

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра міжнародних економічних відносин

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

На тему:

**Управління міжнародними валютно-кредитними операціями банку (на
матеріалах ПАТ “МІБ” , м.Київ)**

Студента 2 курсу, 4м групи
Спеціальність 073 «Менеджмент»
Спеціалізація «Менеджмент
зовнішньоекономічної діяльності»

Овчарука
Олександра
Вікторівна

підпис
студента

Науковий керівник
д.е.н., доцент

Калюжна
Наталія Геннадіївна

підпис
керівника

Гарант освітньої програми
д.е.н., доцент

Студінська
Галина Яківна

підпис
керівника

Київ 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНИМИ ВАЛЮТНО-КРЕДИТНИМИ ОПЕРАЦІЯМИ БАНКУ	6
1.1. Економічний зміст та значення міжнародних валютно-кредитних операцій банку	6
1.2. Види міжнародних валютно-кредитних операцій банку	15
1.3. Механізм управління міжнародними валютно-кредитними операціями банку	28
Висновки до розділу 1.....	39
РОЗДІЛ II. ОЦІНКА ТА АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНИМИ ВАЛЮТНО-КРЕДИТНИМИ ОПЕРАЦІЯМИ ПАТ «МІЖНАРОДНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК»	41
2.1. Дослідження фінансово-економічних показників діяльності банку	41
2.2. Аналіз міжнародних валютно-кредитних операцій банку	56
2.3. Система управління міжнародними валютно-кредитними операціями банку	72
Висновки до розділу 2.....	81
РОЗДІЛ III. УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНИМИ ВАЛЮТНО-КРЕДИТНИМИ ОПЕРАЦІЯМИ ПАТ «МІЖНАРОДНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК»	82
3.1. Обґрунтування комплексної системи управління міжнародними валютно- кредитними операціями банку	82
3.2. Напрями зниження валютно-кредитних ризиків за міжнародними операціями банку	90
3.3. Економічний ефект від впровадження інноваційних технологій управління міжнародними валютно-кредитними операціями банку	104
Висновки до розділу 3.....	113
ВИСНОВКИ	114
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	117

ВСТУП

Актуальність теми. Процеси інтернаціоналізації та глобалізації економіки, що ведуть до формування світового господарства, потреби диверсифікації та підвищення прибутковості банківських операцій - усе це сприяє розширенню міжнародної банківської діяльності, що долає географічні та часові межі, набуває величезних порівняно з національними масштабів. Основними суб'єктами банківських операцій є транснаціональні банки, діяльність яких регулюється як нормами національного законодавства, так і міжнародними актами. У визначених ними межах ці банки здійснюють міжнародні валютні, кредитні, розрахункові операції, надання банківських гарантій тощо.

Порядок надання міжнародних банківських послуг базується на традиційних механізмах, проте асортимент банківських продуктів різноманітний, усі процедури й розрахунки стандартизовані та базуються на використанні сучасних інформаційних технологій. Швидкість і якість передачі інформації - неодмінна умова ефективного функціонування фінансової системи. Банки використовують найсучасніші засоби зв'язку, переміщуючи ресурси між окремими сегментами ринку і країнами. Водночас прогрес науки і техніки постійно вимагає від світової фінансової системи дедалі витонченіших способів мобілізації грошових ресурсів для реалізації проектів великої вартості.

Міжнародні банківські операції є об'єктом державного та міждержавного регулювання і контролю. Так, державні структури можуть обмежувати діяльність банків за кордоном, перелік їхніх операцій, участь національних банків у міжнародних банківських консорціумах тощо.

Здійснення міжнародних валютно-кредитних операцій комерційних банків у сучасних умовах базується на принципово нових засадах, зокрема на концепції лібералізації відносин зі світовим валютним ринком. Суть даної концепції полягає в переході від жорсткої адміністративно-правової політики щодо закордонних інвестицій до створення такого механізму, який сприятиме

інтеграції України до світової економіки. Важливість міжнародних валютно-кредитних операцій полягає в тому, що банки обслуговують іноземні інвестиції, що так важливо для України; опосередковують експортно-імпортні операції як вітчизняних підприємств, так й іноземних компаній; кредитні програми іноземних держав та їх банків.

Актуальність даної теми обумовили значні проблеми, які на сьогодні притаманні валютно-кредитному механізму здійснення міжнародних операцій комерційних банків України, зокрема нерозвиненістю фінансового ринку та низькою інвестиційною привабливістю України для міжнародних фінансових організацій.

Аналіз останніх досліджень. Наукова проблематика здійснення валютно-кредитних операцій банків була в центрі уваги багатьох науковців. Серед них І. Аванесова, О. Боришкевич, Л. Горбач, Ю. Орловська, С. Маталка, К. Мезенко, В. Ющенко та інші. Водночас, недостатньо дослідженими залишаються актуальні проблеми розробки системи управління міжнародними валютно-кредитними операціями комерційних банків. Усе зазначене засвідчує необхідність і актуальність теми даного дослідження.

Метою дипломної роботи є дослідження теоретичних основ та формування практичних рекомендацій щодо управління міжнародними валютно-кредитними операціями банку.

Поставлена мета зумовлює необхідність вирішення наступних завдань:

- визначити економічний зміст та значення міжнародних валютно-кредитних операцій банку;
- дослідити види міжнародних валютно-кредитних операцій банку;
- вивчити механізм управління міжнародними валютно-кредитними операціями банку;
- провести дослідження фінансово-економічних показників діяльності банку;
- здійснити аналіз міжнародних валютно-кредитних операцій банку;
- проаналізувати систему управління міжнародними валютно-кредитними

операціями банку;

- вивчити зарубіжний досвід управління міжнародними валютно-кредитними операціями банку;

- обґрунтувати напрями зниження валютних ризиків за міжнародними операціями банку;

- обґрунтувати напрями зниження кредитних ризиків за міжнародними операціями банку.

Об'єктом дослідження є процес управління міжнародними валютно-кредитними операціями банку ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк».

Предметом дослідження є теоретичні засади та практичні аспекти управління міжнародними валютно-кредитними операціями банку ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк».

Методи дослідження базуються на загальних теоретичних положеннях щодо сутності і принципів управління міжнародними валютно-кредитними операціями комерційних банків. У процесі дослідження застосовувалися загальноприйняті в економічній науці методи вивчення: теоретико-методологічний, абстрактно-логічний, статистично-економічний, системного аналізу. Основу дослідження склали наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, в яких висвітлені фундаментальні положення щодо управління міжнародними валютно-кредитними операціями комерційних банків.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі і нормативні акти України з питань державного регулювання управління міжнародними валютно-кредитними операціями комерційного банку в умовах ринкового середовища, а також фінансова та внутрішньо-управлінська звітність банку.

Практичне значення отриманих результатів. Реалізація пропозицій автора сприятиме підвищенню ефективності управління міжнародними валютно-кредитними операціями комерційного банку ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк».

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНИМИ ВАЛЮТНО-КРЕДИТНИМИ ОПЕРАЦІЯМИ БАНКУ

1.1. Економічний зміст та значення міжнародних валютно-кредитних операцій банку

В сучасних умовах розвитку та поглиблення євроінтеграційних процесів усе більшого значення набувають операції комерційних банків, які ними здійснюються у середовищі міжнародного бізнесу. Зокрема, міжнародні операції комерційних банків включають [10, с.45]:

- різноманітні послуги, на які існує попит з боку клієнтів, що беруть участь у міжнародній торгівлі, інвестиційної діяльності на міжнародному ринку позичкових капіталів, туризмі;
- купівлю і продаж іноземних цінних паперів, іноземної валюти;
- приймання чеків, векселів, банківських акцептів для інкасування.

Найбільша частина доходів банків від міжнародних операцій надходить від надання валютного кредиту. Банківське кредитування міжнародної торгівлі виступає у формі позичок під заставу товарів і товарних документів, вексельних і акцептних кредитів, банківських позичок. Новітніми специфічними формами кредитування зовнішньої торгівлі є лізинг, факторинг, форфейтинг. Середньо - і довгострокові міжнародні банківські кредити надаються також у формі єврокредитів.

Як економічна категорія, міжнародний банківський кредит виражає відносини між кредиторами (банківськими установами) і позичальниками різних країн із приводу надання, використання і погашення залучених коштів.

В зовнішньоекономічних операціях міжнародний банківський кредит виконує такі завдання [30, с.334]:

- сприяє процесу накопичення капіталів в рамках усього світового господарства;

- прискорює процес реалізації товарів, послуг, інтелектуальної власності у всесвітньому масштабі, розсуваючи тим самим рамки розширеного відтворення;

- забезпечує перерозподіл фінансових ресурсів між сторонами-учасниками;
- сприяє економії витрат обігу в сфері міжнародних розрахунків;
- здійснює регулювання економіки.

Потреба у міжнародному банківському кредиті пов'язана з [30, с.335]:

- необхідністю одночасних великих капіталовкладень для розширення виробництва;
- кругообігом засобів у світовому господарстві;
- особливостями міжнародного виробництва і реалізації;
- відмінностями в обсязі і термінах міжнародних угод.

Джерелами міжнародного кредиту є: частина капіталу, що тимчасово вивільняється в підприємства в процесі кругообігу в грошовій формі; грошові нагромадження держави й особистого сектора, що мобілізуються банками.

Кредиторами зовнішньоторговельних угод можуть бути банки, держава, експортери, імпортери, кредитно-фінансові організації (рис. 1.1). Однак здебільшого кредитування зовнішньої торгівлі здійснюється банками. Це може бути пряме або опосередковане кредитування.

Рис. 1.1. Місце банків у системі кредиторів міжнародних операцій суб'єктів господарювання [55, с.84]

Кошти для міжнародного банківського кредиту мобілізуються на міжнародному ринку позичкових капіталів, на національних ринках позикового

капіталу, а також за рахунок використання ресурсів державних, регіональних і міжнародних організацій. Розмір кредиту та умови його представлення фіксуються в кредитній угоді (договорі) між кредитором і позичальником.

Міжнародні кредитні операції банків базуються на певній методологічній основі, одним з елементів якої виступають принципи, які строго дотримуються при практичній реалізації будь-якої операції на ринку позичкових капіталів. Ці принципи стихійно склалися ще на першому етапі розвитку міжнародного кредиту, а надалі знайшли пряме відображення в загальнодержавному і міжнародному кредитному законодавствах [59, с.116]:

1. Повернення міжнародного кредиту. Цей принцип виражає необхідність своєчасного повернення отриманих від кредитора фінансових ресурсів після завершення їх використання позичальником.

2. Терміновість кредиту - відображає необхідність його повернення не в будь-який прийнятний для позичальника час, а в точно певний термін, зафіксований в кредитному договорі. Порухення вказаної умови є для кредитора достатньою підставою для застосування до позичальника економічних санкцій у формі збільшення процента, що стягується, а при подальшій відстрочці - пред'явлення фінансових вимог у судовому порядку. Частковим виключенням з цього правила є так звані онкольні позики, строк погашення яких в кредитному договорі спочатку не визначається.

3. Платність кредиту (позиковий відсоток). Цей принцип виражає необхідність не тільки прямого повернення позичальником отриманих від банку кредитних ресурсів, але й оплати права на їх використання. Ставка (або норма) позикового відсотка виступає як ціна кредитних ресурсів.

4. Забезпеченість кредиту. Цей принцип виражає необхідність забезпечення захисту майнових інтересів кредитора при можливому порушенні позичальником прийнятих на себе зобов'язань і знаходить практичне вираження в таких формах кредитування, як позики під заставу або під фінансові гарантії.

5. Цільовий характер кредиту. Розповсюджується на більшість видів

кредитних операцій, виражаючи необхідність цільового використання коштів, отриманих від кредитора. Знаходить практичне вираження у відповідному розділі кредитного договору, що встановлює конкретну мету позики, а також у процесі банківського контролю за дотриманням цієї умови позичальником. Порушення даного зобов'язання може стати підставою для дострокового відкликання кредиту або введення штрафного (підвищеного) позикового відсотка.

6. Диференційований характер кредиту. Цей принцип визначає диференційований підхід з боку кредитної організації до різних категорій потенційних позичальників.

Принципи здійснення міжнародних кредитних операцій банку виражають його зв'язок з економічними законами ринку і використовуються для досягнення поточних стратегічних завдань суб'єктів ринку і держави [59, с.29].

Міжнародний банківський кредит виконує певні функції, які відображають специфіку руху позичкового капіталу у сфері міжнародних економічних відносин (рис. 1.2).

Значення функцій міжнародного банківського кредиту нерівноцінне і змінюється в міру розвитку національного і світового господарства. У сучасних умовах міжнародний банківський кредит виконує функцію регулювання економіки і сам є об'єктом регулювання.

У міжнародній торгівельній діяльності банківські кредити володіють перевагами перед комерційними. Вони надають змогу одержувачу більш вільно використовувати фінанси на придбання продукції, звільняють його від потреби вдаватись до кредиту до компаній-постачальників, здійснювати з ними розрахунки за поставки готівкою з використанням банківського кредитування. Використовуючи державні фінанси і надаючи гарантії, комерційні банки дуже часто представляють експортні кредити на 5 – 10 років за процентами, меншими від ринкових. Однак банки, зазвичай, обмежують застосування кредиту межами своєї держави і нерідко встановлюють умови щодо витрачання його на відповідні цілі, зокрема, на придбання товарів у компаній, у яких вони

зацікавлені. Водночас банківський кредит стає комерційним кредитом. Банківський кредит видається банками, банківськими установами, іншими фінансово-кредитними організаціями.

Рис. 1.2. Функції міжнародного банківського кредитування [73, с.331]

З метою координації діяльності з кредитування зовнішньоторговельних операцій, формування великих кредитних ресурсів і пропорційного розподілу власного ризику банки створюють консорціуми, синдикати, банківські групи. Відповідно, банки пропонують фінансові та експортні кредити.

Експортний кредит – це кредит, який представляється банком держави-експортера банку держави-імпортера для кредитування постачання машин, обладнання й інших інвестиційних продуктів. Банківські кредити представляються в формі грошей і характеризуються “пов’язаним” характером, оскільки позичальник повинен використовувати кредит лише для купівлі продукції у державі-кредиторі. Одним з видів банківського кредитування

експорту з 70-х років вважається кредит споживачу (на термін 5 – 8 і більше років) [86, с.174].

Особливість споживчого кредиту заключається в тому, що банк експортера власноруч кредитує не експортера своєї держави, а покупця з іншої країни, тобто компанії держави-імпортера та їхні банківські установи. Таким чином імпортер придбає потрібні товари зі сплатою рахунків постачальника за рахунок грошей кредитора і списанням заборгованості на покупця чи його банківську установу. Зазвичай ці кредити пов'язуються із закупівлею товарів і послуг у певної компанії. Водночас, експортер не приймає участі в здійсненні кредитування, що припускає можливість зростання вартості кредиту. Ціна кредитів банку покупцеві, зазвичай, фіксується на декілька періодів на нижчому рівні від ціни кредитних коштів на ринку кредитних капіталів, що збільшує їх конкурентоздатність. Строк кредиту споживачу перевищує строки кредиту постачальника; здебільшого це середньо- і довгострокові кредити. Банки за цих умов здатні пропонувати кредитні лінії для зарубіжних позичальників на придбання куплених продуктів. За цих умов здійснюється розвиток кредитування експорту. Кредити банків покупцю переважають кредити постачальнику (експортеру) і комерційні кредити.

Фінансовий кредит надає можливість придбавати товари на будь-якому ринку і, відповідно, на найбільш вигідних рівнях. Дуже часто фінансовий кредит не залежить від товарних поставок і призначений, передусім, для покриття зовнішньої заборгованості, стабілізації курсу валют, збільшення рахунків у іноземній валюті [59, с.44].

Отже, провідного значення набувають міжнародні операції банків пов'язані з обміном однієї валюти на іншу. Такі операції називаються валютними. Необхідність їх проведення зумовлена відсутністю єдиного платіжного засобу, який можна було б використовувати в якості міжнародного засобу обігу при розрахунках за міжнародними кредитами, зовнішньої торгівлі та послуг. Сукупність різних валютних операцій утворює валютний ринок, що є частиною світового ринку позичкових капіталів. На валютному ринку концентруються

пропозиція та попит на іноземну валюту. Пропозиція виходить насамперед від експортерів, які отримали валютну виручку за продані товари і послуги, попит - від імпортерів, яким іноземна валюта потрібна для оплати куплених товарів і послуг. Основою валютних операцій, таким чином, служить міжнародний рух товарів і послуг, капіталів і кредитів.

Операції на міжнародному валютному ринку здійснюють банки, окремі компанії і приватні особи. Розрізняють біржовий та позабіржовий валютні ринки. У промислово розвинених країнах переважна частина усіх валютних операцій здійснюється через комерційні банки на позабіржовому ринку. Операції на валютних біржах носять підлеглий характер по відношенню до позабіржовому міжбанківському ринку [36, с.623].

Дослідження засвідчили, що у вітчизняній та зарубіжній спеціальних економічних літературах відсутній однозначний підхід щодо трактування даного поняття. Основним нормативним документом, що регламентує порядок обігу, регулювання та контролю валютних цінностей на Україні є Декрет Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» від 19.02.1993 р., № 15-93 в редакції від 27.09.2014 р.

Відповідно до п. 2 ст. 1 Декрету КМУ, валютні операції – це [27]:

- операції, пов'язані з переходом права власності на валютні цінності, за винятком операцій, що здійснюються між резидентами у валюті України;
- операції, пов'язані з використанням валютних цінностей у міжнародному обігу як засобу платежу, передаванням заборгованостей та інших зобов'язань, предметом яких є валютні цінності;
- господарські операції, вартість яких визначається в іноземній валюті, або ті, що потребують розрахунків в іноземній валюті;
- операції, пов'язані з ввезенням, переказуванням і пересиланням на територію України та вивезенням, переказуванням і пересиланням за її межі валютних цінностей.

За результатами проведеного дослідження можна зробити наступне визначення міжнародних валютних операцій банку – це операції, пов'язані з

переходом права власності на валютні цінності, включаючи операції з використання валютних цінностей у міжнародному обігу як засобу платежу, а також операції, пов'язані з ввезенням, переказуванням і пересиланням на територію країни та за її межі валютних цінностей.

Активність банків на валютному ринку залежить від величини банку, його репутації, ступеня розвитку закордонної мережі відділень і філій, оснащення ЕОМ, телефонним і телеграфним зв'язком. Основна частка валютних операцій припадає на найбільші комерційні банки. Вони не тільки купують і продають валюту, здійснюють міжнародні розрахунки, але і зберігають запаси іноземної валюти, визначають курси валют. Інші банки звертаються до них за котируванням і купують у них валюту для своїх клієнтів [26, с.73].

Операції з валютою здійснюються банками як за свій рахунок, так і за рахунок своїх клієнтів (на комісійних засадах) з використанням електронної техніки. Інструментами валютних операцій є в основному безготівкові платіжні засоби, виражені в іноземній валюті: перекази, чеки, векселі. Обсяг операцій з готівковою іноземною валютою (банкнотами, монетами) невеликий.

Валютні операції здійснюються уповноваженими банками, тобто банками, що мають ліцензії НБУ за здійснення цих операцій. Банки, котрі одержали ліцензію на здійснення операцій в іноземній валюті, виконують функцію агента валютного контролю за операціями своїх клієнтів. При проведенні валютних операцій банки керуються законодавчими та нормативними документами України.

Банківські рахунки в іноземній валюті поділяються на [6, с.116]:

- поточні;
- депозитні.

Поточними неторговельними міжнародними валютними операціями є такі розрахунки:

- виплата іноземної валюти готівкою та платіжними документами в іноземній валюті на витрати, пов'язані з відрядженнями;

- здійснення обмінних операцій з іноземною валютою та платіжними документами в іноземній валюті;
- виплата іноземної валюти готівкою, за чеками та пластиковими картками фізичним особам, купівля платіжних документів в іноземній валюті фізичними особами;
- виплата авторських гонорарів;
- перерахування коштів на проведення міжнародних виставок, інших міжнародних зустрічей;
- оплата праці нерезидентів, які згідно з укладеними трудовими угодами працюють в Україні;
- перерахування коштів в іноземній валюті за навчання, лікування, патентування, сплату митних платежів; виплата іноземної валюти готівкою за переказами з-за кордону та переказ за межі України;
- інші виплати та перекази в іноземній валюті, що не суперечать чинному законодавству України.

Для забезпечення розрахунково-касового обслуговування своїх клієнтів в іноземній валюті банки мають створити систему елементів внутрішньобанківської інфраструктури [15, с.11]:

- валютне сховище, каса перерахунку для перевірки, визначення платоспроможності, проведення експертизи, оброблення, об'єднання та формування валютних та інших цінностей;
- операційна каса для здійснення валютно-касового обслуговування клієнтів банку;
- каса з подовженим операційним днем (вечірня каса) для забезпечення валютно-касового обслуговування клієнтів у другій половині операційного дня або у вечірній час;
- обмінні пункти;
- каса з підготовки авансів обмінним пунктам.

Зазначені компоненти у сукупності становлять загальне поняття «валютна каса уповноваженого комерційного банку».

1.2. Види міжнародних валютно-кредитних операцій банку

Існування великої кількості видів міжнародного кредиту відображає практичне використання різних по своєму змісту і формою механізмів реалізації міжнародних валютно-кредитних операцій.

Передусім, розглянемо систему міжнародного банківського кредитування, що в нинішніх умовах більш поширений в сфері зовнішньоекономічних зв'язків. Банки характеризуються як одні з провідних організаторів зовнішньоторговельної діяльності власних клієнтів [21, с.331].

В Україні застосування ефективних за структурою механізмів міжнародних банківських валютно-кредитних операцій має встановлювати стимулювання експорту, а це є важливим щодо стабілізації національної економіки. Експортери на міжнародному ринку нині, по суті, не здатні реалізовувати власні товари без відстрочки сплати і певного банківського кредитування імпортерів. У зовнішньоекономічній діяльності за постачання експортера імпортери розраховуються, як правило, грошима, отриманими від банку [9, с.34].

Приватні міжнародні кредити (кредити приватних банків, банківських холдингів) представляються частіше за все компаніям (фірмам), тих держав-позичальників, що одержують кредити МВФ або Світового банку.

В нинішніх умовах банки пропонують експортні та фінансові міжнародні кредити.

Експортний кредит пропонується банком держави-експортера банку держави-імпортера (або власне імпортеру) з метою кредитування зовнішньоекономічних договорів. Особливістю експортного кредиту вважається його пов'язуючий характер: позичальник, має використовувати цей кредит лише для придбання товарів у державі кредитора.

Фінансовий кредит надає можливість імпортеру купувати товари на ринку будь-якої іншої держави. Звичайно фінансовий кредит формує більш сприятливі умови для імпортерів продукції. Експортер кредитує імпортера у

вигляді пропонування переказного векселя-трати.

Імпортёр кредитує експортера при оплаті товарів авансом (при попередній оплаті) [6, с.99].

Банки мають можливість пропонувати кредитні лінії для постачальників іноземних країн на придбання закуплених товарів (послуг) чи виконання робіт. Існують міжнародні кредитні лінії загального призначення та спеціальні. Кредитні лінії загального призначення пропонуються на відповідну суму і дають можливість кредитувати певних імпортерів у державі, яка одержала даний кредит. Механізм спеціальних (або проектних) кредитних ліній має на увазі кредитування відповідних конкретних проектів інвестиційного характеру [1, с. 72].

У міжнародній торгівлі досить широко використовується механізм акцептно-рамбурсного кредиту, який поєднує в собі кредитну і гарантійну операції. За своїм змістом такий вид кредиту передбачає: по-перше, акцепт банком векселів експортера; по-друге, переведення (рамбурсування) суми векселя імпортером банку-акцептанту. Банк надає гарантію на користь клієнта на певну суму шляхом акцепту виставлених на даний банк переказних векселів (трат). Банки беруть за такий акцепт певну винагороду з імпортера. Подібні міжнародні кредитні операції розширюють для експортерів можливості реалізації товарів, а для імпортерів полегшують їх купівлю.

Механізм акцептно-рамбурсного кредитування полягає в тому, що банк імпортера в межах узгодження лімітів кредитування виставляє безвідкличні акредитиви на банк експортера, який бере на себе зобов'язання акцептувати переказані векселі (трати) й оплатити їх з настанням терміну оплати. Товарний акредитив - це зобов'язання банку за дорученням та за рахунок покупця-імпортера впродовж встановленого терміну видати експортеру (через його банк) обумовлену суму в певній валюті. Після відвантаження товару експортер направляє платіжні й товарні документи до свого банку. Банк експортера після цього акцептує переказаний вексель, здійснюючи його облік, і виплачує експортерові вартість товару (за відрахуванням облікової ставки та акцептної

комісії). Потрібні для цього кошти банк експортера отримує через переоблік трати на світовому грошовому ринку.

Акцептно-рамбурсне кредитування здійснюють, як правило, найбільш надійні і відомі міжнародні банки [2, с.42].

У міжнародній торговельній практиці використовуються і так звані резервні кредити, в основі яких лежить встановлення сумарних кредитних лімітів і отримання позики протягом певного періоду в міру виникнення у клієнтів потреби у такому кредитуванні.

Важливим інструментом європейського валютно-кредитного ринку (ринку єврокредитів) є механізм роловерного кредитування. На основі цього механізму надається довгостроковий кредит з періодично змінюваною ставкою відсотка. Це означає, по суті, періодичне «перекредитування» кредиту. Механізм роловерного кредиту передбачає поділ договірному кредитного строку на більш короткі періоди (3-6 місяців) і встановлення твердої відсоткової ставки тільки для першого періоду. Для кожного наступного періоду відсоткова ставка коригується з урахуванням зміни кон'юнктури ринку, валютних курсів, цін тощо. Відновлювані роловерні кредити не мають встановленої загальної суми позики [6, с.97].

Найпоширенішими видами міжнародного кредитування банків є факторинг та форфейтинг.

Факторинг - це комісійно-посередницька діяльність, що відображає надходження до банку від клієнта-постачальника непогашених платежів-вимог (рахунків-фактур) за куплені товари, здійснені роботи, послуги і, зокрема, права отримання платежу по ним, тобто з інкасуванням дебіторської заборгованості покупця (отриманням коштів за платіжними вимогами).

Ціль факторингу - мінімізація ризику, який є важливою частиною будь-якої кредитної діяльності. Факторинг з'явився вперше в США у кінці XIX ст., далі він був поширений в економічно розвинених державах Західної Європи. Дуже широко факторинг почали використовувати у діяльності комерційних банків в останні десять років.

Банк набуває прав власності неоплачених платіжних документів і переводить на себе ризик неоплати по ним, хоча здатність боржників платити попередньо підтверджується. Відповідно до угоди банк повинен сплатити вартість переданих йому платіжних зобов'язань незалежно від того, чи оплатили власні борги суб'єкти-постачальники. В такому і заключається відмінність між банківською гарантією й факторингом. За умов банківського гарантування банк повинен у випадку несплати клієнтом у строк визначених сум зробити платіж за власний рахунок. Завданням же факторингового сервісу вважається швидке інкасування коштів (чи отримання їх на встановлену у факторинговому контракті дату) незалежно від спроможності платника до сплати. Ціна факторингу вища на 10-15 % від звичайного банківського кредиту або банківської гарантії, тому що вміщує не лише оплату кредиту, проте і вартість інших послуг. Джерелами мобілізації фінансів для факторингу є власні банківські кошти (прибуток, фонди), залучені і позичкові фінанси.

Факторингові компанії, що зазвичай вважаються банківськими структурними підрозділами, окрім безпосередньо факторингу, пропонують ще певну кількість сервісних послуг, наприклад, здійснення бухгалтерського обліку для фірм-клієнтів, аудит, заповнення статистичних звітів та інше. необхідно також враховувати, що обслуговуванню за системою факторингу не підлягають [69, с.317]:

- фірми зі значною кількістю дебіторів, заборгованість кожного з яких має незначні суми;
- фірми, які займаються виготовленням нестандартних чи вузькоспеціалізованих товарів;
- будівельні й інші компанії, які співпрацюють з субпідрядниками;
- фірми, що продають свою продукцію за умов післяпродажного сервісу, або здійснюють компенсаційні (бартерні) договори;
- фірми, які підписують зі своїми клієнтами довгострокові договори і пропонують рахунок після здійснення певних етапів робіт або до організації постачання (авансові платежі);

- приватні особи.

Факторинг має на увазі тривалі відносини між банком і постачальником, тому що потребує нагляду і контролю за фінансовим станом постачальника, і відповідно, платоспроможністю споживачів. зазвичай, у факторингових операціях приймають участь такі сторони [69, с.317]:

- експорт-фактор, тобто факторингова компанія (або факторинговий відділ банку), що купує рахунки-фактури в експортерів;
- імпорт-фактор, тобто факторингова компанія (або факторинговий відділ банку) в країні імпортера;
- клієнт (постачальник товару, кредитор) - промислове або торгове підприємство, що уклало угоду з факторинговою компанією;
- покупець - імпортер товару.

У міжнародній діяльності використовуються наступні моделі факторингу: двофакторний; прямий імпортний; прямий експортний; "бек-ту-бек" (back-to-back).

Двофакторна модель дає можливість розподілити функції і ризики поміж імпорт-фактором, який розташовується у державі імпортера, і експорт-фактором, який розташовується у державі експортера. Головна ціль даної моделі - скоротити ризики кредитування фірми-імпортера, надавши частину функцій імпорт-фактору, скоротивши непрямі витрати в управлінській сфері.

Інша модель міжнародного факторингу - прямий імпортний факторинг. Головна його ціль - здійснення платежів на основі імпорт-фактора, іншими словами факторингову фірму в державі імпортера. Прямий імпортний факторинг важливий тільки тоді, коли експорт відбувається в одну або у дві держави. Коли експортер має контрагентів у декількох державах, то ухвалення однієї угоди з факторинговою фірмою своєї держави буде вигіднішими, ніж велика кількість прямих контрактів із факторинговими фірмами інших країн [58, с.63].

У системі прямого імпортного факторингу факторингова фірма держави-імпортера ухвалює угоду з експортером щодо переступки їй боргових вимог за

цією державою, пропонуючи страхування кредитного ризику, облік та інкасування вимог, що є внутрішніми для неї.

Третя модель міжнародних факторингових операцій - прямий експортний факторинг, за умов якого факторингова фірма в державі імпортера не задіюється. Недоліком даної моделі вважаються труднощі щодо оцінювання кредитоспроможності фірм-імпортерів, що базуються в іншій державі. Тому для оцінювання ризику чи для перестрахування експорт-фактор має можливість залучити товариство у сфері кредитного страхування у державі імпортера чи підстрахувати себе гарантіями певної державної установи. За умов застосування даного варіанта факторингу існує можливість одержати вигідні умови фінансування експортних поставок при покритті з боку державної страхової компанії [58, с.64].

Четвертий вид міжнародного факторингу - "бек-ту-бек". У попередніх проаналізованих вище підходах міжнародних факторингових операцій фінансування вимог концернів не здійснюється. Це завдання здійснює факторинг "бек-ту-бек". Виконання угоди за такою технологією майже аналогічна до наведеної двофакторної схеми і проаналізованого внутрішнього факторингу.

Діяльністю, схожою до факторингу, вважається форфейтинг - один з видів короткострокового та середньострокового кредитування зовнішньоекономічних контрактів у вигляді купівлі банком платіжних зобов'язань, представлених у вигляді векселів, без права зворотної вимоги до продавця. Форфейтинг, на відміну від факторингу визначає регрес до експортера. Головними учасниками цієї угоди стає продавець (експортер, що в сплату ціни поставлених продуктів приймає векселі і звільняється від існуючих ризиків, що пов'язані з одрежданням платежу по вексям), і покупець (імпортер), форфейтер (покупець векся чи той, хто здійснює плату за векселем при кредитуванні у формі форфейтинга) і гарант [80, с.337].

За умов форфейтування продавець вимоги, наприклад, переказного векся, захищає себе від будь-якого регресу (регрес - зворотна вимога

відшкодування сплаченої суми) включенням до індосаменту слів "без обороту". Продавцем векселя, який форфейтується, завжди є експортер; експортер акцептує вексель як платіж за продукцію або послуги і намагається передати існуючі ризики та відповідальність за інкасування форфейтера (тобто банк, який обліковує векселі) в обмін на моментальну готівкову оплату. Форфейтер, набувши платіжні зобов'язання, втрачає власне право встановлювати зворотні вимоги до любого з попередніх власників зобов'язання.

Предметом договору форфейтування вважається дебіторська заборгованість покупців продукції, зазвичай, у вигляді переказних або простих векселів. Застосування векселів у формі форфетованих платіжних зобов'язань спричинене їх значним використанням у кредитуванні зовнішньоекономічних операцій, чіткістю оформлення, стандартизацією й уніфікованістю вексельного обороту в більшості держав світу. Дебіторські рахунки та розстрочки платежів, що застосовуються у акредитивній системі розрахунків, також здатні бути об'єктом договору форфейтування, проте ці документи використовуються значно рідше [62, с.4].

Форфейтування як правило є середньостроковим договором на строк від шести місяців до 5-6 років. Однак будь-який форфейтер установлює власні часові обмеження, виходячи, передусім, із ринкових умов для встановленої угоди.

Форфейтування з позицій ризику кредиту має для експортера як переваги, так і недоліки. До переваг належать ті, що наведено на рис. 1.3:

Головним недоліком форфейтингу вважається його ціна - це відносно дорогий вид послуг банків, що можна пояснити ризикованістю даної операції щодо форфейтера. Проте, застосовуючи форфейтування, фірма-експортер користується стратегічними міркуваннями, у відповідності до яких форфейтування здатне виявитись надзвичайно вигідним для нього.

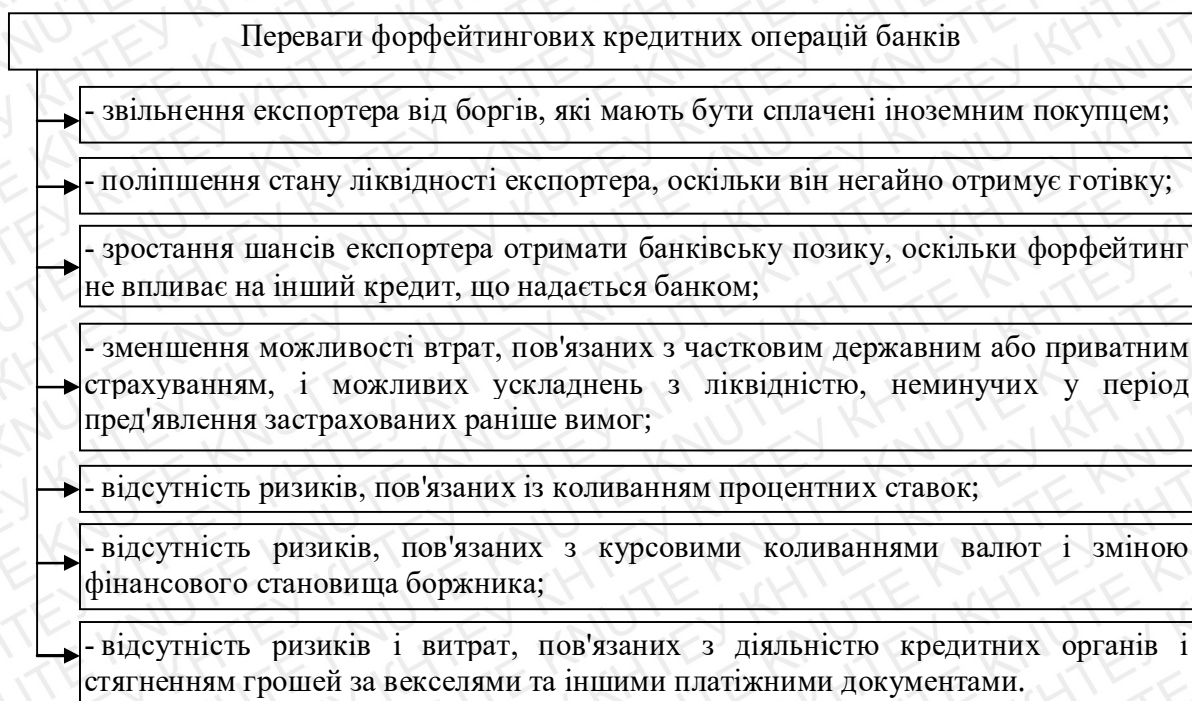

Рис. 1.3. Переваги форфейтингових кредитних операцій банків [73, с.228]

Міжнародні розрахунки тісно переплітаються з валютними операціями комерційних банків. Валютні операції являють собою операції обміну однієї національної валюти на іншу через купівлю-продаж на валютних ринках.

Найпоширенішими міжнародними валютними операціями, що виконуються банками, є [4, с91]:

1. Неторговельні операції:

- з купівлі-продажу готівкової іноземної валюти фізичними особами;
- купівлі-продажу безготівкової іноземної валюти фізичними особами;
- приймання готівки на інкасо;
- видача дозволу на вивезення валюти;
- конвертація валюти за дорученням клієнта;
- операції з чеками та платіжними картками;
- операції за переказами в іноземній валюті.

2. Операції з торгівлі іноземною валютою на Міжбанківському валютному ринку України (МВРУ):

- укладання угод з метою хеджування ризиків;
- укладання угод з метою отримання спекулятивного прибутку;

- укладання угод з метою виконання доручень клієнтів;
- укладання угод для виконання власних зобов'язань банку;
- укладання угод купівлі однієї іноземної валюти за іншу.

3. Операції в іноземній валюті, що виконуються за дорученням клієнтів банку:

- відкриття та обслуговування поточних і вкладних (депозитних) рахунків суб'єктів підприємницької діяльності в іноземній валюті;
- відкриття та обслуговування поточних і вкладних (депозитних) рахунків фізичних осіб в іноземній валюті;
- надання кредитів в іноземній валюті [4, с.91].

З позицій класифікації валютні операції слід розділити на конверсійні операції, міжнародні розрахунки, залучення та розміщення валютних коштів, неторгові операції, ведення валютних рахунків, кореспондентські відносини, та інші (рис. 1.4).

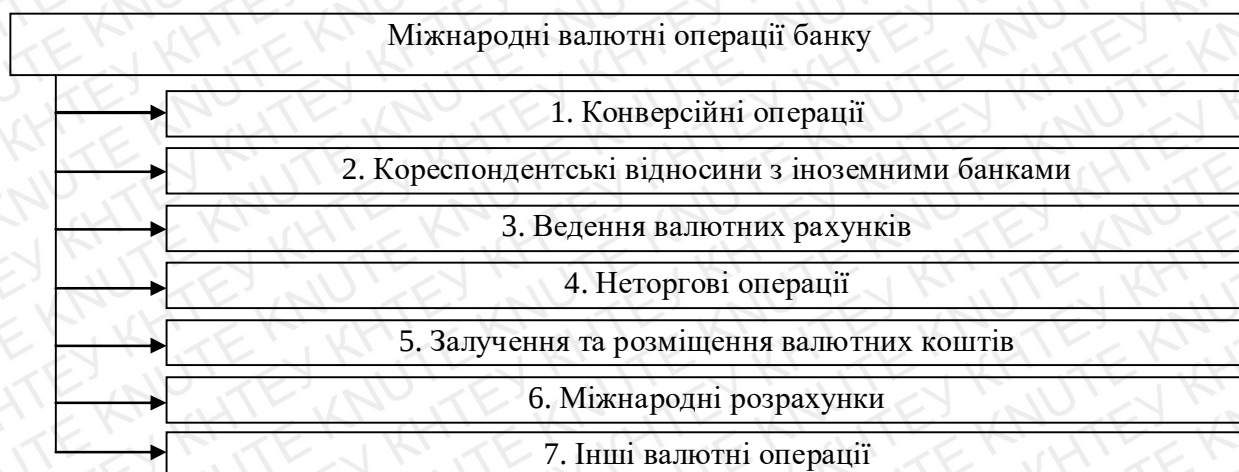

Рис. 1.4. Класифікація міжнародних валютних операцій комерційних банків [51, с.205]

Розглянемо більш детально види міжнародних валютних операцій комерційних банків:

1. Конверсійні операції (тобто угоди агентів валютного ринку з купівлі-продажу обумовлених сум готівкової та безготівкової валюти однієї країни на валюту іншої країни за узгодженим курсом на визначену дату) [51, с.205]:

- угоди з негайною поставкою типу «today», «tomorrow», «spot» (їх сутність полягає в купівлі-продажу валюти на умовах її поставки банками-контрагентами на другий робочий день з дня укладення угоди за курсом, зафіксованим у момент її укладення.);

- строкові угоди: форвардні, ф'ючерсні, опціонні (угоди, при яких сторони домовляються про поставку обумовленої суми іноземної валюти в майбутньому за курсом, зафіксованим у момент їх укладення.);

- угоди типу «swap» (валютна операція, яка поєднує купівлю-продаж двох валют на умовах негайної поставки з одночасною контругодою на відповідний термін з тими самими валютами. При цьому домовляються про зустрічні платежі два партнери (банки));

- валютний арбітраж: просторовий, часовий, конверсійний валютний.

2. Кореспондентські відносини з іноземними банками [51, с.206]:

- встановлення прямих кореспондентських відносин з іноземними банками;

- самостійне відкриття банком рахунків для міжнародних розрахунків з іноземними банками;

- досягнення домовленості про порядок і умови ведення банківських операцій по міжнародних розрахунках;

- робота через кореспондентські рахунки Центру міждержавних розрахунків НБУ або через кореспондентські рахунки уповноважених банків;

- встановлення кореспондентських відносин і здійснення міжнародних банківських операцій з іноземними банками через кореспондентські рахунки Центру міжнародних розрахунків НБУ або уповноважених банків.

3. Відкриття та ведення валютних рахунків [51, с.206]:

- відкриття валютних рахунків юридичним особам (резидентам і нерезидентам), фізичним особам;

- нарахування процентів по залишках на рахунках;

- надання овердрафтів (особливим клієнтам згідно з рішенням керівництва банку);

- надання виписок у міру здійснення операції;
- оформлення архіву рахунку за будь-який проміжок часу;
- виконання операцій з розпорядження клієнтів відносно коштів на їхніх валютних рахунках (оплата наданих документів, купівля та продаж іноземної валюти за рахунок коштів клієнтів);
- списання сум, передбачених законодавством;
- контроль експортно-імпортних операцій.

4. Неторгові операції [51, с.206]:

- купівля та продаж готівкової іноземної валюти і платіжних документів в іноземній валюті;
- інкасо іноземної валюти та платіжних документів в іноземній валюті;
- випуск та обслуговування пластикових карток клієнтів;
- купівля (оплата) дорожніх чеків іноземних банків;
- оплата грошових акредитивів і виставлення аналогічних акредитивів;
- організація роботи і порядку проведення операцій в обмінних пунктах.

5. Операції із залучення та розміщення валютних коштів [51, с.207]:

- кредитні;
- депозитні (операції банків із залучення грошових коштів юридичних та фізичних осіб на вклади, на визначені строки або до запитання);
- з цінними паперами;
- лізингові (довгострокова оренда матеріальних цінностей, придбаних лізингодавцем для орендатора з метою їх виробничого використання при збереженні права власності на них за лізингодавцем на весь строк угоди; специфічна форма фінансування вкладень в основні фонди при посередництві спеціалізованої (лізингової) компанії, яка купує майно для третіх осіб та передає його в довгострокову оренду);
- форфейтингові (купівля експортних вимог форфейтером (банком або спеціалізованою фінансовою компанією) з виключенням права регресу на експортера (форфейтиста) у разі несплати);
- факторингові (комісійно-посередницька операція з передачі клієнтом

банку права на стягнення боргів (без права зворотної вимоги до клієнта). Як правило, банком купуються дебіторські рахунки, що пов'язані з поставкою товарів чи наданням послуг).

Операції із залучення та розміщення валютних коштів здійснюються на:

- внутрішньому ринку (з резидентами України у межах, встановлених нормативними актами Національного банку України);
- міжнародному ринку (з нерезидентами у межах, встановлених нормативними актами Національного банку України).

6. Міжнародні розрахунки [51, с.207]:

- документарний акредитив (зобов'язання банку сплатити продавцю (бенефіціару) за рахунок покупця (апліканта) певну суму в обумовленій валюті у разі, якщо продавець надасть у зазначений термін документи, які передбачені в акредитиві, і підтверджують надання послуг. В акредитивній операції беруть участь: клієнт, що дає доручення про відкриття акредитиву; банк, який відкриває акредитив (банк платника); банк, у якому відкрито акредитив і який перевіряє виконання його умов (банк одержувача); особа, на користь якої відкрито акредитив (бенефіціар));
- документарне інкасо (банківська розрахункова операція, при якій банк за дорученням свого клієнта (експортера) одержує на підставі розрахункових документів грошові кошти від платника (імпортера) за відвантажені на його адресу товари та надані послуги. Здійснюючи інкасові операції, комерційний банк за дорученням свого клієнта на основі отриманих від нього грошових документів стягує кошти з боржників та зараховує їх на рахунок клієнта);
- банківський переказ (розрахункова банківська операція, яка здійснюється за допомогою надісланого платіжного доручення одного банку іншому);
- вексель (вексель, що засвідчує право його власника одержати і безумовне зобов'язання векселедавця сплатити при настанні обумовленого терміну визначену суму грошей особі, яка дала гроші в кредит банку.).

7. Інші операції:

- трастові (являють собою операції комерційних банків, пов'язані з управлінням майном і виконанням інших послуг в інтересах і за дорученням клієнта на правах його довіреної особи. На підставі укладеного між банком та клієнтом договору (або за заповітом) банк набуває відповідних прав і виступає розпорядником майна, включаючи залишки коштів на банківських рахунках. Комерційні банки можуть виконувати довірчі операції як для приватних осіб, так і для підприємств та корпорацій);

- консультаційно-інформаційні (полягають у наданні банками своїм клієнтам роз'яснень, інформації, рекомендацій з різноманітних банківських, правових та фінансових питань, проблем ведення бізнесу і особистого господарства. Фахівці банку можуть проводити консультації з питань діяльності на фондовому і валютному ринках, прогнозування динаміки валютних курсів і курсів цінних паперів, організації фінансового планування і контролю, складання кошторисів, калькуляції собівартості продукції, питань ціноутворення, ведення обліку, складання звітності, заповнення розрахункових документів);

- страхові (страхування окремих кредитних угод в спеціалізованих страхових компаніях);

- управління грошовими коштами та іншим майном;

- операції з монетарними металами (Купівля чи продаж (у тому числі на строк), приймання на депозити, відповідальне зберігання, використання як застава під наданий кредит монетарних металів або цінних паперів, номінал яких виражений у монетарних металах, коли ці операції здійснюються на території України з резидентами України, та з нерезидентами – на зовнішньому ринку).

Таким чином, валютні операції здійснюються для продажу іноземної валюти чи, навпаки, придбання необхідної іноземної валюти для проплати імпорту, погашення валютного кредиту і процентів по ньому і т. п.; запобігання можливих збитків, пов'язаних з несприятливими змінами курсів валют

(операції хеджування); отримання спекулятивного прибутку на різниці курсів валют [32, с.54].

Невід'ємним атрибутом валютних операцій комерційних банків є присутність функціональних елементів їх регулювання.

Найбільш істотним і функціональним призначенням валютних операцій є забезпечення реальної волі вибору і дій власника валюти. Воля вибору суб'єктів зв'язана з їхнім прагненням одержати для себе в процесі здійснення валютних операцій визначені матеріальні вигоди, виражені у відповідному доході.

1.3. Механізм управління міжнародними валютно-кредитними операціями банку

Міжнародні кредитні операції банків здійснюються із застосуванням відповідних механізмів взаємодії суб'єктів кредитних відносин. Розглянемо найбільш застосовувані на практиці механізми здійснення міжнародних кредитних операцій банків.

Одним з важливих інструментів кредитування та засобом мінімізації ризику при здійсненні зовнішньоторговельних операцій виступає товарний акредитив. Товарний акредитив - це зобов'язання банку за дорученням та за рахунок клієнта впродовж встановленого терміну видати певному одержувачу обумовлену суму в певній валюті за умови подання ним необхідних документів [53, с.39].

Надання акредитиву може бути пов'язаним з виставленням клієнтом векселя.

В основі акредитива лежить бажання постачальника мати більшу впевненість у тому, що покупець оплатить поставки. Згідно з укладеним договором покупець повинен до поставки товарів здійснити переказ певної суми до вказаного експортером банку. Після своєчасного та документально підтвердженого відправлення товарів продавець може одержати кошти, які перебувають у банку згідно з акредитивом.

Відповідно до вимог, які були прийняті Міжнародною торговельною палатою до товарного акредитива, існують дві основні форми акредитива: відзивний та безвідзивний. Форма акредитива встановлюється при укладенні договору. Будь-який акредитив, якщо його не визначено як безвідзивний, є відзивним акредитивом. Відзивний акредитив не створює ніяких правових зобов'язань між банком, який його відкриває, та бенефіціаром (тим, хто отримує платіж), тому в останнього немає повної впевненості щодо одержання коштів. Насамперед це зумовлюється тим, що такий акредитив може в будь-який час бути відізований чи замінений банком або тим, хто його виставив. Згідно з правилами відзив акредитива дозволяється без повідомлення бенефіціара. Внаслідок того, що інтереси експортера при цьому можуть бути ущемлені, більшого поширення набув безвідзивний акредитив. Цей акредитив є твердим зобов'язанням банку перед бенефіціаром [58, с.99].

Нижче наводиться схема здійснення акредитива у міжнародних кредитних операціях банку (рис. 1.5):

Рис. 1.5. Механізм здійснення акредитива у міжнародних кредитних операціях банку [58, с.99]

У практиці набуває дедалі більшого поширення також використання підтвердженого акредитива, особливо якщо не відома платоспроможність імпортера та його банку. Він забезпечує експортеру безвідзивне зобов'язання платежу з боку його банку, тому що банк на підставі цього підтвердження

зобов'язаний здійснити оплату з наданням відповідних документів у будь-якому випадку. Платіж здійснюється навіть тоді, коли імпортер або його банк не можуть або не бажають платити. Це означає, що ризик такого неплатежу переходить до банку експортера, а експортер отримує повну гарантію платежу. Але це вимагає збільшення витрат - угода про виставлення підтвердженого безвідзивного акредитива передбачає сплату відповідної комісії (плати) за підтвердження. Комісійні витрати у кінцевому підсумку сплачує імпортер.

Значні за розмірами банки надають акцептний кредит або кредит у формі акцепту тратт. Суть цього виду кредиту полягає у домовленості експортера з імпортером, що платіж за товар буде здійснено через банк шляхом акцепту останнім виставлених експортером тратт [71, с.412].

Поширення кредиту у формі акцепту тратт зумовлене обмеженнями комерційного кредитування. Експортер дуже часто не знає платоспроможності та надійності імпортера з іншої країни. Під час продажу товару в кредит такому покупцеві у експортера виникають сумніви щодо сплати векселя, який акцептований імпортером. Тому він у деяких випадках скоріше утримається від кредитування під акцепт невідомого йому імпортера. Навіть у випадку, коли в експортера не виникає сумнівів щодо платоспроможності імпортера та в оплаті акцептованої ним тратти, кредитування імпортера під вексель може бути утрудненим для експортера, насамперед тому, що останньому буде важко облікувати у будь-якому банку тратту, яка акцептована невідомим або маловідомим у цій країні імпортером з іншої країни. Все це і зумовило розвиток банківського кредитування імпортера у формі акцептних кредитів. Замість імпортерів тратту експортерів акцептує банк імпортера, на який вона вже безпосередньо виставляється експортером. Місце невідомого імпортера займає банк, більш платоспроможний та більш відомий в країні експортера, ніж фірма імпортер. Банки беруть за свій акцепт винагороду з імпортерів і убезпечують себе від ризику на випадок непогашенім імпортером наданого йому кредиту. Акцептні операції банків розширюють для експортерів можливість збуту товарів у кредит, а для імпортерів полегшують їх оплату.

Експортери під час надання середньо- та довгострокових кредитів насамперед застосовують такий інструмент, як вексель. У зв'язку з наявністю значного ризику, пов'язаного з оплатою тратт імпортером, труднощами обліку тратт, які акцептовані імпортером, подальший розвиток фірмового кредиту супроводжувався створенням системи страхування експортних кредитів спеціалізованими банками. Спочатку банки вийшли у сферу зовнішньої торгівлі як кредитори фірм експортерів. Такі кредити називаються кредитами постачальнику (рис. 1.6).

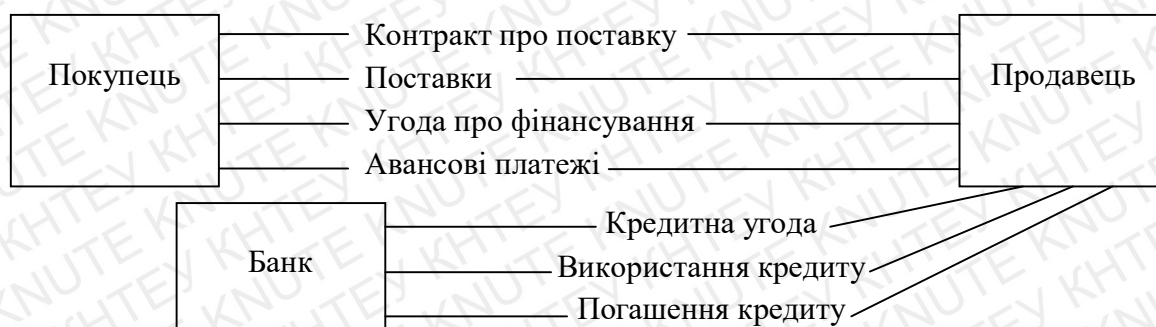

Рис. 1.6. Механізм здійснення міжнародного кредиту постачальнику [71, с.413]

Але з часом національні банки країни фірми-експортера почали здійснювати більш гнучку політику зовнішньоторговельного кредитування. Вони почали надавати кредити безпосередньо імпортеру. Це дало йому можливість розплачуватися за поставки експортера коштами, одержаними від банку. Такий метод банківського кредитування зовнішньої торгівлі називається кредитом покупцю (рис. 1.7).

Рис. 1.7. Механізм здійснення міжнародного кредиту покупцю [71, с.414]

Кредити покупцю найбільш вигідні саме імпортеру - в нього з'являється можливість вибору фірми-постачальника, хоча і тільки в окремій країні. Одночасно термін кредиту подовжується, а вартість деякою мірою знижується. При цьому фірми-постачальники, які усунені від безпосередньої участі у кредитуванні експорту, не мають можливості підвищити ціни кредиту. Останнє досить часто відбувається при застосуванні фірмового кредиту і навіть кредиту постачальнику.

Останнім часом ринок єврокредитів перетворився на важливе джерело позичкових коштів для світової економіки. Специфічними інструментами надання середньострокових та довгострокових банківських кредитів на ринку єврокредитів є роловерні та консорціальні кредити.

Найменування роловерних кредитів, ставка за якими періодично переглядається, походить із факту рефінансування банками позичок 3 - 6-місячними депозитами. Це означає постійне повторювання відновлення потреб у рефінансуванні. Іншими словами, кредит має періодично «перекредитовуватися». Відповідно кожні 3 - 6 місяців позичальники переглядають також ставки відсотка. До основних форм роловерного кредиту відносять: роловерні європозики, відновлювані роловерні кредити та роловер-стенд-бай єврокредити (роloverний кредит підтримки).

Новим механізмом кредитування, який найчастіше використовується при наданні кредитів країнам, що розвиваються, є спільне фінансування кількома кредитними установами значних за розмірами проектів, переважно в галузях інфраструктури. Ініціаторами спільного фінансування виступають Світовий Банк, МВФ, ЄБРР, які залучають до цих операцій комерційні банки. Необхідно зауважити, що останні частіше кредитують на пільгових умовах (за ставкою, меншою від ринкової) найбільш привабливу частину проекту.

Практикують дві форми спільного кредитування [46, с.59]:

? паралельне фінансування, за якого проект поділяється на дві частини, що кредитуються різними кредиторами в межах установленної квоти;

? співфінансування, за якого всі кредитори надають кредити впродовж реалізації проекту.

Спільне фінансування надає певні переваги позичальнику, оскільки відкриває йому доступ до пільгових кредитів. Але більш вигідним воно є для кредиторів. За такого фінансування вони отримують додаткові гарантії своєчасного погашення позички боржником. Має місце і посилення фінансової залежності країни-боржника від кредитора.

Синдикати комерційних банків часто надають кредит за умови отримання країною-позичальницею кредитів МВФ або МБРР. Це має на меті регулювання доступу позичальників на світовий ринок позичкового капіталу, виходячи з політичних та економічних міркувань [49, с.34].

У практиці міжнародного банківського кредитування у зовнішній торгівлі використовуються такі форми, як лізинг, факторинг, форфейтинг. Вони характерні тим, що в них кредитні відносини виступають лише частиною більш складної сукупності відносин.

Лізинг (від англ. leasing - довгострокова оренда) означає надання або прийняття у тимчасове використання, оренду майна. Учасниками операції виступають лізингодонадавач - сторона, яка володіє майном, що надається в оренду, лізингоотримувач - сторона, яка отримує у користування це майно (рис. 1.8).

Рис. 1.8. Механізм здійснення операцій лізингу [21, с.493]

Економічна суть лізингу полягає у придбанні лізингодонадачем на прохання лізингоотримувача майна у виробника на умовах купівлі-продажу і в

отриманні його лізингоотримувачем від лізингодавача у виключне використання за певний термін. У відповідній угоді вказується сума орендних платежів, які включають споживчу вартість, послуги лізингодавача та частину додаткової вартості. При цьому майно залишається власністю лізингодавача. Після закінчення терміну дії угоди лізингу користувач (лізингоотримувач) може придбати устаткування у власність, поновити угоду на пільгових умовах або припинити договірні відносини [21, с.493].

Основними видами лізингу є фінансовий та операційний лізинг. У даному випадку критеріями для розмежування є: обсяг обов'язків лізингодавача на термін використання устаткування.

У сучасних умовах розвитку міжнародного лізингу сприяє уніфікація правил оренди іноземних машин та устаткування. Свого часу різниця режимів оподаткування, національних законодавств обмежувала поширення міжнародного лізингу.

Факторинг (від англійського factor - агент, посередник) - це придбання банком або спеціалізованою факторинговою компанією грошових вимог постачальника до покупця та їх інкасація за певну винагороду [14, с.55].

Механізм здійснення факторингових операцій передбачає такі дії:

- ? придбання факторинговою компанією (фактор-фірмою) платіжних вимог до покупців у своїх клієнтів на умовах негайної оплати клієнту 80 - 90% вартості відфактурованих поставок;

- ? оплату в строго визначений термін іншої частини вартості з відрахуванням комісійних та відсотків за кредит, незалежно від надходження виручки від покупців. Платіж, який надходить потім від покупця, повністю зараховується на рахунок фактор-компанії.

Форфейтування з'явилося у відповідь на постійно зростаючий попит на міжнародні кредити, який не задовольнявся. На початку 60-х років, коли почав формуватися механізм форфейтингу, ринок продавців товарів виробничого призначення поступово перетворювався на ринок покупців цих товарів.

Механізм здійснення операцій форфейтингу передбачає, що експортер виконав свої зобов'язання за контрастом і прагне інкасувати розрахункові документи імпортера шляхом їх продажу з метою отримання готівкових коштів (рис. 1.9).

Рис. 1.9. Механізм здійснення міжнародних операцій форфейтування [14, с.56]

Покупцями (форфейтерами) стають банк або спеціалізована фірма. Вони беруть на себе комерційний ризик, пов'язаний з неплатоспроможністю імпортерів, без права регресу (обернення) документів на експортера.

Джерелом коштів для банків, які беруть участь в операціях форфейтингу, слугує ринок євровалют. Внаслідок цього облікова ставка за форфейтингом тісно пов'язана з рівнем процента за середньостроковими кредитами на цьому ринку.

Невід'ємним атрибутом механізму реалізації міжнародних валютних операцій комерційних банків є присутність функціональних елементів їх регулювання [6, с.300].

Найбільш істотним і функціональним призначенням валютних операцій є забезпечення реальної волі вибору і дій власника валюти. Воля вибору суб'єктів зв'язана з їхнім прагненням одержати для себе в процесі здійснення валютних операцій визначені матеріальні вигоди, виражені у відповідному доході.

Згідно Декрету Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю», уповноважені банки зобов'язані купувати

іноземну валюту на міжбанківському валютному ринку України за дорученням і за рахунок резидентів з метою забезпечення виконання зобов'язань резидентів.

Національний банк України видає індивідуальні та генеральні ліцензії на здійснення валютних операцій, які підпадають під режим ліцензування згідно з цим Декретом [27].

Індивідуальної ліцензії потребують всі операції, крім [27]:

- вивезення, переказування і пересилання за межі України фізичними особами – резидентами іноземної валюти на суму, що визначається Національним банком України;

- вивезення, переказування і пересилання за межі України фізичними особами – резидентами і нерезидентами іноземної валюти, яка була раніше ввезена ними в Україну на законних підставах;

- платежів у іноземній валюті, що здійснюються резидентами за межі України на виконання зобов'язань у цій валюті перед нерезидентами щодо оплати продукції, послуг, робіт, прав інтелектуальної власності та інших майнових прав, за винятком оплати валютних цінностей та за договорами (страховими полісами, свідоцтвами, сертифікатами) страхування життя;

- платежів у іноземній валюті за межі України у вигляді процентів за кредити, доходу (прибутку) від іноземних інвестицій;

- вивезення за межі України іноземної інвестиції в іноземній валюті, раніше здійсненої на території України, в разі припинення інвестиційної діяльності.

Торгівля іноземною валютою на території України резидентами нерезидентами – юридичними особами здійснюється через уповноважені банки та інші фінансові установи, що одержали ліцензію на торгівлю іноземною валютою Національного банку України, виключно на міжбанківському валютному ринку України. Структура міжбанківського валютного ринку, а також порядок та умови торгівлі іноземною валютою на міжбанківському валютному ринку визначаються Національним банком України [67].

Для валютних операцій використовуються валютні (обмінні) курси

іноземних валют, виражені у валюті України, курси валютних цінностей в іноземних валютах, а також у розрахункових (клірингових) одиницях. Зазначені курси встановлюються Національним банком України за погодженням з Кабінетом Міністрів України [14, с.69].

Національний банк України може встановлювати граничні розміри маржі за операціями на міжбанківському валютному ринку України уповноважених банків та інших фінансових установ, що одержали ліцензію Національного банку України, за винятком операцій, пов'язаних із строковими (ф'ючерсними) угодами.

Порядок, види, форми і терміни подання звітності резидентами і нерезидентами про їх валютні операції визначаються Національним банком України за погодження з Міністерством статистики України з урахуванням чинного законодавства України.

Аналізуючи валютні операції, одним з основних етапів є оцінка їх ефективності, яка здійснюється через аналіз доходів та витрат банку від операцій з іноземною валютою [2, с.36].

На цьому етапі необхідно визначити, яка частка доходів від операцій в іноземній валюті у загальному обсязі доходів банку та за якими операціями вони отримані. Аналогічні аналітичні процедури здійснюються за витратами від операцій в іноземній валюті. При цьому слід мати на увазі, що доходи та витрати від валютних операцій формуються в національній та іноземній валюті. Відповідно до чинного законодавства банку згідно із власними тарифами дозволяється утримувати комісійну винагороду в іноземній валюті за рахунок коштів клієнтів, якщо операції, які вони виконують за дорученням клієнтів, пов'язані зі сплатою комісійної винагороди в іноземній валюті іноземному банку-кореспонденту (здійснення переказу, документарні операції, операції з чеками, що прийняті на інкасо, операції з пластиковими картками міжнародних платіжних систем тощо) та зі сплатою коштів міжнародним платіжним системам і міжнародним системам зв'язку за користування їхніми послугами.

Ті доходи і витрати, що отримані або нараховані банком в іноземній

валюти, відображаються у балансі банку у валюті операції з одночасним перерахуванням їх у національну валюту за офіційним курсом на день здійснення операції. Облік доходів і витрат в іноземній валюті здійснюється за окремими аналітичними рахунками технічного рахунка №3800 «Позиція банку щодо іноземної валюти та банківських металів», з одночасним їх відображенням на рахунках 6-го класу, що дає можливість аналізувати їх у валюті операції та в еквіваленті за поточним офіційним курсом НБУ.

Розглянемо основні види доходів від валютних операцій банку (рис. 1.10):

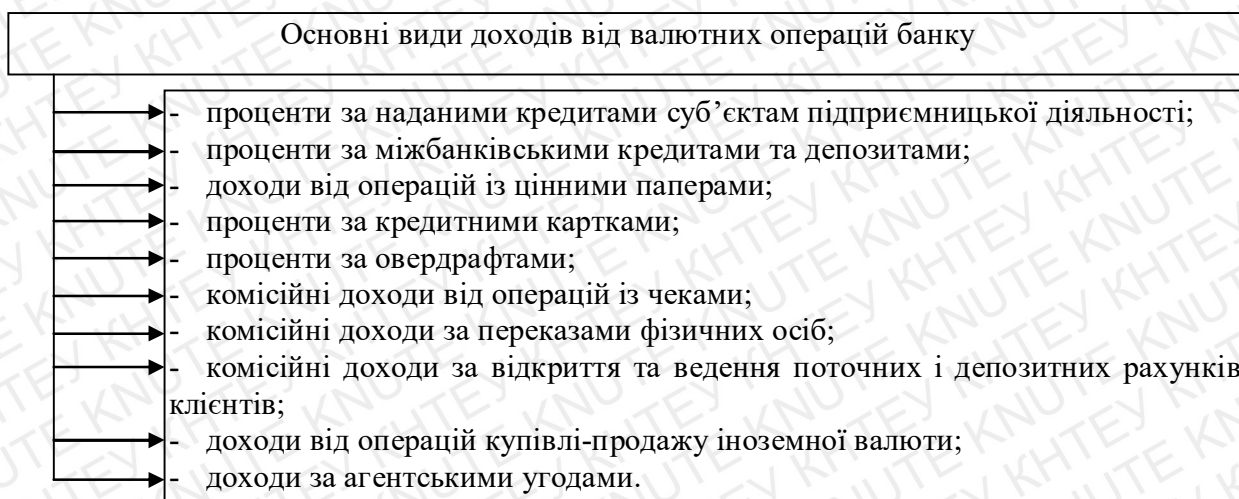

Рис. 1.10. Основні види доходів від валютних операцій банку [92, с.63]

Декретом КМУ “Про систему валютного регулювання і валютного контролю” визначено, що курси іноземних валют, виражених в національній валюті, встановлюються НБУ за погодженням з КМУ. В той же час, НБУ має право встановлювати граничні розміри маржі за валютними операціями на міжбанківському ринку. Таким чином, центральному банку надано виключне право в адміністративному порядку впливати на хід торгів на міжбанківському валютному ринку, а отже, і на валютно-курсову динаміку [11].

Отже, регулювання валютних відносин в Україні здійснюється на основі відповідного нормативно-правового забезпечення. Керуючись положеннями Статуту МВФ, Конституцією України, Декретом Кабінету Міністрів України “Про систему валютного регулювання і валютного контролю” та іншими правовими документами, НБУ, разом з іншими органами валютного

регулювання, встановлює порядок здійснення операцій з валютними цінностями комерційними банками на території України, а також визначає фундаментальні принципи організації вітчизняного валютного ринку. В той же час, постійне удосконалення нормативно-правової бази у сфері міжнародних валютних відносин є запорукою становлення та розвитку стабільної вітчизняної банківської системи.

Висновки до розділу 1

За результатами проведеного дослідження теоретичних основ управління міжнародними валютно-кредитними операціями банку можна зробити наступні висновки:

1. Визначено, що в сучасних умовах розвитку та поглиблення євроінтеграційних процесів усе більшого значення набувають операції комерційних банків, які ними здійснюються у середовищі міжнародного бізнесу. Найбільша частина доходів банків від міжнародних операцій надходить від надання валютного кредиту.

2. Встановлено, що банківське кредитування міжнародної торгівлі виступає у формі позичок під заставу товарів і товарних документів, вексельних і акцептних кредитів, банківських позичок. Новітніми специфічними формами кредитування зовнішньої торгівлі є лізинг, факторинг, форфейтинг. Середньо - і довгострокові міжнародні банківські кредити надаються також у формі єврокредитів.

3. Обґрунтовано, що у міжнародній торгівельній діяльності банківські кредити володіють перевагами перед комерційними. Вони надають змогу одержувачу більш вільно використовувати фінанси на придбання продукції, звільняють його від потреби вдаватись до кредиту до компаній-постачальників, здійснювати з ними розрахунки за поставки готівкою з використанням банківського кредитування.

4. Визначено, що в Україні застосування ефективних за структурою механізмів міжнародних банківських валютно-кредитних операцій має встановлювати стимулювання експорту, а це є важливим щодо стабілізації національної економіки. Експортери на міжнародному ринку нині, по суті, не здатні реалізовувати власні товари без відстрочки сплати і певного банківського кредитування імпортерів. У зовнішньоекономічній діяльності за постачання експортера імпортери розраховуються, як правило, грошима, отриманими від банку.

5. Доведено, що торгівля іноземною валютою на території України резидентами нерезидентами – юридичними особами здійснюється через уповноважені банки та інші фінансові установи, що одержали ліцензію на торгівлю іноземною валютою Національного банку України, виключно на міжбанківському валютному ринку України. Структура міжбанківського валютного ринку, а також порядок та умови торгівлі іноземною валютою на міжбанківському валютному ринку визначаються Національним банком України.

РОЗДІЛ II. ОЦІНКА ТА АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНИМИ ВАЛЮТНО-КРЕДИТНИМИ ОПЕРАЦІЯМИ ПАТ «МІЖНАРОДНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК»

2.1. Дослідження фінансово-економічних показників діяльності банку

Публічне акціонерне товариство «Міжнародний інвестиційний банк» - український банк, створений в 2008 році. Основним власником банку є Порошенко Петро Олексійович, який володіє 9,92 % капіталу особисто та 50,08 % через повністю належний йому ПАТ ЗНКІФ «Прайм Ессетс Кепітал», а також Кононенко Ігор Віталійович, экс-глава ради директорів ліквідованої групи «Укрпромінвест» бізнес-партнер Порошенко, який володіє 14,92% капіталу [66].

З березня 2009 року головою правління ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» є Людвик Костянтин Анатолійович.

ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» є універсальним банком [66]:

- дата державної реєстрації – 06.03.2008;
- дата реєстрації в Державному реєстрі банків – 11.03.2008;
- дата отримання банківської ліцензії та письмового дозволу НБУ на проведення банківських операцій – 18.04.2008;
- дата отримання Генеральної ліцензії на здійснення валютних операцій – 06.04.2012.

ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» надає повний спектр банківських послуг для корпоративних та приватних клієнтів, а також проводить операції в інвестиційному сегменті фінансового ринку.

Місія ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» - «ми надійний та відповідальний банк, що наполегливо та професійно працює задля зростання добробуту наших клієнтів, співробітників та суспільства».

Стратегічні цінності ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк»

наступні [66]:

- відповідальність;
- цілісність;
- бездоганна якість;
- спільне створення вартості;
- робимо, що обіцяємо.

Візія ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» сформована наступним чином [66]:

1. Ми – європейський універсальний банк.
2. Наш пріоритет – бездоганна якість послуг.
3. Ми прагнемо зміцнити наші конкурентні переваги шляхом втілення інновацій, пошуку та використання нових можливостей.

Банк прагне й надалі підвищувати якість обслуговування клієнтів, використовуючи свій досвід та досвід банків - членів групи, а також новітні технології.

ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» є потужною структурою у банківському секторі економіки України. З метою дослідження рівня конкурентного розвитку цієї банківської установи, передусім необхідно вивчити основні макроекономічні умови розвитку банківського сектору України.

Динаміка показників розвитку банківського сектору економіки України представлена в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Динаміка показників розвитку банківського сектору економіки України у 2012-2016рр. [67]

Показники	2012	2013	2014	2015	2016
Кількість діючих банків	176	180	163	117	96
Кількість банків із іноземним капіталом	53	49	51	41	38
Частка іноземного капіталу в капіталі банків, %	39,5	34,0	32,5	43,3	46,4
Активи, млрд грн	1 127,2	1 278,1	1 316,9	1 254,4	1 256,3
Активи, % ВВП	80,2	87,2	83,0	63,1	52,7

продовження табл. 2.1

Активи, річний приріст, %	6,9	13,4	3,0	(4,7)	0,2
Депозити, % ВВП	40,4	45,6	42,3	35,7	33,1
Кредити, % ВВП	57,6	61,8	64,3	49,4	41,9
Кредити/депозити, %	143,0	135,0	151,0	138,0	127,0
Капітал, млрд грн	169,3	192,6	148,0	103,7	123,8
Адекватність регулятивного капіталу (H2)	18,06	18,26	15,60	12,3	12,7
Рентабельність активів, %	0,45	0,12	-4,07	-5,46	-12,60
Рентабельність капіталу, %	3,03	0,81	-30,46	-51,91	-116,74

Дослідження засвідчують, що на фінансові результати банківського сектору значно вплинула націоналізація Приватбанку наприкінці грудня 2016р. Проте, якщо не брати до уваги «ефект Приватбанку», то ситуація виглядає не так драматично – збитки становлять 25 млрд грн. Варто також зазначити, що основні збитки (крім Приватбанку) понесли банки з російським капіталом, чії кредитні портфелі значно постраждали через конфлікт на Донбасі. В цілому, рентабельність капіталу банківської системи погіршилася: від мінус 51,9% до мінус 116,7%, однак для деяких банків (які завершили резервування ще у 2015р.) 2016 рік став вельми успішним і прибутковим, а їхній показник рентабельності капіталу був значно вищим за 20% [67].

Слабкі банки продовжили полишати ринок у 2016 році. Загальна кількість діючих у країні банків скоротилася зі 117 на початок 2016 року до 96 станом на 1 січня 2017 року. Таким чином, протягом 2014-2016рр. кількість банків зменшилася майже вдвічі, тоді як концентрація помітно зросла – частка 10 найбільших банків у сукупних активах становила 72% у 2016р. проти 51% у 2013р.

Стосовно перспектив розвитку банківського сектора у 2018 році аналітики очікують збереження притоку депозитів і у корпоративному, і в роздрібному сегментах. Значного поживавлення кредитування не очікується, однак попит на корпоративні кредити, швидше за все, посилиться на тлі економічної стабілізації. Слабкі банки продовжать вихід із ринку, не виключені також і об'єднання банків [67].

На фоні доволі напруженої ситуації у банківському секторі України діяльність ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» характеризується досить позитивними показниками. Вагомі успіхи банку традиційно визнають і в Україні, і за її межами впливові видання та експерти, рейтингові компанії, партнери та клієнти.

Значний рівень конкурентоспроможності банківської установи ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» засвідчується високими місцями у відомих банківських рейтингах.

Поточні рейтинги, присвоєні ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» агентством Moody's представлено в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Поточні рейтинги, присвоєні ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» агентством Moody's у 2017 році [66]

Індикатори	Значення
Довгострокові депозити в іноземній валюті	Сaa3
Прогноз	стабільний
Короткострокові депозити в іноземній валюті	NP
Довгострокові депозити у національній валюті	Сaa1
Рейтинг фінансової стабільності	E
Прогноз	позитивний
Рейтинг за національною шкалою	B2.ua

Поточні рейтинги, присвоєні ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» агентством РА «Стандарт- Рейтинг» представлено в табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Поточні рейтинги, присвоєні ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» агентством РА «Стандарт- Рейтинг» у 2017 році [66]

Індикатори	Значення
Довгостроковий кредитний рейтинг за національною шкалою	uaAAA
Прогноз	стабільний
Короткостроковий кредитний рейтинг за національною шкалою	uaK1
Прогноз	стабільний
Рейтинг депозитів за національною шкалою	ua.1

Розглянемо більш детально, які послуги надає ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» різним категоріям клієнтів.

1. Послуги ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» корпоративним клієнтам. Команда корпоративного бізнесу ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк», базуючись на високоякісній експертизі, довірі, професійності, досвіді як українського ринку, так і банку, продовжує із року в рік надавати банківські послуги великим та середнім компаніям, фінансовим інститутам, а також транснаціональним корпораціям країн Європи та світу.

Основні послуги ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» для корпоративного бізнесу представлено на рис. 2.1.

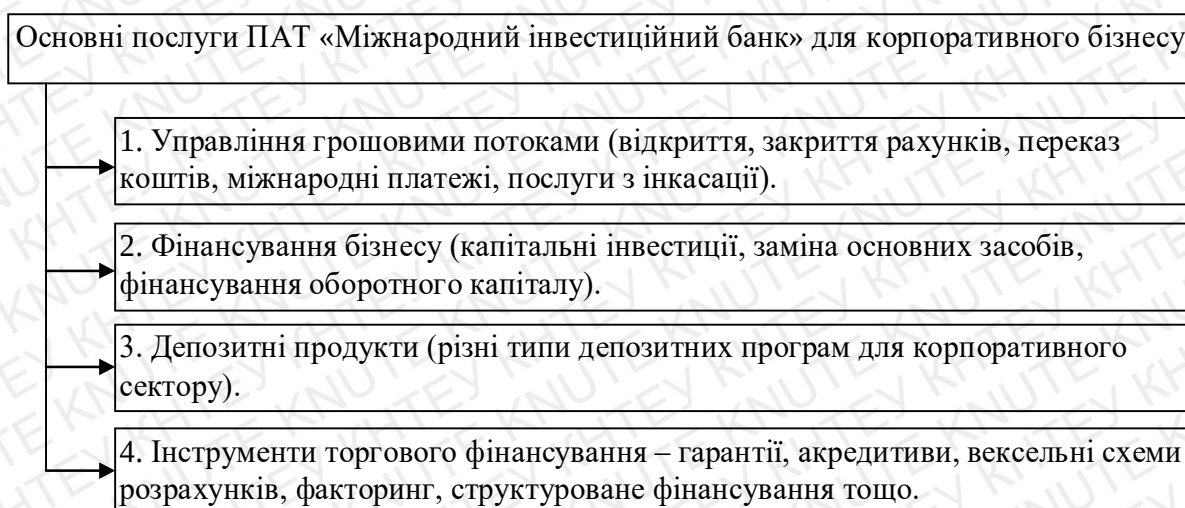

Рис. 2.1. Основні послуги ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» для корпоративного бізнесу [66]

Інструменти торгового фінансування – були й залишаються для ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» тим напрямком бізнесу, в який постійно інвестуються знання, досвід та фінансові ресурси.

2. Послуги ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» суб'єктам малого та мікробізнесу. 2017 рік продемонстрував, що ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» готовий приймати гнучкі рішення стосовно своїх бізнес-клієнтів із сегменту малого та мікробізнесу та йти їм назустріч. Завдяки вмінню відповідних підрозділів швидко реагувати на зміни, банку вдалося зберегти партнерські відносини з багатьма невеликими підприємствами та приватними підприємцями.

Основні послуги ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» для клієнтів малого та мікробізнесу представлено на рис. 2.2.

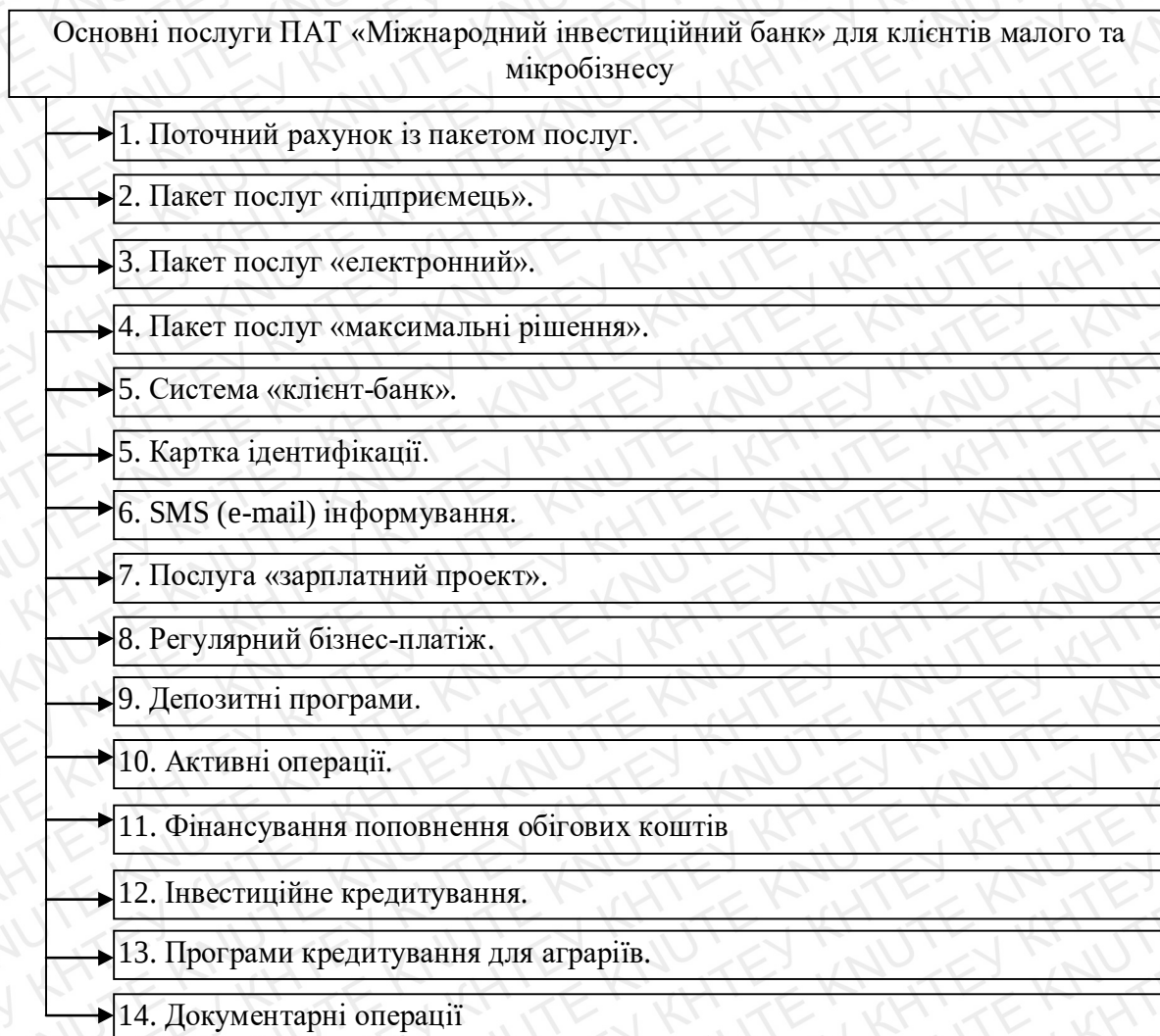

Рис. 2.2. Основні послуги ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» для клієнтів малого та мікробізнесу [66]

Основні послуги ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» для клієнтів малого та мікробізнесу спрямовані на залучення більшої кількості суб'єктів господарювання та забезпечення високої якості обслуговування.

3. Послуги приватним особам. В обслуговуванні фізичних осіб ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» у 2017 році ставив за мету вдосконалення послуг і пропозицій продуктів.

Основні послуги ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» для приватних клієнтів представлено на рис. 2.3.

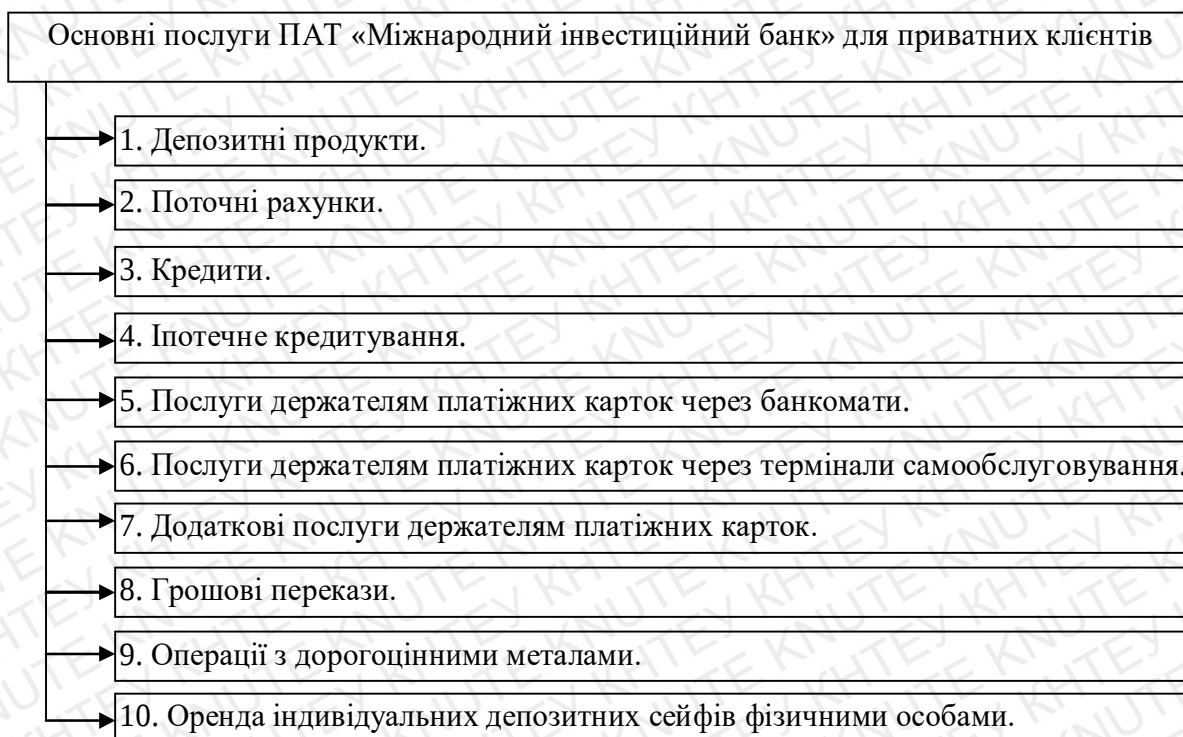

Рис. 2.3. Основні послуги ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» для приватних клієнтів [66]

4. Послуги фінансовим установам. Станом на 31 грудня 2017 року кореспондентська мережа ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» налічувала 123 рахунки лоро, відкриті для 44 банків – як резидентів, так і нерезидентів, та 48 рахунків ностро, відкритих у 17 успішних банках світу. Банк продовжує багаторічну плідну співпрацю з провідними фінансовими установами світу, зокрема з Deutsche Bank AG, Deutsche Bank Trust Company Americas, Bank of New York Mellon, Commerzbank AG, UBS AG тощо у сфері здійснення міжнародних розрахунків та торгового фінансування.

Завдяки тривалим діловим стосункам зі своїми банками-кореспондентами ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» має змогу надавати своїм клієнтам високоякісні розрахункові послуги та забезпечувати оперативне вирішення фінансових питань у будь-якій точці світу.

Загальний аналіз портфеля клієнтів банку ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» та його динаміки по роках проводиться відповідно до показників, що зазначені в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Показники динаміки портфеля клієнтів
ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» [66]

Рік	На кінець року	Нових	Що припинили відносини з банком	Приріст клієнтської бази	Коефіцієнт стабільності, %	Коефіцієнт оновлення, %	Коефіцієнт втрати, %
1. Корпоративні клієнти							
2015	39500	850	930	-	98,24	2,15	2,35
2016	39260	960	1200	-240	94,68	2,45	3,06
2017	40200	1500	560	940	96,35	3,73	1,39
2. Клієнти - суб'єкти малого та мікробізнесу							
2015	234000	4300	6700	-	97,72	1,84	2,86
2016	232600	3800	5200	-1400	96,56	1,63	2,24
2017	235500	5600	2700	2900	97,65	2,38	1,15
3. Клієнти – приватні особи							
2015	563200	12700	15900	-	97,14	2,25	2,82
2016	563400	13200	13000	200	97,03	2,34	2,31
2017	567270	10560	6690	3870	98,15	1,86	1,18

Аналіз показав, що ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» характеризується стабільними показниками стану клієнтського портфеля. Зокрема, у 2017 році відбулося збільшення кількості корпоративних клієнтів, на 940 од., суб'єктів малого та мікробізнесу – на 2900 од., приватних клієнтів – на 3870 од. Найбільш кризовим був 2016 рік, коли внаслідок складної військово-політичної та економічної ситуації відбувався відтік клієнтів у корпоративному секторі на 240 од, в секторі малого та мікробізнесу – на 1400 од.

Передусім необхідно провести аналіз майнового стану ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк», а для цього проведемо аналіз динаміки активів, власного капіталу та зобов'язань ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Динаміка активів, власного капіталу та зобов'язань ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк»

Найменування статті	2015	2016	2017	2017/2015 +-	2017/2015 %
АКТИВ					
Грошові кошти та їх еквіваленти	198719	92856	191933	-6786	-3,41

продовження табл. 2.5

Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України	2623	11781	0	-2623	-100,00
Інші фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	0	25756	35653	35653	100,00
Кошти в інших банках	0	3014	23261	23261	100,00
Кредити та заборгованість клієнтів	547377	729299	498110	-49267	-9,00
Цінні папери в портфелі банку на продаж	305523	243225	432832	127309	41,67
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	35	88	1	-34	-97,14
Відстрочений податковий актив	242	179	387	145	59,92
Основні засоби та нематеріальні активи	88880	89606	87820	-1060	-1,19
Інші фінансові активи	245019	115284	165740	-79279	-32,36
Інші активи	324	218	147	-177	-54,63
Необоротні активи, призначені для продажу, та активи групи вибуття	0	0	2259	2259	100,00
Усього активів	1388742	1311306	1438143	49401	3,56
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ					
Кошти банків	152616	88948	33036	-119580	-78,35
Кошти клієнтів	1031236	1020843	1194296	163060	15,81
Інші залучені кошти	96	38	0	-96	-100,00
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток	0	0	147	147	100,00
Резерви за зобов'язаннями	196	160	1530	1334	680,61
Інші фінансові зобов'язання	864	150	6777	5913	684,38
Інші зобов'язання	1829	2405	3904	2075	113,45
Субординований борг	69968	69923	63742	-6226	-8,90
Усього зобов'язань	1256805	1182467	1303432	46627	3,71
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ					
Статутний капітал	126670	126670	126670	0	0,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	2887	1285	2128	-759	-26,29
Резервні та інші фонди банку	75	82	93	18	24,00
Резерви переоцінки	2305	802	5820	3515	152,49
Усього власного капіталу	131937	128839	134711	2774	2,10
Усього зобов'язань та власного капіталу	1388742	1311306	1438143	49401	3,56

Аналіз показав, що у 2017 році загальна вартість активів ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» становила 1438143 тис.грн., що на 49401 тис.грн., або на 3,56% більше рівня 2015 року. В складі активів найбільшими темпами відбувалося зростання інших фінансових активів, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток (100%), коштів в інших банках (100%), цінних паперів в портфелі банку на продаж

(41,67%).

У 2017 році загальна вартість зобов'язань ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» становила 1303432тис.грн., що на 46627тис.грн., або на 3,71% більше рівня 2015 року. В складі зобов'язань найбільшими темпами відбувалося зростання резервів за зобов'язаннями (у 6,8 раз), інших фінансових зобов'язань (у 6,84 раз). Водночас, зменшились кошти банків на 119580тис.грн., або на 78,35%, субординованого боргу на 6226тис.грн., або на 8,90%.

Аналіз показав, що у 2017 році загальна вартість власного капіталу ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» становила 1134711тис.грн., що на 2774тис.грн., або на 2,10% більше рівня 2015 року. В складі власного капіталу найбільшими темпами відбувалося зростання резервів переоцінки 152,5%), інших фондів обігу (у 24%). Водночас, зменшились резервні та інші фонди банку на 18тис.грн., або на 24%.

Аналіз структури активів, власного капіталу та зобов'язань ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» представлено в табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Структура активів, власного капіталу та зобов'язань
ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк»

Найменування статті	2015		2016		2017	
	Тис.грн.	%	Тис.грн.	%	Тис.грн.	%
АКТИВ						
Грошові кошти та їх еквіваленти	198719	14,31	92856	7,08	191933	13,35
Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України	2623	0,19	11781	0,90	0	0,00
Інші фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	0	0,00	25756	1,96	35653	2,48
Кошти в інших банках	0	0,00	3014	0,23	23261	1,62
Кредити та заборгованість клієнтів	547377	39,42	729299	55,62	498110	34,64
Цінні папери в портфелі банку на продаж	305523	22,00	243225	18,55	432832	30,10
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	35	0,00	88	0,01	1	0,00
Відстрочений податковий актив	242	0,02	179	0,01	387	0,03

продовження табл. 2.6

Основні засоби та нематеріальні активи	88880	6,40	89606	6,83	87820	6,11
Інші фінансові активи	245019	17,64	115284	8,79	165740	11,52
Інші активи	324	0,02	218	0,02	147	0,01
Необоротні активи, призначені для продажу, та активи групи вибуття	0	0,00	0	0,00	2259	0,16
Усього активів	1388742	100,00	1311306	100,00	1438143	100,00
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ						
Кошти банків	152616	10,99	88948	6,78	33036	2,30
Кошти клієнтів	1031236	74,26	1020843	77,85	1194296	83,04
Інші залучені кошти	96	0,01	38	0,00	0	0,00
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток	0	0,00	0	0,00	147	0,01
Резерви за зобов'язаннями	196	0,01	160	0,01	1530	0,11
Інші фінансові зобов'язання	864	0,06	150	0,01	6777	0,47
Інші зобов'язання	1829	0,13	2405	0,18	3904	0,27
Субординований борг	69968	5,04	69923	5,33	63742	4,43
Усього зобов'язань	1256805	90,50	1182467	90,17	1303432	90,63
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ						
Статутний капітал	126670	9,12	126670	9,66	126670	8,81
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	2887	0,21	1285	0,10	2128	0,15
Резервні та інші фонди банку	75	0,01	82	0,01	93	0,01
Резерви переоцінки	2305	0,17	802	0,06	5820	0,40
Усього власного капіталу	131937	9,50	128839	9,83	134711	9,37
Усього зобов'язань та власного капіталу	1388742	100,00	1311306	100,00	1438143	100,00

Аналіз показав, що в структурі активів найбільшу питому вагу у 2017 році займають кредити та заборгованість клієнтів, а саме 34,64%, що на 4,78 пункти менше рівня 2015 року, а також цінні папери в портфелі банку, а саме 30,10%, що на 7,90 пункти більше рівня 2015 року. В структурі зобов'язань найбільшу питому вагу у 2017 році займають кошти клієнтів, а саме 83,04%, що на 8,78 пункти менше рівня 2015 року. В структурі власного капіталу найбільшу питому вагу у 2017 році займає статутний капітал, а саме 8,81%, що на 0,31 пункти більше рівня 2015 року.

Ліквідність ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» - це його здатність своєчасно та в повному обсязі задовольняти невідкладні потреби у грошових коштах. Банківська ліквідність залежить від багатьох чинників, які поділяються на дві групи: внутрішні та зовнішні.

До внутрішніх чинників належать: дисбаланс грошових потоків, викликаний невідповідністю структури вимог та зобов'язань банку; структура та стабільність депозитної бази банку; достатність капіталу; якість активів; фінансовий стан позичальників; репутація банку, яка впливає на здатність швидкого запозичення коштів на ринку; неправильна стратегія управління ліквідністю (наприклад, пріоритетність прибутковості над ліквідністю).

До комплексу зовнішніх належать чинники загальноекономічного характеру: грошово-кредитна політика; стан грошового ринку; низька ліквідність окремих сегментів фінансового ринку для конкретних видів активів, що ускладнює їх продаж за прийнятною ціною в короткі строки; можливості запозичення коштів у центральному банку; регулятивні обмеження в країні; загальні кризові явища в економіці, які унеможливають безперебійне залучення коштів.

Нормативи ліквідності – економічні нормативи, які встановлює Національний банк України з метою контролю за станом ліквідності банків: миттєвої ліквідності (Н4), поточної ліквідності (Н5) та короткострокової ліквідності (Н6).

Норматив миттєвої ліквідності (Н4) визначається як співвідношення високоліквідних активів до поточних зобов'язань банку. Він характеризує мінімальний обсяг високоліквідних активів, необхідний для забезпечення виконання поточних зобов'язань протягом одного операційного дня. Нормативне значення коефіцієнта Н4 повинно бути не менше 20%.

Норматив поточної ліквідності (Н5) визначається як співвідношення активів з кінцевим строком погашення до 31 дня до зобов'язань банку з кінцевим строком погашення до 31 дня. Цей норматив характеризує мінімально необхідний обсяг активів банку для забезпечення виконання поточного обсягу зобов'язань протягом одного календарного місяця. Нормативне значення коефіцієнта Н5 повинно бути не менше 40%.

Норматив короткострокової ліквідності (Н6) визначається як співвідношення ліквідних активів до зобов'язань з кінцевим строком

погашення до одного року. Він визначає мінімально необхідний обсяг активів для забезпечення виконання своїх зобов'язань протягом одного року. Нормативне значення коефіцієнта Н6 повинно бути не менше 60%.

Розрахуємо значення нормативів ліквідності ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» у 2015-2017 роках (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Значення нормативів ліквідності ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк»
у 2015-2017 роках

Назва показника	2015	2016	2017	2017/2015 +-
Норматив миттєвої ліквідності, %	15,8	7,8	14,7	-1,1
Норматив поточної ліквідності, %	181,1	125,3	130,9	-50,2
Норматив короткострокової ліквідності, %	40,2	79,4	18,5	-21,7

Результати аналізу засвідчили, що ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» характеризується нестабільними значеннями ліквідності майна. Зокрема норматив миттєвої ліквідності у 2015-2017 роках при нормативному значенні не менше 20% становив від 7,8% до 15,8%, що не відповідає встановленим НБУ вимогам.

Норматив поточної ліквідності у всіх звітних періодах перевищує нормативне значення (40%), що засвідчує можливість виконання поточного обсягу зобов'язань протягом одного календарного місяця.

Норматив короткострокової ліквідності має несприятливе значення у 2015 році (40,2%) та у 2017 році (18,5%), тобто в ці періоди банк має ризик невиконання своїх зобов'язань протягом одного року.

Для оцінки рівня збалансованості активів та зобов'язань банку та їх ліквідності необхідно проаналізувати фінансову стійкість ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк». Фінансова стійкість банку - це головна умова його існування та активної діяльності. Вона формується під впливом об'єктивних та суб'єктивних факторів і оцінюється за допомогою як окремих показників, так і зведених комплексних показників, які лежать в основі рейтингових оцінок діяльності банків.

Аналіз фінансової стійкості ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» представлено в табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Аналіз фінансової стійкості ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк»

Назва показника	2015	2016	2017	2017/2015 +-	2017/2015 %
Власний капітал	131937	128839	134711	2774	2,10
Акціонерний капітал	126670	126670	126670	0	0,00
Залучені кошти	1256805	1182467	1303432	46627	3,71
Активи загальні	1388742	1311306	1438143	49401	3,56
Активи доходні	1054242	1105931	1181789	127547	12,10
Активи недоходні	245620	115769	168534	-77086	-31,38
Активи капіталізовані	88880	89606	87820	-1060	-1,19
Коефіцієнти фінансової стійкості					
Коефіцієнт надійності	0,10	0,11	0,10	0,00	-1,55
Коефіцієнт фінансового важеля	9,53	9,18	9,68	0,15	1,57
Коефіцієнт достатності капіталу	0,10	0,10	0,09	0,00	-1,40
Коефіцієнт захищеності власного капіталу	0,67	0,70	0,65	-0,02	-3,23
Коефіцієнт захищеності доходних активів власним капіталом	-0,11	0,01	-0,03	0,08	-73,46
Коефіцієнт мультиплікатора капіталу	10,96	10,35	11,35	0,39	3,56

Аналіз показав, що ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» характеризується нестабільністю фінансового стану. Коефіцієнт надійності характеризує здатність банку покривати зобов'язання своїм власним капіталом. У 2015-2017 роках значення цього показника коливалось в межах 0,10-0,11 і засвідчує здатність такого покриття лише на 10%.

Коефіцієнт фінансового важеля є зворотнім показником коефіцієнту надійності і у 2017 році має значення 9,68, що засвідчує низьку спроможність покриття зобов'язань власним капіталом банку.

Коефіцієнт достатності капіталу засвідчує спроможність банку фінансувати активи за рахунок власного капіталу. Значення цього показника у 2017 році становить 0,09, що говорить проте, що активи можуть бути профінансовані лише на 9%.

Важливим показником фінансової стійкості є коефіцієнт мультиплікатора капіталу банку, який визначає, яка кількість активів припадає на 1 грн. акціонерного капіталу банку. У 2017 році значення цього показника зросло на 0,39 пункти, що слід вважати позитивним зрушенням.

В цілому керівництву ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» необхідно звернути увагу на низьку активність щодо формування ліквідності майна, що підвищує ризик непогашення зобов'язань належним йому майном.

В цілому, ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» дотримується принципів зниження фінансових ризиків, що позитивно відображається на фінансових показниках діяльності банку (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

Фінансові показники та ефективність діяльності
ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк»

Назва показника	2015	2016	2017	2017/2015 +-	2017/2015 %
Чистий прибуток	1864	127	760	-1104	-59,23
Доходи загальні	107171	120866	195219	88048	82,16
Процентні доходи	94896	101416	112174	17278	18,21
Непроцентні доходи	12275	19450	83045	70770	576,54
Активи загальні	1388742	1311306	1438143	49401	3,56
Процентні витрати	93513	116115	123227	29714	31,78
Власний капітал	131937	128839	134711	2774	2,10
Підпроцентні зобов'язання	1183852	1109791	1227332	43480	3,67
Витрати загальні	98425	117697	133050	34625	35,18
Витрати непроцентні	4912	1582	9823	4911	99,98
Активи дохідні	1054242	1105931	1181789	127547	12,10
Активи середні	305523	243225	432832	127309	41,67
Операційні доходи	109202	131786	208690	99488	91,10
Операційні витрати	98425	117697	133050	34625	35,18
Розрахунок показників					
Загальний рівень рентабельності, %	1,74	0,11	0,39	-1,35	X
Коефіцієнт окупності витрат доходами	0,08	0,09	0,14	0,06	X
Чиста процентна маржа (рівень дохідності активів), %	0,45	-6,04	-2,55	-3,01	X
Чиста непроцентна маржа %	0,53	1,36	5,09	4,56	X
Чистий спред (рівень дохідності процентних операцій), %	1,10	-1,29	-0,55	-1,65	X
Чиста маржа операційного прибутку банку, %	0,78	1,07	5,26	4,48	X

продовження табл. 2.9

Рентабельність активів, %	0,13	0,01	0,05	-0,08	X
Рентабельність власного капіталу, %	1,41	0,10	0,56	-0,85	X
Дохідна база активів, %	75,91	84,34	82,17	6,26	x

Аналіз показав, що ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» характеризується невисокими показниками ефективності господарської діяльності. Найбільш узагальнюючим показником ефективності є коефіцієнт загального рівня рентабельності банку. Він розраховується як відношення чистого прибутку до загальних доходів банківської установи. У 2017 році значення цього показника становило 0,39%, що на 1,35 пункти менше рівня 2015 року. Це вкрай низьке значення, яке свідчить про низьку ефективність установи на ринку банківських послуг.

Чиста процентна маржа у 2017 році мала від'ємне значення в розмірі (-2,55)%, що свідчить про низький рівень доходності активів. Чистий спред характеризує рівень доходності процентних операцій. У 2017 році показник чистого спреду мав від'ємне значення в розмірі (-0,55)%, що свідчить про низький рівень процентних операцій.

2.2. Аналіз міжнародних валютно-кредитних операцій банку

Дослідження засвідчують, що ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» є активним учасником міжнародних валютно-кредитних операцій, а тому необхідно провести аналіз їх здійснення у банківській установі.

ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» є учасником міжнародної платіжної системи VISA International. Банк, зокрема, пропонує безконтактні картки з використанням технології Visa payWave та неперсоніфіковані картки Visa Instant. Картки VISA, емітовані Банком, є чиповими незалежно від класу картки, що значно підвищує ступінь їхнього захисту [66].

Операції з валютними цінностями та міжнародні розрахунки в іноземній валюті посідають провідне місце у банківському бізнесі ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк». На сучасному етапі розвитку ПАТ «Міжнародний

інвестиційний банк» не тільки обслуговує експортно-імпортні розрахунки суб'єктів підприємницької діяльності, а й виступає безпосереднім учасником операцій на внутрішньому та міжнародних валютних ринках, забезпечуючи у такий спосіб зміцнення ринкових перетворень у банківській сфері. Особливістю діяльності ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» у сфері міжнародних валютних операцій є його функція агента валютного контролю, що зобов'язує банк здійснювати контроль за дотриманням вимог валютного законодавства.

Першочерговий етап аналізу діяльності ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» - оцінювання структури його валютних активів і пасивів, визначення масштабів його діяльності на міжнародному валютному ринку. Для цього необхідно визначити та проаналізувати питому вагу валютних активів та зобов'язань банку в їх загальному обсязі, динаміку та тенденції розвитку у цій сфері діяльності.

Аналіз динаміки валютних активів та зобов'язань ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» проведемо за допомогою табл. 2.10 на підставі інформації балансу банку.

Таблиця 2.10

Аналіз динаміки валютних активів та зобов'язань
ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк», тис. грн

Показники	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2017 р. до 2015 р.	
				тис.грн.	%
Валютні активи	248500	256740	264580	16080	6,47
Валютні зобов'язання	195200	198750	200540	5340	2,74
Активи банку, всього	1388742	1311306	1438143	49401	3,56
Зобов'язання банку, всього	1256805	1182467	1303432	46627	3,71
Частка валютних активів у загальних активах, %	17,89	19,58	18,40	x	2,81
Частка валютних зобов'язань у загальних зобов'язаннях, %	15,53	16,81	15,39	x	-0,94
Позабалансові активи	4579000	4763790	480500	-4098500	-89,51
Позабалансові зобов'язання	4201200	4231670	430150	-3771050	-89,76

З даних табл. 2.10 видно, що абсолютний приріст валютних активів ПАТ ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» збільшився на 16080 тис. грн (у гривневому еквіваленті), або на 6,47 %, валютні зобов'язання зросли на 5340 тис. грн, або на 2,74 %. Водночас частка валютних активів у загальних активах у звітному періоді збільшилась із 17,89 % на 1 січня 2016 р. до 18,49 % на 1 січня 2018 р., тобто на 2,81 процентних пункти. Водночас, зменшилась частка валютних зобов'язань у загальних зобов'язаннях банку. Так, на 1 січня 2016 р. вона становила 15,53 % від загальної суми зобов'язань, а на 1 січня 2018 р. – 15,39 %, тобто зменшилась на 0,94 %. Отже, в банку намітилася тенденція зменшення масштабів діяльності з валютою. Частково це пов'язано з нарощуванням власного капіталу банку в національній валюті, що зменшило обсяг валютних коштів у загальній діяльності ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк».

Питома вага валютних активів та зобов'язань, динаміка змін у структурі активів та пасивів банку, показники у розрізі валют, резидентності визначають основні тенденції діяльності банку, їх стабільність на внутрішньому та міжнародних валютних ринках.

Розглянемо методику структурного аналізу валютних активів та пасивів ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» (табл. 2.11).

Таблиця 2.11

Аналіз динаміки та структури валютних активів та пасивів
за їх видами у ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк»

Показники	2015 р.		2016 р.		2017 р.		2017 р. до 2015 р.	
	тис.грн	%	тис.грн	%	тис.грн	%	тис.грн.	пунктів структури
Активи	248500	100	256740	100	264580	100	16080	-
Готівкові кошти	1000	0,4	5090	2,0	9980	3,8	8980	3,4
Дорожні та інші чеки	6000	2,4	4600	1,8	5000	1,9	-1000	-0,5
Кошти в інших банках	75000	30,2	71350	27,8	65800	24,9	-9200	-5,3
Міжбанківські кредити та депозити	31000	12,5	37400	14,6	41800	15,8	10800	3,3

продовження табл. 2.11

Резерв під заборгованість інших банків	-2500	-1	-3600	-1,4	-10000	-3,8	-7500	-2,8
Цінні папери	0	0	3300	1,3	7000	2,6	7000	2,6
Кредити юридичних осіб	91000	36,6	89100	34,7	87000	32,9	-4000	-3,7
Інші активи	47000	18,9	49500	19,3	58000	21,9	11000	3,0
Зобов'язання	195200	100	198750	100	200540	100	5340	0,0
Кошти інших банків	10000	5,1	12600	6,3	17000	8,5	7000	3,4
Депозити та кредити банків	4520	2,3	6120	3,1	7540	3,8	3020	1,5
Кошти до запитання юридичних осіб	38000	19,5	35250	17,7	34400	17,2	-3600	-2,3
Строкові депозити юридичних осіб	12000	6,1	15700	7,9	19000	9,5	7000	3,4
Кошти до запитання фізичних осіб	22500	11,5	22100	11,1	27600	13,8	5100	2,3
Строкові депозити фізичних осіб	71480	36,6	65780	33,1	52300	26,1	-19180	-10,5
Субординована заборгованість	5700	2,9	5700	2,9	5700	2,8	0	-0,1
Інші зобов'язання	31000	15,9	35500	17,9	37000	18,5	6000	2,6

Як видно з даних табл. 2.11 на 1 січня 2018 р. основну частку в валютних активах становлять кредити, надані юридичним особам - 32,9 %, та кошти на коррахунках в інших банках - 24,9 %. Значну частку в активах ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» складали міжбанківські кредити та депозити - 15,8 % та інші активи - 21,9 %. Приблизно така ж тенденція спостерігалась і в базисному періоді, де питома вага цих видів активів становила 98,2 %.

У структурі валютних зобов'язань спостерігалась перевага строкових депозитів фізичних осіб - 26,1 %, коштів до запитання юридичних осіб - 17,2 %, коштів до запитання фізичних осіб - 13,8 %. Велику питому вагу склали кошти на валютних рахунках юридичних осіб - 9,5 %. Аналогічна структура спостерігалась і в базисному періоді, але там переважали строкові депозити фізичних осіб - 36,6 % та кошти до запитання юридичних осіб - 19,5 %.

Зміни у динаміці та структурі у розрізі валют дадуть інформацію, операціям у яких саме валютах, віддає перевагу ПАТ «Міжнародний

інвестиційний банк». У разі принципових змін у обсягах та змін частки виду валют банку слід проаналізувати причини, що призвели до цих змін. Це має особливе значення, оскільки кожна валюта має свій ризик, і відповідно може вплинути на прибутковість.

Розглянемо методику структурного аналізу валютних активів за видами валют (станом на 1 січня 2018 р.) ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» (табл. 2.12).

Таблиця 2.12

Аналіз структури валютних активів за видами валют
(станом на 1 січня 2018 р.) у ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк», тис. грн.

Стаття активу	Види валют (еквівалент)								Разом валютних активів	
	долари США		євро		російські рублі		інші види валют			
	сума	%	сума	%	сума	%	сума	%	сума	%
Готівкові кошти	5190	52	3593	36	898	9	299	3	9980	100
Дорожні та інші чеки	2150	43	2300	46	50	1	500	10	5000	100
Кошти в інших банках	33558	51	17766	27	9870	15	4606	7	65800	100
Міжбанківські кредити та депозити	10450	25	20482	49	8778	21	209	5	41800	100
Резерв під заборгованість інших банків	(210)	21	(500)	50	(240)	24	(50)	5	(10000)	100
Цінні папери	3430	49	357	51	-	-	-	-	7000	100
Кредити юридичних осіб	40020	46	2784	32	1740	20	1740	2	87000	100
Інші активи	24360	42	1160	20	1682	29	522	9	58000	100
Усього активів	117058	44	82151	31	51416	20	13955	5	264580	100

Як видно з наведених даних у структурі валют ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк», за видами переважають залишки за статтями активів у доларах США. Їх частка на 1 січня 2018 р. становила 44 % у загальному обсязі валютних активів. Високу питому вагу займають активи в євро - 31 %. При цьому частка доларів США найбільша за такими статтями активів, як готівкові кошти (52 %), кошти на коррахунках в інших банках (51 %), кредити юридичним особам (46 %), а за статтями «дорожні чеки» та «МБК надані», «цінні папери в

іноземній валюті» перевага надається євро. Їх питома вага становила відповідно 46 %, 49 % та 51 %. Аналіз структури в динаміці дає змогу зробити висновок про чітку тенденцію збільшення частки валютних активів у євро.

Показники структури валютних активів та пасивів ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» доцільно порівняти з аналогічними показниками інших банків та визначити їх рівень у банківській системі. Зауважимо, що найбільші показники мають банки з іноземним капіталом, але це зобов'язує їх до певних процедур гарантійного депозиту в НБУ, або є фактором впливу на розмір валютної позиції. На законодавчих вимогах стосовно цього ми зупинимось у темі валютної позиції.

На підставі даних табл. 2.13 проаналізуємо валютні кошти ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» у розрізі вільно конвертованої та неконвертованої валюти.

Таблиця 2.13

Аналіз структури валютних коштів ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» у розрізі вільно конвертованої та неконвертованої валюти станом на 1 січня 2018 р.), тис. грн.

Статті	Усього	ВКВ		НВ	
		сума	%	сума	%
Активи	264580	226900	85,76	37680	14,24
Готівкові кошти	9980	9900	3,74	80	0,03
Дорожні та інші чеки	5000	5000	1,89	0	0,00
Кошти в банках до запитання	55800	45000	17,01	10800	4,08
Міжбанківські кредити та депозити	41800	40000	15,12	1800	0,68
Цінні папери	7000	7000	2,65	0	0,00
Кредити юридичних осіб	87000	87000	32,88	0	0,00
Дебіторська заборгованість	8000	5000	1,89	3000	1,13
Інші активи	50000	28000	10,58	22000	8,32
Зобов'язання	200540	167200	83,37	3340	16,63
Кошти інших банків	17000	9000	4,49	8000	3,99
Депозити та кредити банків	7540	7500	3,74	40	0,02
Кошти до запитання юридичних осіб	34400	24000	11,97	10400	5,19
Строкові депозити юридичних осіб	19000	19000	9,47	0	0,00
Кошти до запитання фізичних осіб	27600	27000	13,46	600	0,30
Строкові депозити фізичних осіб	52300	52300	26,08	0	0,00
Субординована заборгованість	5700	5700	2,84	0	0,00
Кредиторська заборгованість	3000	18000	8,98	12000	5,98
Інші зобов'язання	7000	4700	2,34	2300	1,15

У нашому випадку активи ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» у вільно конвертованій валюті становлять 85,76 %, зобов'язання - 83,37 %. Активи у неконвертованій валюті незначні - 14,24 % від їх загального обсягу. Серед активних операцій у ВКВ найбільша частка належить кредитуванню суб'єктів підприємницької діяльності - 32,88 % та міжбанківським операціям (кредити, депозити та кошти на кореспондентських рахунках до запитання) - 32,13 %. Структура валютної частини зобов'язань ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» має перевагу за операціями у вільно конвертованій валюті (у ВКВ - 83,37 % та у НВ - 16,63 %). До таких операцій належать операції, що проводяться за поточними та депозитними рахунками фізичних і юридичних осіб.

Класифікуючи операції за ознакою резидентності, слід виділити операції у розрізі контрагентів банку: операції з фізичними особами, юридичними та міжбанківські (табл. 2.14).

Таблиця 2.14

Обсяг валютних операцій ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» у розрізі резидентів та нерезидентів, тис. грн.

Види операцій	Обсяг коштів, усього	У тому числі			
		Резиденти		Нсрезиденти	
		сума	%	сума	%
2015 р.					
Операції фізичних осіб	954056	820297	85,98	133759	14,02
Операції юридичних осіб	48845238	45499339	93,15	3345899	6,85
Операції з банками	60160450	39639721	65,89	20520729	34,11
Усього	109959744	85959357	78,17	24000387	21,83
2016 р.					
Операції фізичних осіб	1045670	892375	85,34	153295	14,66
Операції юридичних осіб	50125635	47679504	95,12	2446131	4,88
Операції з банками	63946750	42703640	66,78	21243110	33,22
Усього	115118055	91275518	79,29	23842537	20,71
2017 р.					
Операції фізичних осіб	3657121	2915378	79,72	741743	20,28
Операції юридичних осіб	50707390	48586161	96,77	1619230	3,23
Операції з банками	66808047	41429034	64,93	22372013	35,07
Усього	117663558	92930573	78,98	24732986	21,02

До операцій ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк», що здійснюються в іноземній валюті, належать розрахунки клієнтів - суб'єктів підприємницької діяльності за зовнішньоекономічними контрактами, неторговельні операції, що здійснюються з фізичними особами (перекази, валютно-обмінні операції, операції з чеками, платіжними картками тощо) та операції за кореспондентськими рахунками банків-нерезидентів. Так, обсяг операцій ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» з резидентами у 2017 р. становив 106816750 тис. грн, що становить 78,98 % від загального обсягу операцій, що здійснюються банком в іноземній валюті, з нерезидентами - 28428719 тис. грн, що становить 21,02 %.

Ці дані свідчать, що ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» активно проводить операції в іноземній валюті з суб'єктами як внутрішнього, так і міжнародних валютних ринків, серед яких найбільша частка належить міжбанківським операціям - депозитам та кредитам.

Наступним етапом аналізу є оцінювання валютної позиції ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» та операцій, які впливають на її стан. Для розрахунку показників, що характеризують валютну позицію банку, використовують оборотно-сальдовий баланс, звітні баланси, Звіт про дотримання економічних нормативів.

Валютна позиція - це співвідношення вимог (балансових і позабалансових) та зобов'язань (балансових і позабалансових) банку в кожній іноземній валюті. У разі їх рівності позиція вважається закритою, у разі нерівності - відкритою. Відкрита позиція є короткою, якщо обсяг зобов'язань за проданою валютою перевищує обсяг вимог, і довгою, якщо обсяг вимог за купленою валютою перевищує обсяг зобов'язань.

Аналіз структури валютної позиції у розрізі операцій ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» представлено в табл. 2.15.

Таблиця 2.15

Аналіз структури валютної позиції у розрізі операцій

ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк», тис.грн.

Валютна позиція (абсолютна)	2015 р.		2016 р.		2017 р.		2017 р. до 2015 р.	
	тис.грн	%	тис.грн	%	тис.грн	%	тис.грн.	пунктів структури
Усього	155200	100	165000	100	174000	100	18800	-
За операціями купівлі-продажу готівки	45000	28,99	43000	26,06	41000	23,56	-4000	-5,43
За операціями купівлі-продажу безготівкової валюти	62000	39,95	67500	40,91	75000	43,10	13000	3,15
За отриманими доходами	49000	31,57	54300	32,91	64000	36,78	15000	5,21
За сплаченими витратами	-19000	-12,24	-22000	-13,33	-27000	-15,52	-8000	-3,27
Внесок до статутного фонду	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Придбання основних засобів	0	0,00	0	0,00	-15000	-8,62	-15000	-8,62
Інші операції	18200	11,73	23400	14,18	36000	20,69	17800	8,96

Структура операцій валютної позиції дає можливість оцінити, за якими саме операціями виникає відкрита валютна позиція. Так, у нашому випадку значна частка довгої відкритої валютної позиції сформована за рахунок операцій торгівлі безготівкової іноземної валюти (39,95 % на початок періоду та 43,10 % на його кінець) та формування доходів в іноземній валюті (31,57 % на початок періоду та 36,78 % на кінець періоду). Динаміка розміру валютної позиції позитивна і становить 12,11 %. Структура валютної позиції принципово не змінилася. Однак стаття «інші операції» збільшилася майже вдвічі і становила на кінець періоду 20,69 % від загального розміру валютної позиції.

Завершальним етапом аналізу міжнародних валютних операцій є оцінка їх ефективності, яка здійснюється через аналіз доходів та витрат ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» від операцій з іноземною валютою.

Ті доходи і витрати, що отримані або нараховані ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» в іноземній валюті, відображаються у балансі банку у

валюті операції з одночасним перерахуванням їх у національну валюту за офіційним курсом на день здійснення операції.

Аналіз динаміки отриманих доходів ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» в розрізі видів валют та видів валютних операцій, станом на 01.01.2018 р. представлено в табл. 2.16.

Таблиця 2.16

Аналіз динаміки валютних доходів ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк»
станом на 01.01.2018 р.

Вид валюти	Види валютних доходів									
	торговельний дохід		комісійні доходи		процентні доходи		інші доходи		усього доходів	
	сума	%	сума	%	сума	%	сума	%	сума	%
Долари США	256218	61,79	508	51,62	69601	65,60	15012	99,48	341339	63,58
Євро	140700	33,93	300	30,43	12230	11,53	56	0,37	153286	28,55
Російські рублі	17600	4,24	165	16,73	24263	22,87	17	0,12	42045	7,84
Інші валюти	140	0,03	13,0	1,32	10	0,01	5	0,03	168	0,03
Усього	414658	100	986	100	106104	100	15090	100	536838	100

Структура доходів від валютних операцій у розрізі валют показує прибутковість операцій у розрізі валют. З даних табл. 2.16 видно, що найбільшу частку у доходах від міжнародних валютних операцій ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» становлять операції у доларах США - 63,58 %, у євро - 28,55 %, у російських рублях - 7,84 %. Причому найбільша частка доходів у доларах США припадає на процентні доходи від надання валютних кредитів - 65,60 % (не враховуючи інших доходів). Частка операцій у євро досить вагома в торговельному доході (33,93 %) та в комісійному доході (30,43 %). Істотну частку в процентних доходах становлять доходи від кредитів, наданих у російських рублях, - 22,87 %. При аналізі структури валютних доходів у динаміці проглядається чітка тенденція до збільшення ролі операцій, здійснюваних у євро.

Витрати ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» за міжнародними операціями в іноземній валюті станом на 01.01.2018 р. представлено в табл. 2.17.

Таблиця 2.17

Аналіз динаміки витрат за міжнародними операціями в іноземній валюті

ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» станом на 01.01.2018 р.

Витрати	Усього		Утомучислі в розрізі валют							
			дол.США		євро		російські рублі		інші	
	сума	%	сума	%	сума	%	сума	%	сума	%
Усього витрат	384206	100	235560	100	78600	100	65600	100	4445	100
У тому числі										
- від торговельних операцій	45450	11,83	27470	11,66	14270	18,16	2890	4,41	820	18,45
- комісійні витрати	48987	12,75	39382	16,72	7055	8,98	2535	3,86	15	0,34
з них:										
- за операціями з банками	38070	9,91	30070	12,77	5650	7,19	2350	3,58	0	0
- конверсійні операції	7412	1,93	6012	2,55	1300	1,65	100	0,15	0	0
- за операціями з платіжними картками	2930	0,76	2930	1,24	0	0	0	0	0	0
увезення чи вивезення готівки	180	0,05	100	0,04	80	0,1	0	0	0	0
за операціями з акредитивами	100	0,03	70	0,03	10	0,01	15	0,02	5	0,11
інші комісійні	295	0,08	200	0,08	15	0,02	70	0,11	10	0,22
Процентні витрати	217611	56,64	145900	61,94	32350	41,16	37920	57,81	1441	32,41
за м/б кредитами	57200	17,89	30100	12,78	20200	25,7	6900	10,52	0	0
овердрафти	1450	0,38	1400	0,59	50	0,06	0	0	0	0
за коштами фізичних осіб	81640	21,25	55000	23,35	5100	6,49	20100	30,64	1440	0
за коштами юридичних осіб	54780	14,26	44000	18,68	0	0	10780	16,43	0	0
інші процентні	22540	5,87	15400	6,54	7000	8,91	140	0,21	0	0,01
Інші витрати	72158	18,78	22808	9,68	24925	31,71	22255	33,93	2170	48,81

З показників табл. 2.17 видно, що у структурі витрат ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» найбільшою є частка процентних витрат - 56,64 %, які в основному сплачені за міжбанківськими операціями (14,89 %) та рахунками фізичних осіб (21,25 %). Аналогічно розподіляються витрати в розрізі основних валют - долари США, євро, російські рублі та інші валюти. Комісійні витрати, сплачені в іноземній валюті, становлять 12,75 %, результат від торгівлі іноземної валюти - 11,83 %. У розрізі структури валют найбільша сума сплачена у доларах США, серед яких теж найбільша частка припадає на витрати на виплату нарахованих процентів за рахунок фізичних осіб (23,59 %), юридичних осіб (18,68 %) та міжбанківськими (12,78 %).

Кінцевим етапом аналізу є дослідження показників ефективності міжнародних валютних операцій ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк», що відображено в табл. 2.18.

Таблиця 2.18

Динаміки показників ефективності міжнародних валютних операцій
ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк»

Показники	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2017 р. до 2015 р.	
				тис.грн.	%
Доходи від валютних операцій на 1 грн валютних активів, грн.	1,75	1,99	2,03	0,27	15,66
Доходи від валютних операцій на 1 грн активів банку, грн.	0,31	0,39	0,37	0,06	18,92
Валютні витрати в розрахунку на 1 грн залучених ресурсів в іноземній валюті, грн.	1,49	1,76	1,92	0,43	28,62
Прибуток від валютних операцій, тис.грн.	145180	160310	152632	7452	5,13
Рентабельність валютних операцій, %	49,93	45,77	39,73	-10,21	x

Аналіз показав, що за досліджуваний період валові результати від здійснення міжнародних валютних операцій ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» зросли. Зокрема, прибуток від валютних операцій збільшився на 7452 тис.грн., або на 5,13 %, що склало 152632 тис.грн. Мають

тенденцію до зростання абсолютні значення співвідношення фінансових результатів від здійснення валютних операцій ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» з валютними активами та зобов'язаннями. Проте, ефективність валютних операцій має тенденцію до скорочення, а саме на 10,21 % на кінець 2017 року. Усе зазначене свідчить про необхідність запровадження заходів щодо зростання ефективності здійснення міжнародних валютних операцій ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» в майбутньому.

Міжнародне кредитування здійснюється відповідно до вимог валютного законодавства та основних принципів кредитної політики ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк». Основним джерелом інформації банку на цьому етапі є бухгалтерські баланси, форми звітності за кредитами, виписки за аналітичними рахунками, кредитні угоди, рішення кредитного комітету, різні форми оперативної (управлінської) інформації. Аналіз валютного напрямку міжнародного кредитування має такі самі процедури, що й аналіз кредитних операцій у національній валюті ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк».

Аналіз динаміки та структури кредитів, що надаються в іноземній валюті суб'єктам міжнародної діяльності ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» представлено в табл. 2.19.

Таблиця 2.19

Аналіз динаміки та структури кредитів, що надаються в іноземній валюті суб'єктам міжнародного бізнесу ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк», тис. грн.

Кредити	2015 р.		2016 р.		2017 р.		2017 р. до 2015 р.	
	тис.грн	%	тис.грн	%	тис.грн	%	тис.грн.	пунктів структури
Усього	199300	100	201450	100	212650	100	13350	-
Кредити, що надані іноземним банкам	75000	37,63	71350	35,42	65800	30,94	-9200	-6,69
Кредити, що надані суб'єктам міжнародного бізнесу	91000	45,66	89100	44,23	87000	40,91	-4000	-4,75

продовження табл. 2.19

Кредити, що надані фізичним особам за міжнародними операціями	33300	16,71	41000	20,35	59850	28,14	26550	11,44
---	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

За результатами аналізу видно, що в цілому обсяги надання кредитів суб'єктам міжнародного бізнесу зросли на 13359 тис.грн. Найбільш активно ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» розвиває кредитну діяльність в сегментів юридичних осіб – суб'єктів міжнародного бізнесу (40,91 % кредитного портфеля у 2017 році). Слід зазначити, що на протязі останніх років обсяги кредитування суб'єктів підприємницької діяльності та фізичних осіб у міжнародному сегменті скоротились.

Аналіз кредитної якості виданих міжнародних кредитів ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» представлено в табл. 2.20.

Таблиця 2.20

Аналіз кредитної якості виданих міжнародних кредитів
ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк», тис.грн.

Найменування статті	2015	2016	2017	2017/2015 +-	2017/2015 %
1 Непрострочені та незнецінені:	194208	201825	117593	-76615	-39,45
1.1 великі позичальники з кредитною історією більше 2 років	0	0	3527	3527	100,00
1.2 нові великі позичальники	0	9104	21226	21226	100,00
1.3 кредити середнім компаніям	19421	71140	0	-19421	-100,00
1.4 кредити малим компаніям	174787	121581	92840	-81947	-46,88
1.5 Кредити, що надані фізичним особам - підприємцям	4108	0	0	-4108	-100,00
Прострочені, але незнецінені:	4108	736	8124	4016	97,77
2.1 із затримкою платежу до 31 дня	310	95	8124	7814	2519,92
2.2 із затримкою платежу від 32 до 92 днів	0	28	0	0	0,00
2.3 із затримкою платежу від 93 до 183 днів	2845	0	0	-2845	-100,00
2.4 із затримкою платежу від 184 до 365 (366) днів	609	72	0	-609	-100,00
2.5 із затримкою платежу більше ніж 366 (367) днів	343	543	0	-343	-100,00

продовження табл. 2.20

3 Знецінені кредити, які оцінені на індивідуальній основі:	0	0	92200	92200	100,00
3.1 із затримкою платежу до 31 дня	0	0	75607	75607	100,00
3.2 із затримкою платежу від 32 до 92 днів	0	0	308	308	100,00
3.3 із затримкою платежу від 93 до 183 днів	0	0	8858	8858	100,00
3.4 із затримкою платежу від 184 до 365 (366) днів	0	0	7165	7165	100,00
3.5 із затримкою платежу більше ніж 366 (367) днів	0	0	263	263	100,00
4 Загальна сума кредитів до вирахування резервів	199710	202561	217917	18207	9,12
5 Резерв під знецінення за кредитами	755	1111	5267	4512	597,62
6 Усього кредитів за мінусом резервів	199300	201550	212650	13350	6,70

Аналіз показав, що в структурі виданих кредитів суб'єктам міжнародної діяльності ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» найбільшу частку займають непрострочені та не знецінені кредити. Тка, у 2017 році непрострочені та не знецінені кредити становили 205538тис.грн., проте відбулося їх зменшення на 232271тис.грн, або на 53,05%, що слід вважати негативною тенденцією. Водночас, відбулося зростання прострочених, але не знецінених кредитів. У 2017 році їх вартість становила 14199тис.грн., тобто відбулося зростання порівняно з 2015 роком на 4939тис.грн., або на 53,34%.

Негативним слід вважати те, що у 2017 році знецінені міжнародні кредити становили 161155тис.грн. В цілому, з урахуванням резервів під знецінення за кредитами у 2017 році видано усього міжнародних кредитів на суму 371686тис.грн., що на 76825тис.грн., або на 17,13% менше рівня 2015 року.

Аналіз кредитів ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» суб'єктам міжнародного бізнесу в розрізі видів забезпечення за 2015-2017 роки представлено в табл. 2.21.

Таблиця 2.21

**Аналіз міжнародних кредитів ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк»
в розрізі видів забезпечення**

Найменування статті	2015	2016	2017	2017/2015 +-	2017/2015 %
1. Незабезпеченні кредити	41821	84851	29708	-12113	-28,96
2. Кредити, що забезпечені:	156087	116599	182942	26855	17,21
2.1. Грошовими коштами	105544	71953	99017	-6527	-6,18
2.2. Цінними паперами	17939	22140	9788	-8151	-45,44
2.3. Нерухомим майном	10647	16439	52552	41904	393,57
2.4. Гарантіями і поручительствами	0	0	2667	2667	100,00
2.5. Іншими активами	21957	6068	18918	-3039	-13,84
Усього кредитів без резервів	199300	201550	212650	13350	6,70

За даними проведеного аналізу встановлено, що у 2017 році ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» видало 14,0% незабезпечених кредитів на загальну суму 53212тис.грн., та 86,8% забезпечених кредитів на загальну суму 327680тис.грн. Спостерігається позитивна тенденція до зменшення суми незабезпечених міжнародних кредитів на 41261тис.грн, або на 43,67%, порівняно з 2015 роком. Найбільш вагомими видами забезпечень за виданими кредитами суб'єктами міжнародного бізнесу були забезпечення грошовими коштами (177356тис.грн) та нерухомим майном (94129тис.грн).

Аналіз нормативів кредитного ризику ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» представлено в табл. 2.22.

Таблиця 2.22

**Значення нормативів ризику за міжнародними кредитними операціями
ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» у 2015-2017 роках, %**

Назва показника	2015	2016	2017	2017/2015 +-
Норматив максимального розміру кредитного ризику, %	24,9	23,09	22,75	-2,15
Норматив великих кредитних ризиків, %	424,6	430,3	383,88	-40,72
Норматив максимального розміру кредитів, гарантій та поручительств, наданих одному інсайдеру, %	0,9	2,37	1,81	0,91
Норматив максимального сукупного розміру кредитів, гарантій та поручительств, наданих інсайдерам, %	1,96	4,35	2,58	0,62

Отже, ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» протягом 2015-2017 року дотримувався всіх встановлених економічних нормативів, у тому числі і нормативів кредитного ризику. Станом на кінець дня 31.12.2017 р.

1. Норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента склав 22,75% (при нормативному значенні не більше 25%);
2. Норматив великих кредитних ризиків склав 383,88 % (при нормативному значенні не більше 800%);
3. Норматив максимального розміру кредитів, гарантій та поручительств, наданих одному інсайдеру склав 1,81% (при нормативному значенні не більше 5%);
4. Норматив максимального сукупного розміру кредитів, гарантій та поручительств, наданих інсайдерам склав 2,58% (при нормативному значенні не більше 30%).

Водночас, як позитивне слід відмітити зниження значення нормативу великих кредитних ризиків у 2017 році на 40,72% порівняно з 2015 роком. Та нормативу максимального розміру кредитного ризику на 2,15%. Це свідчить про зменшення ризикованості сформованого кредитного портфеля за міжнародними операціями ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк».

2.3. Система управління міжнародними валютно-кредитними операціями банку

Управління міжнародними валютно-кредитними операціями ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» формується в системі загальної організаційної структури банку.

Організаційна структура управління банку ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» визначається [66]:

- структурою органів управління банком;
- структурою функціонування підрозділів і служб банку.

Організаційна структура управління ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» відображена на рис. 2.4.

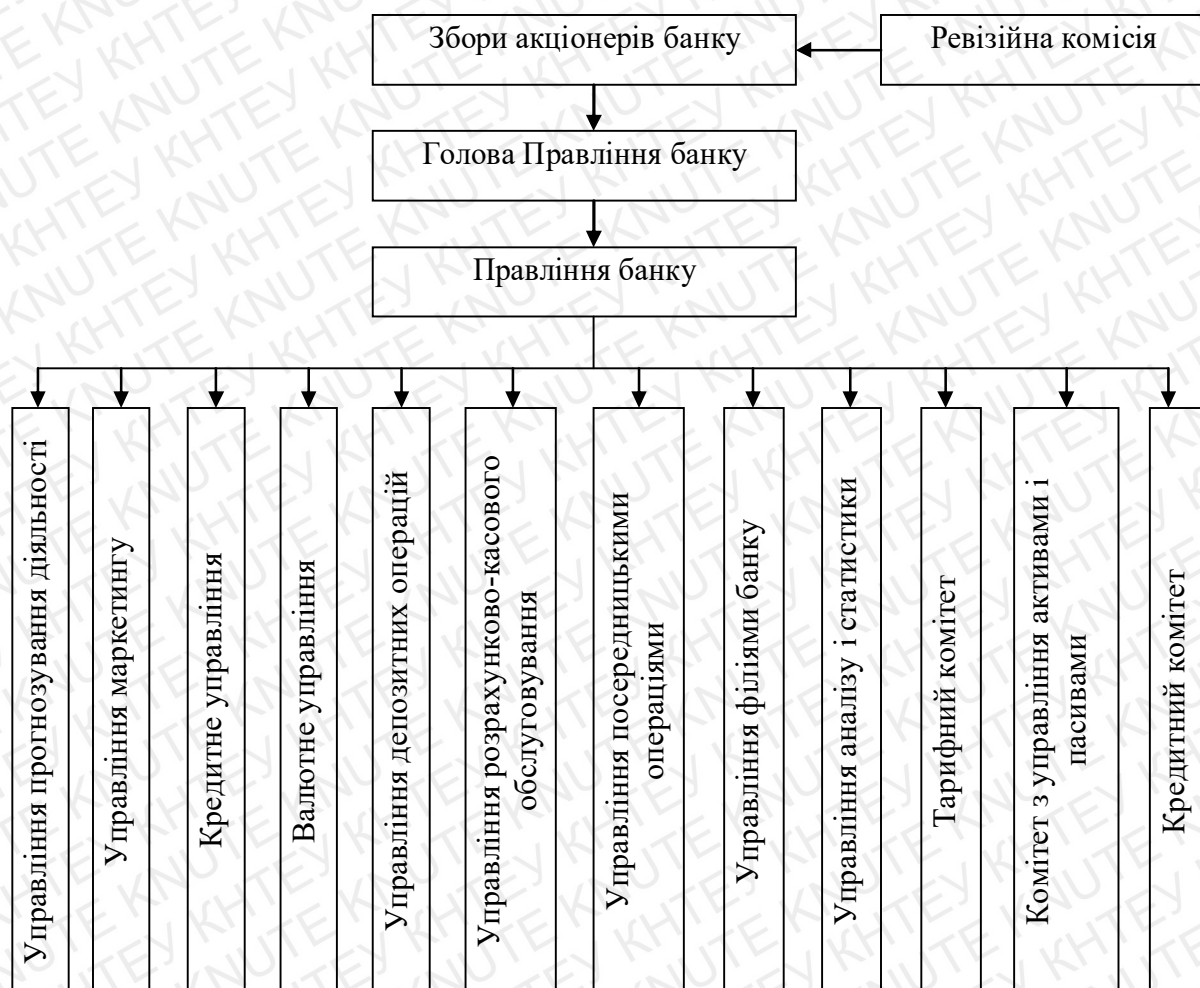

Рис. 2.4. Організаційна структура управління ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» [66]

В системі управління міжнародними валютно-кредитними операціями ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» сформовано наступні структурні підрозділи:

1. Кредитне управління є найважливішим і найбільшим підрозділом банку, оскільки основною функцією і основним джерелом його прибутку є надання різного роду позик. У рамках кредитного управління ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» створено такі відділи (рис. 2.5):

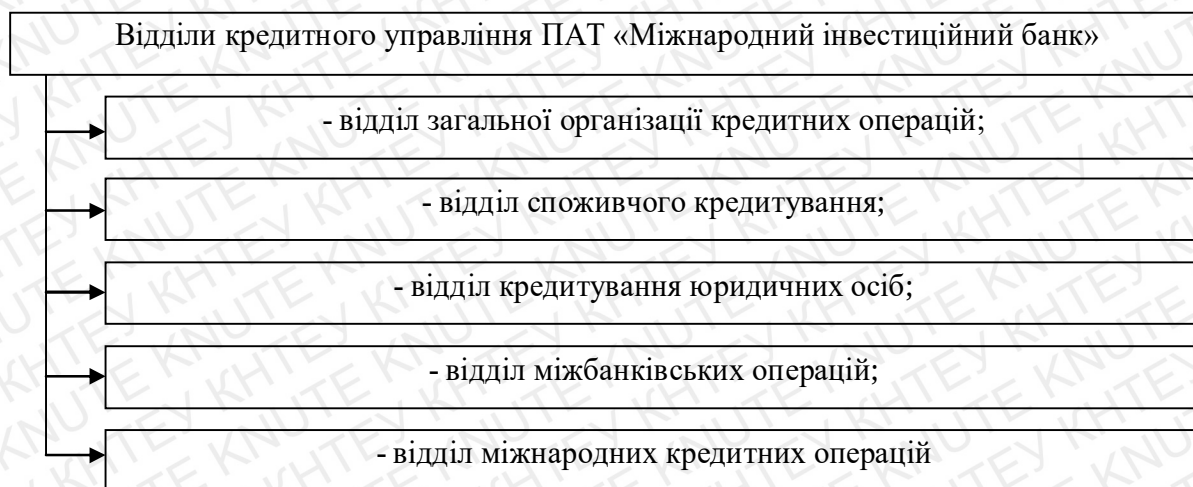

Рис. 2.5. Відділи кредитного управління
ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» [66]

Отже, як бачимо в системі кредитного управління виділено окремий відділ міжнародних кредитних операцій ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк», до функцій якого належить [66]:

- розробка кредитного плану банку за міжнародними операціями;
- визначення методів реалізації плану залежно від конкретних економічних ситуацій;
- встановлення загальних методів кредитування та визначення кредитоспроможності клієнта-суб'єкта міжнародного бізнесу;
- вивчення ризиків за міжнародними кредитними операціями та розробка механізму їх страхування;
- укладання кредитних договорів, організація видачі й погашення кредиту, ведення кредитних справ за міжнародними кредитними операціями.

2. Кредитний комітет. Рішення щодо можливості та умов проведення банком міжнародних кредитних операцій приймається кредитним комітетом, який є оперативним і постійно діючим органом банку.

Кредитний комітет ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» - колегіальний орган банку, який уповноважений приймати рішення щодо можливості та умов проведення кредитних операцій у межах наданого йому відповідного права, а також вирішувати інші питання кредитних зв'язків із

позичальниками та виконувати функції відповідно до повноважень, визначених внутрішньобанківським положенням про кредитний комітет.

Кредитний комітет ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» здійснює свою діяльність, виходячи з інтересів банку, дотримується основних принципів кредитної політики, визначає пріоритетні напрями кредитування і вирішує питання щодо проведення кредитних та інвестиційних операцій з урахуванням очікуваної ефективності розміщення ресурсів банку та можливої максимальної мінімізації кредитних ризиків. Кредитний комітет самостійно в межах своїх повноважень приймає рішення Щодо надання кредитів та визначення індивідуального кредитного ризику.

Кредитний комітет ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» формується у складі не менше ніж 5 членів та секретаря кредитного комітету. Склад кредитного комітету призначається і затверджується рішенням правління банку.

До складу кредитного комітету головного банку можуть бути введені керівники підрозділу управління ресурсами, управління ризиками, відділу з питань роботи з проблемною заборгованістю, начальник департаменту планування та аналізу, фахівці з числа співробітників банку, кваліфікація та досвід яких дають можливість їм якісно виконувати функції, покладені на членів кредитного комітету. До складу кредитного комітету, за можливості, не повинні входити фахівці, які безпосередньо беруть участь у вивченні документів, наданих клієнтом для кредитування, та працівники з підготовки висновків щодо можливості проведення кредитної операції.

Основними функціями кредитного комітету ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» є [66]:

- встановлення кредитним комісіям підпорядкованих філій ліміту надання кредитів одному позичальникові (граничного розміру, у межах якого можливе здійснення кредитних операцій та який не перевищує значення нормативу максимального кредитного ризику на одного контрагента, визначеного відповідними нормативними актами НБУ);

- прийняття самостійного рішення про надання кредитів понад встановлені підпорядкованим філіям ліміти;
- прийняття самостійного рішення про проведення кредитних операцій з юридичними та фізичними особами у національній та іноземній валютах;
- розгляд клопотання філій на проведення активних операцій у національній та іноземній валюті понад повноваження, які їм надано;
- прийняття рішення щодо можливості зміни умов проведення кредитних операцій, у тому числі щодо пролонгації кредиту, зміни процентної ставки, виду та суми забезпечення тощо;
- визначення стратегії кредитної політики банку, у тому числі пріоритетних напрямів раціонального вкладення кредитних ресурсів;
- розгляд та затвердження лімітів кредитування: загальних за філіями, індивідуальних за позичальниками та лімітів з окремих видів кредиту;
- постійний, не рідше одного разу на місяць, розгляд та аналіз стану кредитного портфеля банку та прийняття, у разі необхідності, рішення щодо його покращення;
- постійний розгляд і аналіз, не рідше ніж один раз на місяць, стану кредитного портфеля філії, правильність віднесення позичальників до відповідної групи ризику та розрахунку резерву під кредитні ризики;
- заслуховування керівників відповідних підрозділів банку та керуючих підпорядкованими філіями з питань структури кредитного портфеля та розгляд ефективності вжитих заходів щодо її поліпшення;
- розгляд результатів діяльності підрозділу з питань роботи з проблемною заборгованістю та затвердження заходів щодо проблемних кредитів;
- контроль якості та достатності сформованих резервів;
- розгляд і визнання боргів безнадійними, підготовка пропозицій щодо можливості покриття їх за рахунок сформованого резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями; можливості прийняття на баланс банку заставленого майна;
- погодження положення на здійснення окремих видів кредитних операцій

та зміни до діючих положень для їх подальшого затвердження;

- визначення стратегічних напрямів інвестування та кредитування, а також основних видів прийнятного забезпечення;
- затвердження переліків елітних клієнтів, системних клієнтів, інсайдерів;
- затвердження нових кредитних продуктів;
- вирішення інших питань у межах наданих повноважень.

Отже, кредитний комітет ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» - це колегіальний орган банку, який виносить рішення щодо можливості здійснення кредитної операції, в тому числі і за операціями міжнародного кредитування. У випадку позитивного рішення кредитного комітету відбувається підписання кредитної угоди між уповноваженою керівництвом банківської установи особою та позичальником.

3. Валютне управління ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» здійснює організацію і проведення валютних операцій, які дозволені ліцензією НБУ (ведення валютних рахунків клієнтів, неторговельні операції з іноземною валютою, операції зі залученням і розміщенням валютних вкладів). Валютне управління називають банком усередині банку, тому до його складу можуть входити такі відділи: аналітичний, ведення валютних рахунків, неторговельних операцій, строкових угод.

Структурним підрозділом банку, що виконує валютні операції, є валютне управління. Валютне управління ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» несе відповідальність за операції з інвалютою, доручені йому клієнтами або іноземними банками. Його найважливіше завдання полягає в тому, щоб визначати курси купівлі й продажу даним банком інвалюти. У його ж функції входить контроль за валютними позиціями банку. До найбільш типових обов'язків, що покладаються на валютне управління, можна віднести такі [66]:

1. Ведення валютних договорів клієнтів.
2. Контроль експортно-імпортних операцій клієнтів.
3. Валютний контроль.

4. Операції з купівлі й продажу банком інвалюти і контроль за цими операціями.
5. Набір, контроль і відправка платежів клієнтів.
6. Підтримка контактів з клієнтами банку з питань, пов'язаних з інвалютою.
7. Щоденне підбивання підсумків проведених операцій.
8. Виявлення помилок і недоліків у роботі.
9. Спостереження за станом валютних позицій.
10. Постійне спостереження за станом валютного ринку.
11. Систематичне складання статистичних даних з проведених операцій і отриманого прибутку.

На даний момент ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк», у валютному управлінні ведеться досить ефективна робота.

З метою оптимізації роботи валютного відділу запроваджено комплексну автоматизовану програму роботи з валютою у ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» (рис. 2.6).

Комплекс складається з таких програмних продуктів [66]:

1. «Клієнт» - це база даних юридичних осіб і договорів. Сюди вносяться дані клієнта - юридичної особи, тобто найменування, адреса, контактні дані, інформація про керівника, головного бухгалтера; дані договорів імпорту та експорту, далі окремо вносяться реквізити з оплати за зовнішньоекономічними контрактами (рахунок, найменування одержувача, його адреса, банк одержувача, банк-кореспондент). Інформація з бази даних «Клієнт» автоматично заноситься в систему «Імпорт-експорт».

2. «Імпорт-експорт». За допомогою цього продукту контролюється рух коштів (платежі) і відвантаження товарів згідно з отриманими вантажними митними деклараціями (ВМД) за кожним окремим договором (відповідно до пост. НБУ № 136). Програма «Імпорт-експорт» включає в себе чотири складових:

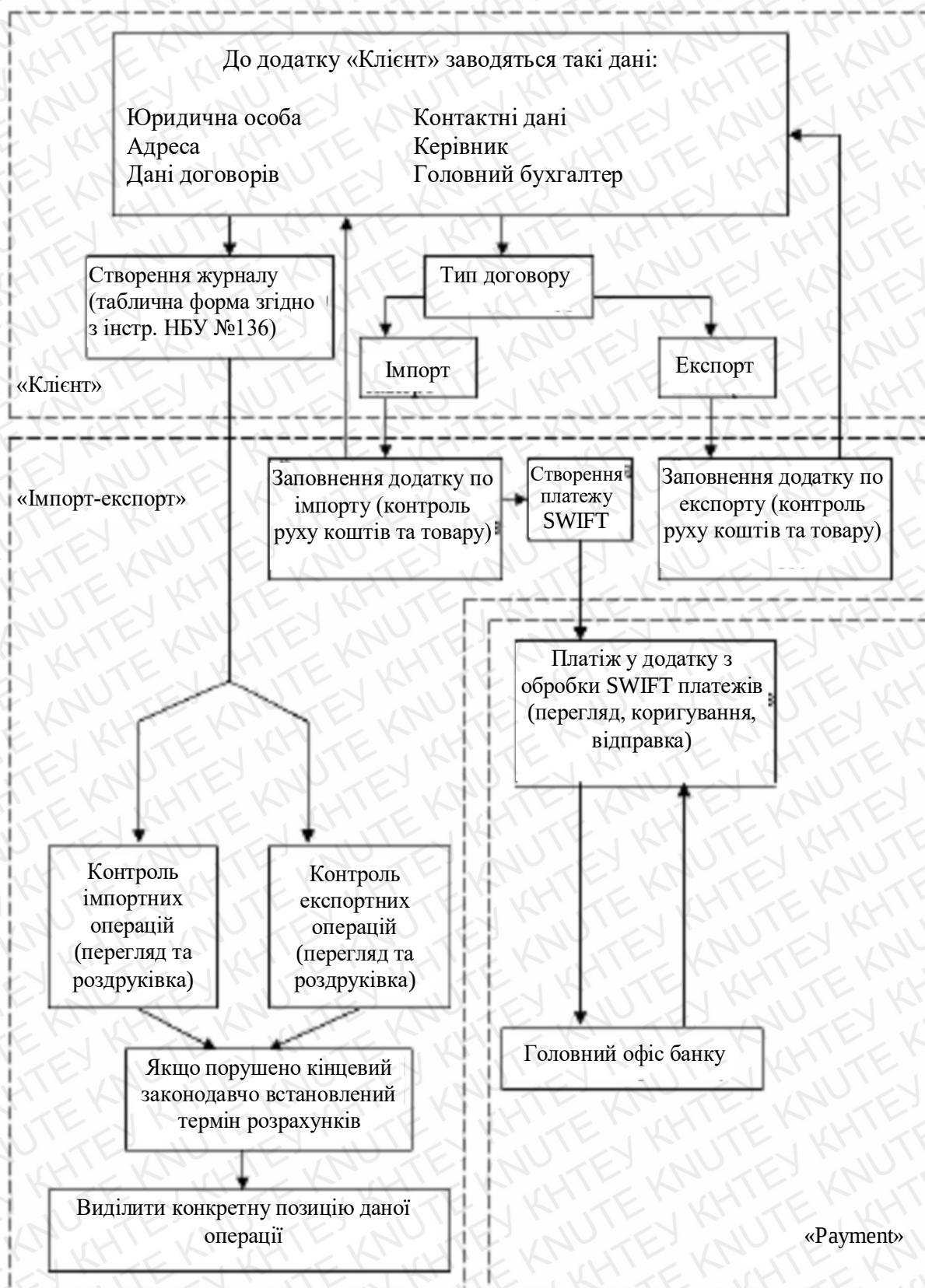

Рис. 2.6. Комплексна система управління міжнародними валютними операціями «VL+», що впроваджена у ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» [66]

- контроль імпорتنих операцій (руху коштів та товарів);
- контроль експортних операцій (руху коштів та товарів);
- таблична форма журналу контролю імпорتنих операцій (згідно з інструкцією НБУ № 136);
- таблична форма журналу контролю експортних операцій (згідно з інструкцією НБУ № 136).

У кожній складовій є можливість введення, коригування та друку даних. Журнальні звіти за імпортно-експортними операціями роздруковуються та підшиваються. Контроль ведеться згідно з інструкцією НБУ №136. Якщо порушений кінцевий законодавчо встановлений термін розрахунків за окремою операцією, то по порушникам складаються акти до податкової інспекції та звіт до НБУ.

3. «Payment» - додаток, де формуються платежі SWIFT для відправки на головний офіс банку, а також приймаються платежі з головного офісу. У цьому додатку автоматично формуються клієнтські платежі з міні-додатка «Контролю імпорتنих операцій» додатка «Імпорт- експорт», або є можливість повністю сформувати платіж. У додатку можна побачити перелік платежів, є можливість перегляду, коригування, перевірки та відправки на головний офіс банку.

Отже, ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» також здійснює контроль за валютними операціями, що проводяться резидентами і нерезидентами через банк. До компетенції ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» відносять запобігання проведенню резидентами і нерезидентами незаконних валютних операцій та/або інформування уповноваженим банком у випадках та в порядку, встановленому законодавством, відповідних державних органів про порушення резидентами і нерезидентами валютного законодавства та додержання ними актів органів валютного контролю.

Висновки до розділу 2

За результатами проведеного аналізу управління міжнародними валютно-кредитними операціями банку можна зробити наступні висновки:

1. Визначено, що публічне акціонерне товариство «Міжнародний інвестиційний банк» - український банк, створений в 2008 році. Банк прагне й надалі підвищувати якість обслуговування клієнтів, використовуючи свій досвід та досвід банків - членів групи, а також новітні технології. ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» є потужною структурою у банківському секторі економіки України.

2. Дослідження засвідчують, що ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» є активним учасником міжнародних валютно-кредитних операцій. Абсолютний приріст валютних активів ПАТ ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» збільшився на 16080 тис. грн (у гривневому еквіваленті), або на 6,47 %, валютні зобов'язання зросли на 5340 тис. грн, або на 2,74 %. Водночас частка валютних активів у загальних активах у звітному періоді збільшилась із 17,89 % на 1 січня 2016 р. до 18,49 % на 1 січня 2018 р., тобто на 2,81 процентних пункти.

3. Обґрунтовано, що ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» протягом 2015-2017 року дотримувався всіх встановлених економічних нормативів, у тому числі і нормативів кредитного ризику. Як позитивне слід відмітити зниження значення нормативу великих кредитних ризиків у 2017 році на 40,72% порівняно з 2015 роком. Та нормативу максимального розміру кредитного ризику на 2,15%. Це свідчить про зменшення ризикованості сформованого кредитного портфеля за міжнародними операціями ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк».

4. Управління міжнародними валютно-кредитними операціями ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» формується в системі загальної організаційної структури банку. Організаційна структура управління банку ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» визначається: структурою органів управління банком; структурою функціонування підрозділів і служб банку.

РОЗДІЛ III. УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНИМИ ВАЛЮТНО-КРЕДИТНИМИ ОПЕРАЦІЯМИ ПАТ «МІЖНАРОДНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК»

3.1. Обґрунтування комплексної системи управління міжнародними валютно-кредитними операціями банку

Дослідження засвідчили, що міжнародні валютно-кредитні операції в сучасних умовах стають основою міжнародної діяльності ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк». Ця банківська установа має яскраво виражену спрямованість на розвиток діяльності на міжнародних валютно-кредитних ринках, а тому потребує впровадження сучасної системи управління міжнародними валютно-кредитними операціями, яка має бути спрямована на підвищення прибутковості та рентабельності діяльності банківської установи в цілому.

Тривала економічна та політична нестабільність в країні, що супроводжується важкістю прогнозування та підвищення міжнародних ризиків, передусім валютних, перед вітчизняними банками породжують потребу у формуванні власної стратегії розвитку міжнародної валютно-кредитної діяльності, яка б забезпечила врахування внутрішніх умов і можливостей кожного банку щодо виконання ним валютних та кредитних операцій та їх корегування згідно із зовнішніми факторами [81, с.302]. Відтак вважаємо за доцільне зосередитись на необхідності розробки та впровадження управлінської системи розвитку валютно-кредитного бізнесу ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк», виходячи із його загальної мети діяльності та орієнтирів у позиціонуванні на міжнародному валютному та кредитному ринках поміж інших банків та інших суб'єктів даного ринку шляхом створення та реалізації механізму валютно-кредитної діяльності.

ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» повинен бути зацікавленим у

впровадженні ефективної системи управління міжнародною валютно-кредитною діяльністю, яка б забезпечувала прийняття ефективних рішень в умовах невизначеності чи кризових ситуацій, тобто рішень, направлених на подолання можливих чи вже існуючих проблем діяльності банку у валютній та кредитній сферах. Відтак вважаємо за доцільне запропонувати ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» розробити механізм організації ефективної валютно-кредитної діяльності, який включатиме декілька блоків, кожен з яких відображатиме сукупність та послідовність дій, спрямованих на забезпечення успішного здійснення міжнародних валютно-кредитних операцій банком (рис. 3.1).

Рис. 3.1. Механізм організації здійснення ефективних міжнародних валютно-кредитних операцій ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк»

Даний механізм передбачатиме розробку необхідних програм, методик та рекомендацій щодо вирішення завдань, закладених у кожному з його блоків.

Отже, механізм організації ефективної валютно-кредитної діяльності – це сукупність взаємопов’язаних елементів, котрі на основі взаємозалежного, взаємообумовленого та постійного характеру визначають комплекс дій, спрямованих на вдосконалення організації та ведення валютно-кредитної діяльності ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк».

Вважаємо, що механізм організації ефективної валютно-кредитної діяльності ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» повинен складатися відповідних елементів (рис. 3.2).

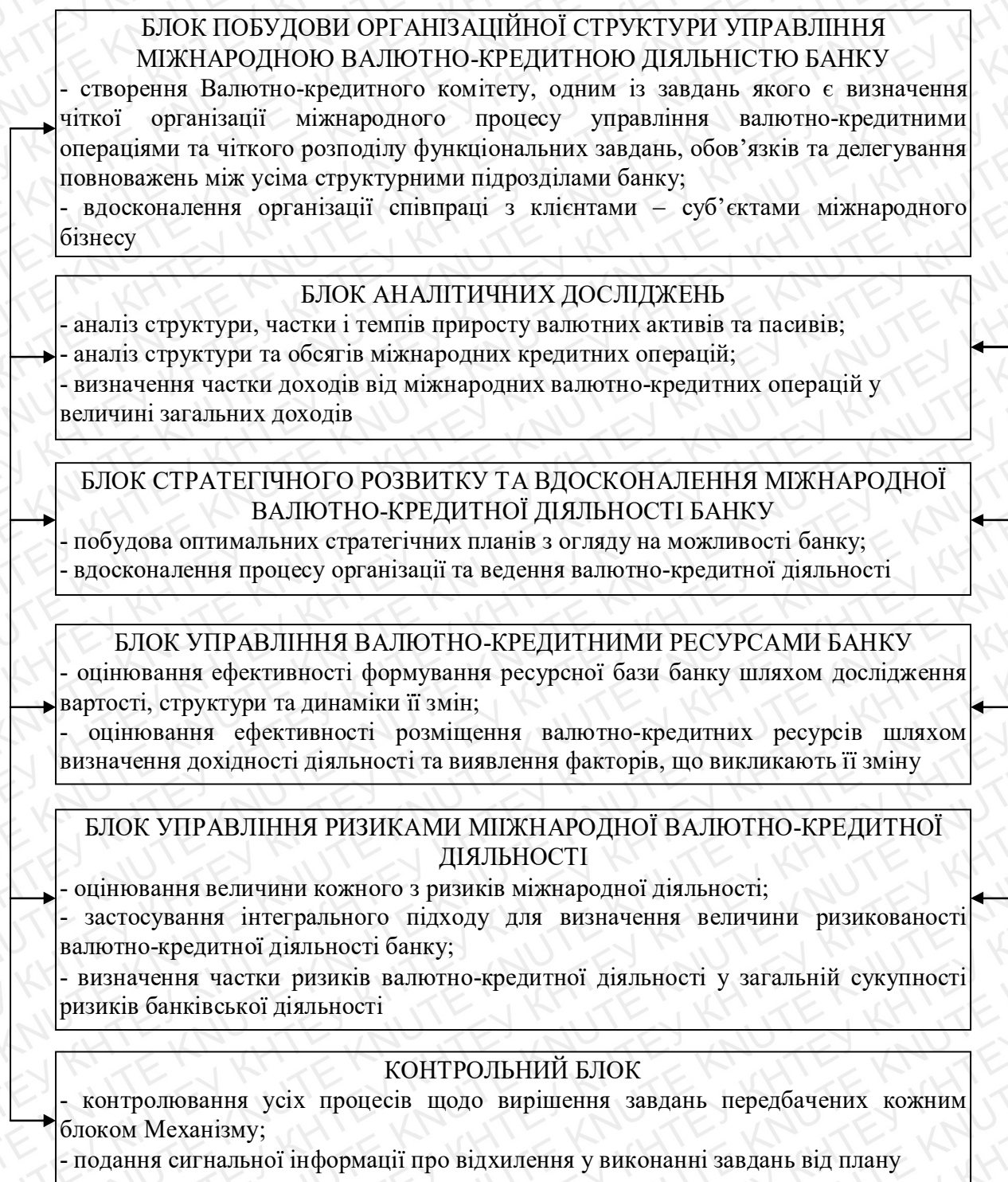

Рис. 3.2. Механізм організації ефективної системи управління міжнародною валютно-кредитною діяльністю банку

ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк»

Блок побудови організаційної структури міжнародної валютно-кредитної діяльності ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» забезпечуватиме ефективне вирішення організаційних питань. Організаційну структуру валютно-кредитної діяльності банку слід будувати на основі визначення граничних повноважень, функціонального розподілу окремих ланок роботи, забезпечення подвійного контролю за процесами валютно-кредитної діяльності, шляхом задокументованого делегування повноважень та розподілу функціональних завдань, обов'язків та відповідальності між усіма структурними підрозділами банку.

Тому пропонуємо створити у ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» окрему структурну одиницю, а саме, валютно-кредитний Комітет, який би займався формуванням оптимальної структури, організацією розроблення необхідних програм і процедур, організацією вирішення усіх завдань, передбачених механізмом валютно-кредитної діяльності, що забезпечуватиме належне функціонування банку у системі міжнародних відносин.

Відтак до процесу організації міжнародної валютно-кредитної діяльності залучатимуться усі структурні підрозділи ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» (рис. 3.3):

Рис. 3.3. Запланована участь структурних підрозділів у системі управління та організації здійснення ефективних міжнародних валютно-кредитних операцій ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк»

Крім цього, ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» повинен визначитися із організацією плану дій у разі настання надзвичайних ситуацій. Намагаючись втримати клієнта, банк повинен дбати про привабливість валютно-кредитного обслуговування та постійно оновляти та вдосконалювати його.

Наступним елементом системи є Блок аналітичних досліджень ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк». Здійснюючи аналіз поточної валютно-кредитної діяльності потрібно звертати увагу на масштабність, динаміку та структуру міжнародних операцій, наприклад, шляхом визначення структури валютних активів та пасивів банку, питомої ваги валютних активів та зобов'язань банку у їх загальній масі. Аналізуючи операції із залучення та розміщення кредитних та валютних коштів, визначається динаміка, структура та джерела залучення, а також ефективність та форми їх розміщення.

Наступним блоком механізму ефективної міжнародної валютно-кредитної діяльності ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» слід виділити Блок стратегічного розвитку та вдосконалення валютно-кредитної діяльності банку. На основі отриманих достовірних аналітичних результатів, банк може приймати обґрунтовані та доцільні рішення із оптимізації міжнародної валютно-кредитної діяльності, які можуть бути спрямовані на [59, с.115]:

- підтримання наявного рівня розвитку міжнародної валютно-кредитної діяльності;
- розширення валютно-кредитної діяльності шляхом впровадження нових банківських продуктів, освоєння нових ринків, розширення клієнтського складу тощо;
- звуження своєї присутності на валютному ринку;
- вдосконалення міжнародного кредитного обслуговування.

На основі отриманих аналітичних даних банк може визначитися із своїми можливостями та розробити комплекс планів із стратегічного розвитку міжнародної валютно-кредитної діяльності за обраним напрямом.

Якщо ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» вирішив підтримувати

існуючий рівень розвитку валютно-кредитної діяльності, він повинен розробити ряд заходів, спрямованих на відстоювання своєї частки на ринку шляхом покращення операційної ефективності. Тут важливе значення мають наступні управлінські дії [53, с.186]:

- покращення рівня якості та підтримання обсягів здійснюваних валютно-кредитних операцій;
- вживання заходів цінової конкуренції, наприклад, зниження собівартості міжнародного обслуговування за рахунок ефекту масштабу, шляхом оптимізації внутрішньої організації, підвищення рівня кваліфікації працівників банку;
- оптимізація систем управління валютно-кредитними ресурсами та ризиками банку;
- застосування переваг інноваційної конкуренції через покращення технічного оснащення банку з метою пришвидшення виконання валютно-кредитних операцій, покращення методів та форм співпраці банку з міжнародними клієнтами.

У контексті стратегії розширення валютно-кредитної діяльності пропонуємо ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» дотримуватись таких підстратегій як:

- позиціонування (орієнтуватися на певні сегменти міжнародного ринку), наприклад, надання певних валютних та кредитних операцій ширшому колу споживачів на міжнародних ринках; обслуговування певних груп клієнтів, шляхом надання ширшого спектру валютних чи кредитних послуг; а також позиціонування щодо потреб ринку, тобто вдосконалення та розширення тих видів валютно-кредитних операцій, в яких найчастіше виникає потреба на тому чи іншому міжнародному ринку;
- транснаціоналізація, яка може відображати як ресурсопошукові, направленні на залучення іноземних капіталів, так і ринково-пошукові орієнтири, що визначатимуть принципи побудови та підтримки кореспондентських відносин з іноземними банками з метою освоєння ринків.

Незалежно від того, який напрям стратегічного розвитку (розширення, звуження чи підтримання існуючого рівня) валютно-кредитної діяльності обрано, завжди потрібно пам'ятати про необхідність вдосконалення валютно-кредитного обслуговування. З цією метою пропонуємо ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» зосередити увагу на таких основних моментах (рис. 3.4):

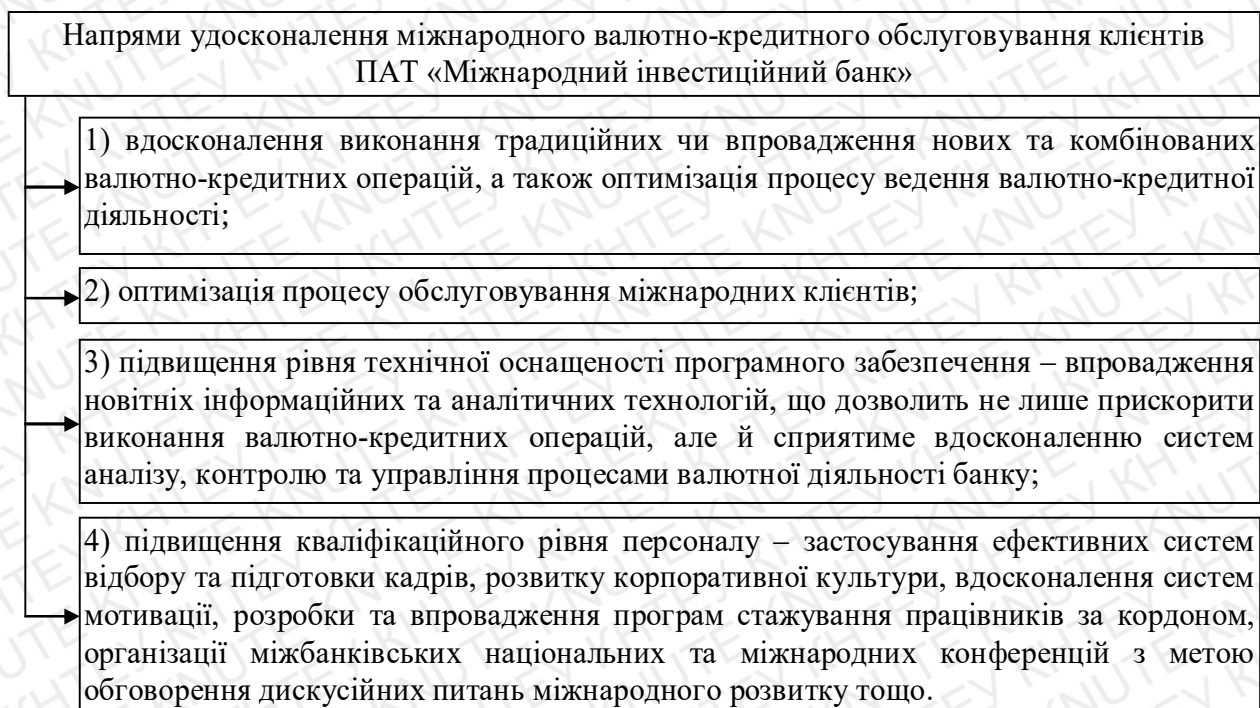

Рис. 3.4. Напрями удосконалення міжнародного валютно-кредитного обслуговування клієнтів ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк»

Усе це сприяє становленню належної репутації банку та забезпечує елемент довіри. Важливу роль у реалізації стратегічних планів із вдосконалення валютно-кредитної діяльності банку відіграють процеси формування та використання валютно-ресурсної бази, особливо тепер, коли існує гостра нестача валютних коштів.

Тому наступним блоком у механізмі має бути Блок управління валютно-кредитними ресурсами. Важливим напрямом при управлінні валютно-кредитними ресурсами є дослідження валютних пасивів банку, що дозволить визначити, за рахунок яких коштів формується ресурсна база банку, оцінити важливість кожного джерела та виду ресурсу у розрізі валют у валютній

діяльності банку, визначити динаміку змін обсягів залучених валютних коштів, забезпечити пошук шляхів зниження вартості ресурсів шляхом оптимізації їх структури в розрізі валют.

Ключовим аспектом функціонування комплексної системи є формування Блоку управління ризиками міжнародної валютно-кредитної діяльності ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк». Звичайно, кожен банк вирішує індивідуально, як йому будувати систему управління валютними та кредитними ризиками. Великі банки можуть собі дозволити впровадження доволі дорогих іноземних систем (наприклад, Metrics G.P. Morgan Bank), адаптуючи їх до умов міжнародного ринку, середні і малі – розробляють власні програми.

З метою забезпечення належного виконання своїх функціональних обов'язків кожним структурним підрозділом ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» із виконання поставлених перед ним завдань валютно-кредитної діяльності механізм має включати Контрольний блок. Передусім тому, що міжнародна валютно-кредитна діяльність є чи не найризикованішим напрямом діяльності банку і, відповідно, повинна піддаватись підвищеному контролю, який може стосуватися дотримання відповідних вимог валютного законодавства та нормативно-правових актів, виконання міжнародних кредитних договорів та інших зобов'язань, дотримання положень і процедур, правил і норм валютно-кредитної діяльності та відповідної ділової поведінки.

Можна зробити висновок, що завдання, зазначені у блоках механізму організації ефективної валютно-кредитної діяльності носять взаємозалежний, взаємообумовлюваний та постійний характер: здійснивши контроль за виконанням того чи іншого виду міжнародної валютно-кредитної операції, банк аналізуватиме чи фактичні показники не відхиляються від запланованих, складатиме нові програми та орієнтири валютно-кредитної діяльності, постійно слідкуватиме за ефективністю використання ресурсів та управління ризиками, що в кінцевому підсумку підвищуватиме результативність функціонування ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» у системі організації міжнародних валютно-кредитних відносин.

3.2. Напрями зниження валютно-кредитних ризиків за міжнародними операціями банку

На сьогоднішній день в Україні помітно загострилася конкуренція на ринку банківських послуг. Безперечно перевагу над своїми конкурентами мають банки, які пропонують клієнтам велику кількість послуг. До основних продуктів банку належать: видача грошових кредитів; прийом депозитів; здійснення грошових розрахунків і платежів; випуск кредитних та платіжних карток; надання економічної та фінансової інформації [15, с.10].

Розвиток банківських валютних операцій не може здійснюватися без наявності сприятливих об'єктивних і суб'єктивних передумов, ендегенних й екзогенних чинників. Можна запропонувати етапи стратегії розвитку міжнародних валютних операцій ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» (рис. 3.5).

За результатами представленого механізму, слід зазначити, що одним з найважливіших завдань системи стратегічного управління валютними операціями є зниження рівня валютних ризиків ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк».

Основним видом ризику, на який наражається ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» при здійсненні міжнародних валютних операцій, є валютний ризик, який виникає через несприятливі коливання курсів іноземних валют. Якщо не вжити спеціальних заходів щодо його зменшення, зміни курсів іноземних валют можуть не тільки знизити їх ефективність, а й призвести до значних втрат чистого прибутку та капіталу банку. Враховуючи це, необхідно сформувати ефективний механізм контролю валютного ризику для забезпечення досягнення цілей діяльності банку на валютному ринку без втрати фінансової стійкості.

Досягнення цілей та завдань контролю валютних ризиків ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» при здійсненні валютних операцій забезпечується завдяки ефективному механізму.

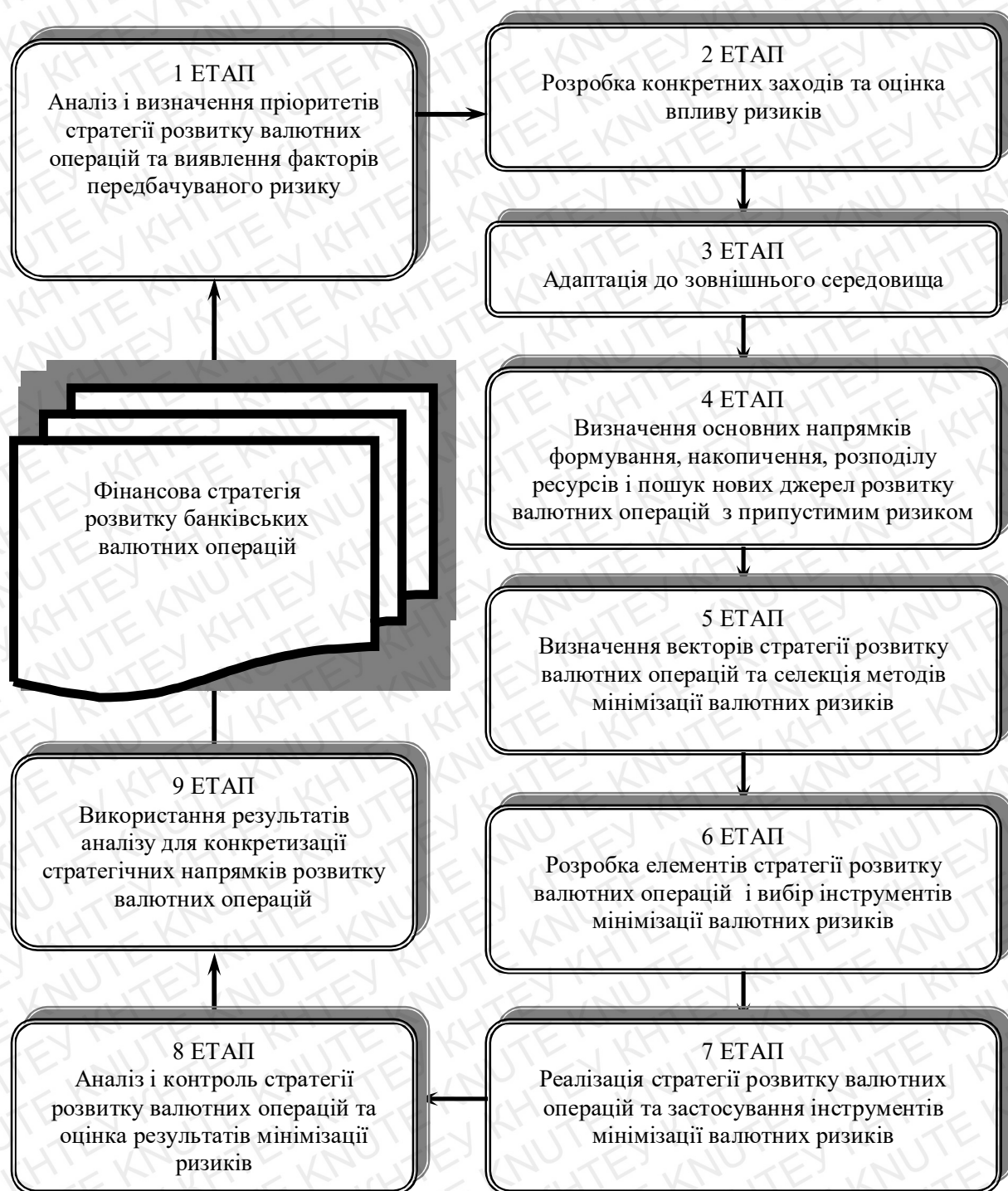

Рис. 3.5. Етапи стратегії розвитку міжнародних валютних операцій
ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк»

До процесу контролю за валютним ризиком ПАТ «ОТП Банк» мають залучатись:

- фронт- офіси (у межах функцій прийняття валютних ризиків за окремим контрагентом та/або операцією і затверджених лімітів повноважень);

- бек-офіси (у межах своїх функцій контролю валютного ризику за окремими операціями і встановленими вимогами);
- підрозділ з ризик-менеджменту (у межах своїх повноважень щодо виявлення, кількісної оцінки, контролю і моніторингу валютного ризику);
- колегіальні органи (у межах своїх повноважень та відповідно до ступеня відповідальності);
- правління банку (у межах функції виконання рішень спостережної ради);
- спостережна рада (у межах функції контролю за фінансовим станом банку й оптимізації валютних ризиків, що приймаються).

Для формування контрольних заходів доцільно застосовувати статистичний підхід, який базується на визначенні волатильності курсів іноземних валют на основі статистичного та прогнозного рядів. Залежно від прогнозованої зміни курсів іноземних валют та їх варіації для менеджменту банку розроблено матрицю управління валютним ризиком (табл. 3.1) [81, с.107].

Таблиця 3.1

Аналітична матриця управління валютним ризиком ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» залежно від прогнозованої зміни курсів іноземних валют

Межі коливань валютного курсу, %	Рівень наслідків		Рівень ймовірності зміни курсів іноземних валют		
	для чистого прибутку	для репутації банку	низький	середній	високий
0	немає загрози	немає загрози	0	0	0
до 1	низький	низький	0	1	1
до 2	середній	низький	1	1	2
до 3	значний	середній	1	2	2
до 4	високий	значний	2	2	2

Позначення: 0 - умовно безризикове управління валютним ризиком; 1 - застосування заходів до зниження валютного ризику; 2 - максимальне зниження обсягів відкритих валютних позицій.

За даними табл. 3.1 можна зробити висновок, що величина меж коливання курсів іноземних валют, рівень ймовірності настання цих коливань та наслідки для банку знаходяться у прямій залежності [81, с.108].

Умовно безризикове управління валютним ризиком передбачає застосування інструментів моніторингу без регулювання обсягів відкритих

валютних позицій. При переході ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» у зону "Застосування заходів до зниження валютного ризику" рекомендується, залежно від напрямку прогнозованої зміни тренду курсів іноземних валют, застосовувати методи оптимізації впливу валютного ризику на банк.

Максимальне зниження обсягів відкритих валютних позицій використовується при значних коливаннях курсів іноземних валют. Для агресора на валютному ринку така ситуація може бути прийнятною, адже дає можливість отримати значні прибутки. Однак банк, що дотримується консервативної чи поміркованої політики, буде послідовно знижувати відкриту валютну позицію аж до її закриття [81, с.108].

Для внутрішніх факторів валютного ризику мають бути розроблені кількісні стандарти його контролю (як система лімітів валютних операцій), що будуються за ієрархічним принципом по банку ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» в цілому та деталізуються по підрозділах.

Після формування системи лімітів валютного ризику необхідно встановити кількісні стандарти (нормативні значення) за кожним з них. Для цього для всіх лімітів валютного ризику визначаються цільові (оптимальні та прийнятні для банку), критичні (небажані, але достатньо керовані) та граничні (такі, що потребують негайних контрольних заходів) значення.

Базовим у запропонованому підході є встановлення граничного значення, за яким рівень валютного ризику перевищує встановлену банком межу. Це значення є базовим для встановлення кількісних стандартів (нормативних значень) лімітів валютного ризику та формування профілю валютного ризику за кожним з них шляхом встановлення зон ризику як відхилення фактичних значень лімітів валютного ризику від встановленого граничного значення (табл. 3.2) [81, с.110].

На основі сформованої системи лімітів валютного ризику та кількісних стандартів (нормативних значень) повинен здійснюватись постійний моніторинг їх фактичних значень.

Таблиця 3.2

Визначення профілю валютного ризику ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» для розробки контрольних заходів

Профіль валютного ризику	Відхилення від граничного значення валютного ризику банку	Фактичне значення ліміту валютного ризику	Профіль валютного ризику
I	$L_{ф}^* < L_{гран} \cdot 0.24$	Допустиме	Безризикова зона
II	$L_{гран} \cdot 0.25 \leq L_{ф} < L_{гран} \cdot 0.49$	Контрольоване	Зона допустимого ризику
III	$L_{гран} \cdot 0.50 \leq L_{ф} < L_{гран} \cdot 0.74$	Критичне	Зона критичного ризику
VI	$L_{гран} \cdot 0.75 \leq L_{ф} < L_{гран} \cdot 0.1$	Катастрофічне	Зона катастрофічного ризику

* $L_{ф}$ – фактичне значення ліміту валютного ризику банку; $L_{гран}$ – граничне значення ліміту валютного ризику банку.

Конкретизація періоду, в межах якого здійснюється моніторинг лімітів валютного ризику, визначається терміновістю реагування, необхідною для його ефективного контролю та регулювання. За строками формування доцільно виділяти щоденні, щодакдні, щомісячні, щоквартальні та неперіодичні звіти ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» (табл. 3.3) [81, с.111].

Таблиця 3.3

Структуризація управлінської звітності ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» за валютним ризиком

Періодичність подання	Перелік звітних форм
Щоденно	Звіт з виконання лімітів валютної позиції та адекватності капіталу НБУ Прогноз виконання лімітів валютної позиції та адекватності капіталу НБУ Звіт з виконання лімітів валютної позиції, визначених внутрішніми положеннями
Щодакдно	Звіт з виконання VaR-лімітів валютного ризику, визначених внутрішніми положеннями Динаміка лімітів валютної позиції банку Письмовий коментар до щодакдної звітності з дотримання лімітів валютної позиції банку Динаміка VaR-лімітів валютного ризику банку
Щомісяця	Письмовий коментар до щодакдної звітності з дотримання VaR-лімітів валютного ризику банку Динаміка лімітів валютної позиції банку Письмовий коментар до щомісячної звітності щодо виконання лімітів валютної позиції банку Динаміка VaR-лімітів валютного ризику банку

Щоквартально	Письмовий коментар до щомісячної звітності щодо виконання VaR-лімітів валютного ризику банку Динаміка лімітів валютної позиції банку Письмовий коментар до щоквартальної звітності щодо виконання лімітів валютної позиції банку Динаміка VaR-лімітів валютного ризику банку Письмовий коментар до щоквартальної звітності щодо виконання VaR-лімітів валютного ризику банку
--------------	--

Для формування ефективного механізму контролю валютного ризику обов'язковим є визначення структури та показників форм контрольних звітів щодо дотримання лімітів валютного ризику, що має на меті формування системи носіїв контрольної інформації [53, с.145].

Можна зробити висновок, що для підвищення результативності контролю валютного ризику при проведенні міжнародних валютних операцій ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» доцільно здійснювати реалізацію контрольних заходів та розмежування повноважень суб'єктів контролю таким чином, щоб забезпечити досягнення низки цілей [62, с.4]:

- стратегічних – шляхом своєчасної адаптації механізму контролю до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищах при здійсненні міжнародних валютних операцій, результатом чого є стійкі конкурентні позиції на валютному ринку без зростання валютного ризику понад встановлені межі;
- операційних – через скорочення неумисних або невиправданих втрат унаслідок некомпетентних, помилкових або зумисних дій працівників при здійсненні валютних операцій, якісного управління ризиками, пов'язаними з їх здійсненням;
- інформаційних – на основі забезпечення достовірності, повноти, об'єктивності й своєчасності складання й надання звітності, пов'язаної зі здійсненням міжнародних валютних операцій банку. Крім цього, контроль повинен забезпечити інформаційну безпеку банку при здійсненні валютних операцій, що передбачає захист інтересів банку в інформаційному середовищі (сукупність інформації про валютні операції та суб'єктів, що забезпечують її збір, формування, розповсюдження та використання).

- у сфері дотримання законодавства (комплаєнс) – шляхом забезпечення недопущення залучення банку до незаконних операцій, у тому числі запобігання проведенню клієнтами банку (суб'єктами міжнародної діяльності) незаконних валютних операцій, запобігання і виявлення валютних операцій, пов'язаних з легалізацією доходів, одержаних злочинним шляхом та фінансуванням терористичної діяльності.

Аналіз діяльності ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» щодо забезпечення повернення наданих міжнародних кредитів свідчить про позитивні тенденції, позаяк частка проблемних кредитів у кредитному портфелі банку є достатньо значною.

Слід зазначити, що характеризуючи кредитні ризики, перш за все, значну увагу потрібно зосередити саме на особливостях їх виникнення, які безпосередньо пов'язані із послідовною реалізацією етапів кредитного процесу у ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк». Вважаємо, що незалежно від своєї структури, система управління кредитними ризиками має включати такі етапи:

- 1) виявлення ризику;
- 2) вимірювання ризику;
- 3) контроль ризику;
- 4) моніторинг ризику [6, с.311].

Втім цілком очевидно, що організація діяльності ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» щодо забезпечення повернення позичок є досить складним та багатогранним процесом, оскільки потребує безперервного аналізу конкретної ситуації, прийняття оптимальних управлінських рішень з точки зору заходів впливу на сам ризик та на рівень уразливості (експозиції) банку до такого ризику.

За таких обставин ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» повинен намагатися створити комплексну систему управління ризиками, яка б належним чином забезпечувала надійний процес виявлення, оцінки, контролю та моніторингу на всіх щаблях організаційної структури, в тому числі з урахуванням взаємного впливу різних видів міжнародних кредитних ризиків, а

також вирішувала питання конфлікту завдань між необхідністю отримання доходу та мінімізації ризиків.

Загалом комплексна система управління кредитними ризиками у міжнародній діяльності ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» повинна складатися із таких взаємозв'язаних етапів [32, с.132]:

- 1) ідентифікація (розпізнання) кредитного ризику;
- 2) якісна та кількісна оцінка кредитного ризику;
- 3) вибір методів впливу на ризик;
- 4) контроль і коригування результатів.

Так, ідентифікація (розпізнання) кредитного ризику – початковий етап процесу управління кредитним ризиком, спрямований на одержання необхідної інформації про структуру та властивості об'єкта ризику. Даному етапу характерне виявлення причин та факторів ймовірності виникнення ризику. Саме на цьому етапі від обсягів та якості зібраної інформації про потенційного позичальника, її вичерпності та достовірності залежить адекватність рішень на наступних стадіях.

Розмежування причин виникнення кредитних ризиків у розрізі суб'єктів міжнародних кредитних відносин подано у табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Причини виникнення кредитних ризиків у розрізі суб'єктів міжнародних кредитних відносин ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк»

Причини появи кредитних ризиків, що здатен спровокувати банк	Причини виникнення кредитних ризиків, що залежать від міжнародного позичальника
1. Необґрунтовано ліберальне ставлення до позичальника при розгляді заявки на отримання кредиту	1. Слабке та безвідповідальне керівництво підприємством, недобросовісна конкуренція та діяльність інших банків.
2. Неякісне провадження оцінки кредитоспроможності міжнародного позичальника внаслідок недостатнього професіоналізму банківських спеціалістів або відсутності чіткої методики проведення оцінки фінансового стану позичальника у розрізі міжнародної діяльності	2. Погіршення якості продукції, товарів та послуг, помилки в маркетинговій діяльності, оцінці зарубіжних ринків збуту продукції суб'єктів господарювання

Продовження таблиці 3.4

3. Помилки в оцінці забезпечення позики внаслідок завищення його ринкової вартості, ліквідності, тощо	3. Навмисне порушення позичальником умов міжнародного кредитного договору
4. Неповне відображення у міжнародному кредитному договорі умов, що забезпечують інтереси банку щодо повернення позики та сплати відсотків за нею повною мірою	4. Невиконання контрактів міжнародним позичальником або його контрагентом (постачальником сировини, діловим партнером або замовником).
5. Відсутність контролю за позичальником у період користування кредитом та погашення позики (проведення обстежень, перевірок використання кредиту та стану забезпечення позики, контроль поточної фінансової діяльності клієнта тощо)	5. Неотримання доходів для покриття заборгованості фізичними особами-позичальниками
6. Надмірне розширення або швидке збільшення обсягів кредитних операцій, а саме: надання позик в обсягах, що не відповідають капіталу банку; розширення кредитної діяльності на регіони та сфери, не знайомі банку або для функціонування в котрих банк недостатньо оснащений тощо.	6. Послаблення з боку позичальника власного контролю за станом фінансових ресурсів, котре проявляється: 1) у зростанні дебіторської заборгованості, невиробничих витрат; 2) у затримці строків трансформації матеріальних цінностей у грошові; 3) у недоотриманні доходів для покриття заборгованості.

З даної таблиці випливає, що першопричини появи кредитних ризиків в однаковій мірі можуть виникати як у кредитора, так і у боржника. Окрім того, рівень кредитного ризику у сфері міжнародних відносин ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» може значно збільшуватися, якщо:

- 1) проблемні позики виникають раптово та наперекір очікуванням;
- 2) в сфері кредитування розробляються та втілюються нові задачі, кредитні послуги, котрі не відповідають досвіду банку і не мають базового потенціалу виконання;
- 3) керівництво банку не спроможне вжити необхідних та негайних заходів управління міжнародним кредитним портфелем з метою уникнення надто ризикової кредитної політики, яка може призвести до фінансових збитків;
- 4) існуючий порядок діяльності банку або недосконалість законодавства обмежує прийняття певних оптимальних для конкретних ситуацій заходів щодо зменшення кредитних вкладень банку.

До факторів появи труднощів з поверненням кредиту за міжнародними операціями, що лежать поза межами контролю банку, слід віднести:

погіршення економічної кон'юнктури, що враховує макроекономічні проблеми (спад, криза виробництва, інфляція, стагфляція, криза неплатежів, котрі утруднюють, а подеколи й не уможливлюють підприємницьку діяльність суб'єктів господарювання); зміну політичної ситуації в країні тощо.

Наступним етапом діяльності ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» щодо повернення позик повинна бути якісна та кількісна оцінка міжнародного кредитного ризику. На цьому етапі здійснюється кількісний розрахунок та якісний аналіз виявлених ризиків, у ході якого визначаються ймовірність та розмір можливих збитків або недоодержаних прибутків.

За доцільне видається розробка науково-обґрунтованої єдиної методики оцінки кредитного ризику за міжнародними операціями банку, яка в цілому повинна охоплювати, з одного боку - якісні характеристики кредитного ризику, так і схеми виявлення та обрахунку кількісних ознак – з іншого. Загалом у результаті такої оцінки ризиків можна дійти висновку, що ризики ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» не відповідають чи перестали відповідати обраним параметрам та завданням, або що обрані параметри ризиків не відповідають або перестали відповідати кредитній політиці та стратегії банку.

Наступним, не менш важливим, етапом управління кредитним ризиком ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» повинно бути вибір методів впливу на ризик, метою провадження якого є мінімізація його в майбутньому. В залежності від сфери впливу ризиків на діяльність ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» методи впливу на міжнародний кредитний ризик слід розмежовувати на зовнішні і внутрішні (рис. 3.6).

Зовнішні способи зниження ризику дозволяють банку розподілити ризик серед головних суб'єктів кредитних відносин чи, наприклад, передати його страховій компанії, або передати відповідальність за кредитний ризик (повністю чи частково) комусь іншому.

Рис. 3.6. Альтернативні способи мінімізації міжнародних кредитних операцій ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк»

Розподіл ризику полягає в тому, щоб, наприклад, покласти певну частку відповідальності за ризик на того співучасника міжнародного кредитного проекту (в рамках банківського консорціуму), який краще, ніж інші, здатний його контролювати. Досить поширеним за кордоном є такий спосіб захисту від кредитного ризику як продаж кредитів, оскільки банк, виходячи з проведеної ним оцінки кредитного портфеля, може продати певну частину наданих кредитів іншим інвесторам.

Зовнішнє страхування міжнародних кредитів – це особлива форма страхового захисту прав кредиторів, яка дозволяє ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» уникнути можливих втрат від збитків на випадок невиконання вимог за кредитними операціями [22, с.55].

Вимоги щодо надання забезпечення – це метод впливу на кредитний ризик, що дозволяє ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» у разі неповернення позики повністю або частково компенсувати витрати за кредитними операціями. Слід зазначити, що в зарубіжній практиці при визначенні

предметів застави комерційні банки висувають досить жорсткі умови: можливість швидкої реалізації майна; стабільність ринкових цін на предмети застави при одночасному збереженні ними своїх споживчих властивостей; чітке юридичне оформлення прав кредитора на володіння майном, що віддається в заставу; забезпечення надійного збереження предметів застави.

Внутрішні засоби оптимізації міжнародного кредитного ризику ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» досить різноманітні і стосуються, в основному, внутрішньобанківського кредитного менеджменту. Слід зазначити, що управління міжнародним кредитним ризиком банку має здійснюватись на двох рівнях відповідно до причин його виникнення – на рівні кожної окремої кредитної операції та на рівні кредитного портфеля банку в цілому.

На рівні окремого міжнародного кредиту управління передбачає аналіз кредитоспроможності клієнта, його структурування та документування і відповідно контроль за ходом використання та погашення позики.

Вважаємо, що діагностика кредитоспроможності клієнта – суб'єкта міжнародного бізнесу може складатися із двох взаємопов'язаних частин. Перша частина передбачає проведення аналітичної роботи ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» щодо встановлення попереднього та заключного діагнозу кредитоспроможності суб'єктів міжнародної діяльності. До другої частини, а саме провадження зовнішньої діагностики, з нашої точки зору, слід віднести аналітичну роботу ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» щодо оцінки кредитного ризику, пов'язаного із конкретними умовами надання певного виду кредиту суб'єктам міжнародного бізнесу (рис. 3.7).

Розробка такого алгоритму діагностики кредитоспроможності суб'єктів міжнародної діяльності, з нашої точки зору, повинна забезпечити підвищення ефективності роботи ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» щодо кредитного забезпечення міжнародної діяльності, оскільки з одного боку – покращить аналітичну роботу з приводу встановлення попереднього та заключного аналізу кредитоспроможності позичальників; а з іншого – сприятиме запобіганню та мінімізації міжнародного кредитного ризику.

Рис. 3.7. Алгоритм діагностики кредитоспроможності суб'єктів міжнародного бізнесу – позичальників ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк»

Методика діагностики ризику кредитування за міжнародними операціями повинна базуватися, з нашої точки зору, на таких чотирьох основних процедурах [57, с.273]:

- 1) групування складових елементів ризику за можливістю управління (у цьому зв'язку розрізняють дві групи: диверсифікована та недиверсифікована);
- 2) детальний аналіз виявлених груп ризику і конкретного підвиду ризику (тут також необхідно здійснювати аналіз факторів, які визначають ступінь прояву ризику);

3) визначення ймовірності виникнення ризику (даний етап повинен включати наступні розділи:

3.1. Розбивка на сектори ризику;

3.2. Визначення тенденції розвитку ризику;

3.3. Визначення максимально можливого рівня ризику);

4) визначення і аналіз розміру можливих втрат.

Оскільки механізм управління міжнародним ризиком кредитування достатньо складний, то розмежування на сектори ризику необхідно проводити на основі стану ліквідності кредитного портфеля. Таким чином, з нашої точки зору, можна виокремити наступні сектори ризику кредитування та технологію їх визначення, а саме:

- безризиковий сектор характеризується певним мінімальним за ймовірністю виникнення розміром втрат;

- сектор мінімального ризику характеризується затримкою поступлень (процентів) за міжнародними кредитами, виникнення перебоїв із платежами за позикою. Із позицій банку це буде означати виникнення фактора, котрий визначає його ліквідність в цілому. Перебої із поступленням фінансових ресурсів ведуть до порушення технологічного режиму роботи банку, недоотримання прибутків;

- сектор підвищеного ризику характеризується тривалими затримками у поступленні платежів за позикою при зниженні загальної ліквідності кредитного портфеля;

- сектор критичного ризику характеризується непогашенням до 50% загального обсягу виданих кредитних ресурсів за тим чи іншим видом кредитування. При зниженні загальної ліквідності кредитного портфеля до 7% при умові, що даний вид кредитів у портфелі в цілому займає до 30%;

- сектор неприйняттого ризику характеризується непогашенням до 75% загального обсягу виданих кредитних ресурсів. При зниженні загальної ліквідності кредитного портфеля (у частині того чи іншого виду кредитування) до 10% при умові, що дана частина портфеля в цілому займає до 30%.

Отже, впровадження ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» комплексної діагностики кредитоспроможності суб'єктів міжнародної діяльності, з нашої точки зору, повинне сприяти підвищенню ефективності функціонування банку у механізмі кредитного забезпечення міжнародної діяльності у цілому, а запропоновані заходи можуть оптимальним чином доповнити існуючі нині методики оцінки кредитоспроможності клієнта та мінімізації кредитного ризику.

3.3. Економічний ефект від впровадження інноваційних технологій управління міжнародними валютно-кредитними операціями банку

В умовах зростаючої конкуренції, посилення вимог регулятора, постійних зовнішніх і внутрішніх загроз, ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» повинен постійно реалізовувати нові стратегії розвитку валютно-кредитних операцій і просування на міжнародному ринку, які б забезпечили ефективність, конкурентні переваги, стабільність і зростання. За таких умов основне завдання управління міжнародними валютно-кредитними операціями ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» полягає в тому, щоб перетворити потреби суб'єктів міжнародного бізнесу в нові можливості для прибуткового ведення бізнесу. Саме на активній взаємодії банку і міжнародного клієнта будуються стратегії Банк 2.0 і Банк 3.0, відповідно до яких основними рисами банку майбутнього є орієнтація на розвиток високотехнологічних продуктів і послуг, інноваційна інтернет-направленість, орієнтація на мобільні технології та інтеграція із соціальними медіа [77, с.518].

В системі управління міжнародними валютно-кредитними операціями ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» характерна наявність великої кількості міжнародних клієнтів - приватних осіб, підприємств і фірм – суб'єктів ЗЕД, державних і міжнародних громадських організацій, що вимагає оперативного, персоніфікованого обслуговування при отриманні інформації про валютно-кредитні продукти і послуги, при ухваленні рішень щодо

укладання договорів, при отриманні консультацій і вирішенні спірних питань.

Одним з основних мотивів, що спонукають клієнта до вибору банку, крім міри надійності і вигідності пропонованих продуктів і послуг, є відсутність затримок у обслуговуванні та оперативному наданні необхідної інформації, а також гнучкість і чітке розуміння потреб клієнта. Клієнт прагне платити за якісне вирішення власних проблем, розраховуючи при цьому на ексклюзивне обслуговування, яке передбачає не разові, а довгострокові, засновані на довірі, партнерські відносини з банком.

Традиційна організаційна структура комерційного банку ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» не дозволяє ефективно реалізувати клієнторієнтовану стратегію міжнародних валютно-кредитних операцій.

Перспективною стратегією налагодження довгострокових контактів з існуючими і потенційними клієнтами у міжнародній сфері є стратегія CRM (Customer Relationship Management - управління взаєминами з клієнтами). Під час реалізації стратегії CRM міжнародний клієнт виконує контролюючу, а менеджмент банку - інтегруючу (координуючу) функції, що дозволяє оптимізувати бізнес-процеси основних підрозділів банку на основі горизонтальних технологічних ланцюгів [66].

Системний підхід до клієнта – суб'єкта міжнародної діяльності передбачає розгляд сукупності взаємозалежних елементів, сполучення яких дозволяє клієнтові формувати і захищати власні фінансові ресурси.

Робота підрозділу міжнародних валютно-кредитних відносин підтримується і забезпечується всіма іншими підрозділами банку, що вимагає не тільки створення команди менеджерів по роботі з клієнтами, але і створення, в обов'язковому порядку, потужної інформаційної системи, яка містить базу даних, керовану програмним забезпеченням CRM-системи, а також мультимедійний call-центр (комп'ютерна телефонія, поштове, факсимільне та електронне розсилання, web-взаємодія), розрахований на цілодобове обслуговування запитів клієнтів, реалізацію довідково-інформаційних завдань, здатний наповняти достовірною інформацією клієнтську базу [66].

CRM-система - це набір програмних модулів, які дозволяють: збирати інформацію про клієнта; зберігати та обробляти таку інформацію; робити визначені висновки на базі отриманої інформації; експортувати її в інші програмні доповнення, а за необхідності - надавати інформацію в зручному вигляді клієнтам або співробітникам банку

Функціональність CRM-системи охоплює ринкові дослідження, моделювання характеристик кредитного портфеля, продаж і сервіс, підтримку клієнтів, аналіз даних, що відповідає всім стадіям процесу залучення клієнта - від укладання договору до подальшого обслуговування [33, с.22].

Як приклад CRM-системи для реалізації клієнторієнтованої стратегії управління міжнародними валютно-кредитними операціями розглянемо систему WinPeak CRM, розроблену фірмою WinPeak International і впроваджену в ряді банків і страхових компаній.

Система WinPeak CRM, що пропонується до впровадженні у ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» містить такі функціональні блоки (модулі):

- блок інформації про міжнародного клієнта - є базою інформації про міжнародних клієнтів банку, яка постійно оновлюється співробітниками і використовується для аналізу, ведення переговорів, розробки заходів комунікаційної політики тощо;

- блок аналізу клієнтських груп - призначений для аналізу динаміки зміни (за зрізами: день, тиждень, місяць, квартал, рік - відповідно до прийнятих норм банківської звітності) кількісного складу клієнтських груп за заданими параметрами; аналізу фінансової активності клієнтів; аналізу привабливості для банку окремих груп клієнтів – суб'єктів міжнародної діяльності щодо кредитування;

- блок інформації про потенційних клієнтів - є базою потенційних клієнтів – суб'єктів міжнародної діяльності, призначений для управління відносинами з потенційними клієнтами (містить збір первісної інформації, розподіл контактів між співробітниками різних підрозділів, відстеження ефективності джерел

первинних контактів);

- блок "Конкуренти" - є базою банків-конкурентів, призначений для відстеження міжнародної валютно-кредитної політики політики конкурентів (містить методи залучення та утримання клієнтів, орієнтацію на клієнтські групи, цінову і продуктову політику, сильні і слабкі сторони конкурентів). Інформація про конкурентів оновлюється щомісяця, щокварталу тощо - відповідно до прийнятої політики банку;

- блок маркетингу - призначений для статистики, планування і ведення різнопланових маркетингових заходів, контролю віддачі і розрахунку ефективності маркетингових заходів, моделювання профілів клієнтів, сегментації потенційних клієнтів;

- блок інформаційний - призначений для збору всієї необхідної довідкової інформації для роботи: карти (галузева інформація); аналітичні матеріали; статистика; окремі розділи новин (наприклад, за галузями цільових клієнтських груп тощо);

- блок звітності - є генератором індивідуальних звітів, містить шаблони звітів за усіма видами міжнародних валютно-кредитних операцій відповідно до блоків CRM-системи, здійснює автоматичний контроль ескалації виникаючих проблем і пропонує попереджуючі дії;

- мультимедійний call-center - виконує функції відправлення і прийому електронних листів, факсів, телефонних дзвінків.

CRM-система дозволить співробітникам банку зручним способом вводити інформацію про клієнтів – суб'єктів міжнародної діяльності до бази даних або клієнтові вводити інформацію про себе (наприклад, при реєстрації через Інтернет). Усі дані оновлюються при кожній взаємодії банку з клієнтом, а саме: при особистому відвідуванні банку клієнтом; в процесі телефонного зв'язку, поштового зв'язку, зв'язку через факс або Інтернет.

CRM-система, відповідно до заданих параметрів, може аналізувати отриману інформацію та експортувати її користувачам системи. Інтеграція даних, що зберігаються в системі, здійснюється за необхідністю підрозділів

банку і подається у зручному вигляді.

Використання такого інноваційного інструменту як CRM-система спроможний надати банку ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» можливості ведення ефективного і конкурентоспроможного бізнесу, базуючись на законі Парето (80 % прибутку приносять 20 % клієнтів), оскільки CRM дозволяє [19, с.34]:

1) організувати відстежування та аналіз значного обсягу інформації, пов'язаного з брендом, іміджем, репутацією банку, продуктами та послугами, що дозволяє оцінити поточну ситуацію, тенденції та дає можливості покращити тактичне і стратегічне управління в банку;

2) об'єднати інформацію, якою володіє банк, з інформацією, що міститься в Інтернет мережах, що дозволить покращити результати здійснення міжнародних валютно-кредитних операцій;

3) збільшити продажі за рахунок використання нового, дешевого, масового каналу продажів;

4) забезпечити якісну підтримку клієнтів за рахунок чіткого контролю та оцінки їх діяльності;

5) знизити витрати на підтримку клієнтів за рахунок залучення в процес підтримки сегменту «prosumers» досвідчених клієнтів);

6) позитивно впливати на клієнтів, реагуючи на їхні потреби в реальному часі і здійснюючи підтримку, що сприяє підвищенню лояльності клієнтів через залучення їх до взаємодії.

Ефективність впровадження інноваційної CRM-системи WinPeak CRM в ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» підтверджують дані відомої консалтингової компанії «Комінфоконсалтинг», яка зробила відповідні прогноз ключових показників [19, с.35]:

- цикл продажу банківського продукту скорочується на 10–15 %;
- обсяг крос-продаж, у тому числі через Контакт-центр збільшується на 5–10 %;
- ефективність банківських маркетингових кампаній збільшується на 7 %;

- витрати на маркетинг, продаж і подальший супровід клієнтів знижуються на 30 %;

- час на виконання поточної роботи скорочується на 30 %;

- прогнозується зростання рентабельності на 1–2 % на рік.

Водночас, необхідно оцінити не тільки клієнтські, а й фінансові показники ефективності впровадження CRM-системи в управління міжнародними валютно-кредитними операціями ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк», оскільки вони напряду впливатимуть на зростання рівня прибутковості та фінансової стійкості, а в підсумку і загальної конкурентоспроможності банку на ринку.

Проведемо проектний аналіз визначення ефективності від інноваційного проекту впровадження CRM-системи у ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк». Оскільки впровадження CRM-системи передбачає підвищення ефективності здійснення валютно-кредитних операцій ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк», то до розрахунків грошових потоків доцільно включити надходження та видатки від процентної, торговельної та іншої діяльності.

Вихідна умова – вхідні інвестиції, пов'язані із розробкою та встановленнями CRM-системи WinPeak CRM становлять 7000000 грн. Дані про грошові потоки від різних видів міжнародних валютно-кредитних операцій банку будемо приймати на рівні прогнозних даних. Дані про грошові потоки від реалізації проекту зведемо в табл. 3.5.

Таблиця 3.5

Планування грошових потоків від реалізації інноваційного проекту впровадження CRM-системи управління міжнародними валютно-кредитними операціями ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк»

№п/п	Показники (параметри)	Роки				
		1	2	3	4	5
1	Початкові інвестиції (грн.)	7000000	-	-	-	-
2	Грошові надходження від міжнародних валютно-кредитних операцій, всього, тис.грн.:	9084091	9084091	9084091	9084091	9084091
	- процентні доходи	6489813	6489813	6489813	6489813	6489813

Продовження таблиці 3.5

	- торговельні доходи	2389397	2389397	2389397	2389397	2389397
	- інші операційні доходи	204881	204881	204881	204881	204881
3	Грошові видатки на надання банківських послуг, всього, тис.грн., грн.:	6115319	6115319	6115319	6115319	6115319
	- процентні витрати	2388536	2388536	2388536	2388536	2388536
	- торговельні витрати	673294	673294	673294	673294	673294
	- адміністративні та інші операційні витрати	3053489	3053489	3053489	3053489	3053489
4	Амортизаційні відрахування	1000000	1000000	1000000	1000000	1000000
5	Очікуваний прибуток до оподаткування, грн.	2968772	2968772	2968772	2968772	2968772
6	Очікуваний чистий прибуток, грн.	2434393	2434393	2434393	2434393	2434393
7	Очікуваний чистий грошовий потік, грн.(р.6+р.4)	3434393	3434393	3434393	3434393	3434393
8	Дисконтований чистий грошовий потік (р.7/(1+i) ^t)	2694593	2114152	1658744	1301435	1021094
9	Кумулятивний дисконтований грошовий потік	2694593	4808745	6467489	7768924	8790018

Розрахунок чистого приведеного до теперішньої вартості доходу від реалізації інноваційного проекту розраховується за формулою [6, с.113]:

$$ЧТВ = \sum_{t=1}^n \frac{ГП_t}{(1 + СВБК)^t} - П \quad (3.1)$$

де ЧТВ - чиста теперішня вартість; ГП_t - грошовий потік за період (рік) t; П - початкові інвестиції; СВБК - середньозважена вартість капіталу (дорівнює рівню інфляції по даним Укрстату [14, с.13]).

Розрахунок чистого приведеного до теперішньої вартості доходу від реалізації проекту :

$$ЧТВ = \left(\frac{3434393}{(1+0,27)^1} + \frac{3434393}{(1+0,27)^2} + \frac{3434393}{(1+0,27)^3} + \frac{3434393}{(1+0,27)^4} + \frac{3434383}{(1+0,27)^5} \right) - 7000000 = 1790018 \text{ грн}$$

Розрахунок внутрішньої норми рентабельності виконується методом підбору.

$D1 = 39\%$,

$D2 = 41\%$

ЧТВ $d1 = 121534,12$ грн.

ЧТВ $d2 = -103945,11$ грн.

$$BHP = 0,39 + \frac{121534,12 * (0,41 - 0,39)}{121534,12 - (-103945,11)} = 0,14 = 14\%$$

Індекс прибутковості (дохідності) розраховується за формулою [6, с.114]:

$$П = \sum_{t=1}^n \frac{ГП_t}{(1 + CBVK_n)^t} / ПП \quad (3.2)$$

Індекс прибутковості (дохідності) становить:

$$П = 8790018 / 7000000 = 1,255$$

Розрахунок періоду окупності наведений в табл. 3.6.

Таблиця 3.6

Дані для розрахунку періоду окупності проекту

Період	Гпі	Гпді	Баланс на кінець року
0	3434393	-	-7000000
1	3434393	2694593	-4305407
2	3434393	2114152	-2191255
3	3434393	1658744	-532511
4	3434393	1301435	768924
5	3434393	1021094	1790018

$$Мп = 12 * (7000000 - (2694593 + 2114152 + 1658744)) / 1301435 = 6 \text{ міс.}$$

ТО = 4 роки 6 місяців.

Зведена таблиця показників ефективності проекту представлена в табл. 3.7.

Таблиця 3.7

Зведена таблиця показників ефективності проекту

Показник	Значення показників
ЧТВ (чиста теперішня вартість), грн.	1790018
ВНР (внутрішня норма рентабельності), %	14
ПІ (індекс прибутковості)	1,255
ТО (термін окупності), роки	4 роки 6 місяців

Графічно динаміка грошових потоків по проекту зображується у вигляді фінансового профілю проекту (рис. 3.8).

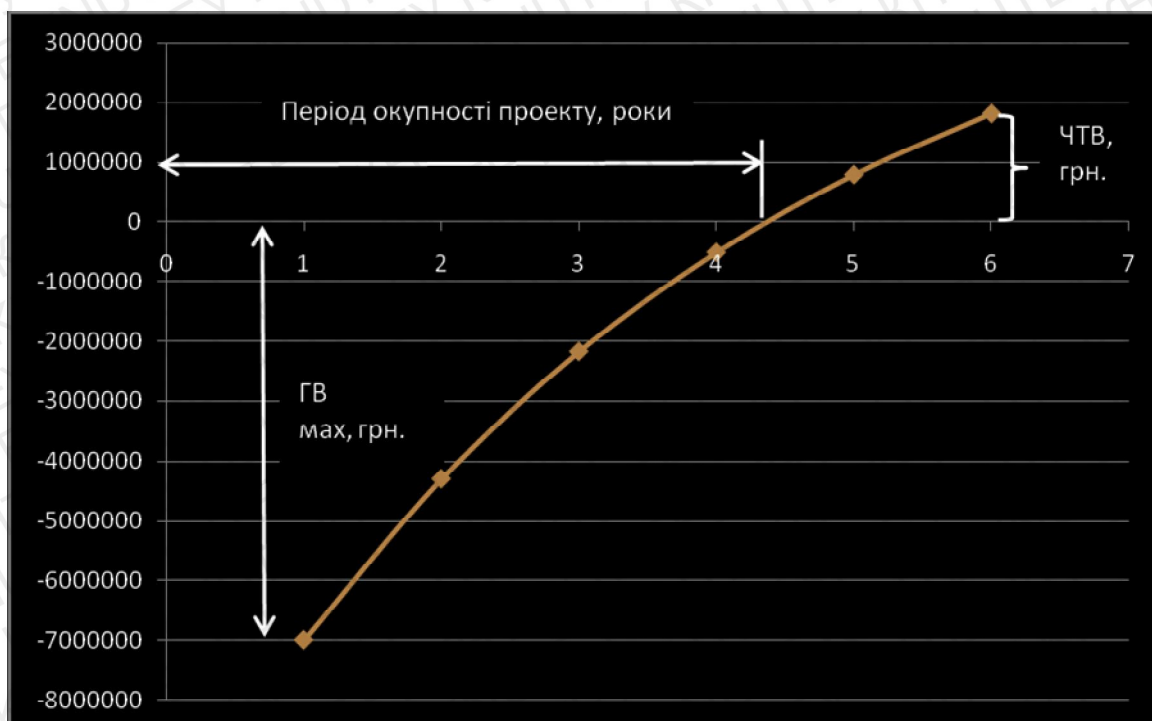

Рис. 3.8. Фінансовий профіль інноваційного проекту впровадження CRM-системи управління міжнародними валютно-кредитними операціями ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк»

Даний графік будується за значеннями кумулятивного грошового потоку. На ньому необхідно вказати наступні показники ефективності проекту: значення інтегрального економічного ефекту (ЧТВ), термін реалізації проекту (n), період окупності (ПО), максимальний грошовий відтік найменше значення кумулятивного грошового потоку – $ГВ_{max}$

Приведений графік фінансового профілю інноваційного проекту найбільш повно відображає розгорнуту характеристику проекту. На графіку масштаб і розраховані показники відповідають отриманим результатам. Таким чином, даний проект доцільно реалізувати, оскільки він забезпечить збільшення чистого фінансового результату та сприятиме зміцненню конкурентного становища ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» на ринку міжнародних валютно-кредитних операцій.

Висновки до розділу 3

За результатами проведеного дослідження напрямів удосконалення управління міжнародними валютно-кредитними операціями банку можна зробити наступні висновки:

1. Запропоновано ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» розробити механізм організації ефективної валютно-кредитної діяльності, який включатиме декілька блоків, кожен з яких відображатиме сукупність та послідовність дій, спрямованих на забезпечення успішного здійснення міжнародних валютно-кредитних операцій банком.

2. Доведено, що механізм організації ефективної валютно-кредитної діяльності – це сукупність взаємопов'язаних елементів, котрі на основі взаємозалежного, взаємообумовленого та постійного характеру визначають комплекс дій, спрямованих на вдосконалення організації та ведення валютно-кредитної діяльності ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк».

3. Обґрунтовано, що банк повинен намагатися створити комплексну систему управління ризиками, яка б належним чином забезпечувала надійний процес виявлення, оцінки, контролю та моніторингу на всіх щаблях організаційної структури, в тому числі з урахуванням взаємного впливу різних видів міжнародних кредитних ризиків, а також вирішувала питання конфлікту завдань між необхідністю отримання доходу та мінімізації ризиків.

4. Визначено, що традиційна організаційна структура комерційного банку ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» не дозволяє ефективно реалізувати клієнторієнтовану стратегію міжнародних валютно-кредитних операцій. Перспективною стратегією налагодження довгострокових контактів з існуючими і потенційними клієнтами у міжнародній сфері є стратегія CRM.

5. Проект CRM доцільно реалізувати, оскільки він забезпечить збільшення чистого фінансового результату та сприятиме зміцненню конкурентного становища ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» на ринку міжнародних валютно-кредитних операцій.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження управління міжнародними валютно-кредитними операціями банку можна зробити наступні висновки:

1. Визначено, що найбільша частина доходів банків від міжнародних операцій надходить від надання валютного кредиту. Банківське кредитування міжнародної торгівлі виступає у формі позичок під заставу товарів і товарних документів, вексельних і акцептних кредитів, банківських позичок. Новітніми специфічними формами кредитування зовнішньої торгівлі є лізинг, факторинг, форфейтинг. Середньо - і довгострокові міжнародні банківські кредити надаються також у формі єврокредитів.

2. За результатами проведеного дослідження зроблено визначення міжнародних валютних операцій банку – це операції, пов'язані з переходом права власності на валютні цінності, включаючи операції з використання валютних цінностей у міжнародному обігу як засобу платежу, а також операції, пов'язані з ввезенням, переказуванням і пересиланням на територію країни та за її межі валютних цінностей.

3. Обґрунтовано, що наявність різноманітних видів міжнародного кредиту обумовлює використання на практиці різних за своїм змістом і специфікою механізмів здійснення міжнародних валютно-кредитних операцій. Розглянуто механізм міжнародного банківського кредиту, який в сучасних умовах переважає в сфері зовнішньоекономічних зв'язків. Банки виступають як одні з головних організаторів зовнішньоекономічної діяльності своїх клієнтів.

4. Доведено, що міжнародні розрахунки тісно переплітаються з валютними операціями комерційних банків. Валютні операції являють собою операції обміну однієї національної валюти на іншу через купівлю-продаж на валютних ринках. Найбільш істотним і функціональним призначенням валютних операцій є забезпечення реальної волі вибору і дій власника валюти. Воля вибору суб'єктів зв'язана з їхнім прагненням одержати для себе в процесі

здійснення валютних операцій визначені матеріальні вигоди, виражені у відповідному доході.

5. Встановлено, що публічне акціонерне товариство «Міжнародний інвестиційний банк» - український банк, створений в 2008 році. ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» надає повний спектр банківських послуг для корпоративних та приватних клієнтів, а також проводить операції в інвестиційному сегменті фінансового ринку.

6. Аналіз показав, що ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» характеризується невисокими показниками ефективності господарської діяльності. Чиста процентна маржа у 2017 році мала від'ємне значення в розмірі (-2,55)%, що свідчить про низький рівень доходності активів. Чистий спред характеризує рівень доходності процентних операцій. У 2017 році показник чистого спреду мав від'ємне значення в розмірі (-0,55)%, що свідчить про низький рівень процентних операцій.

7. Аналіз показав, що за досліджуваний період валові результати від здійснення міжнародних валютних операцій ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» зросли. Зокрема, прибуток від валютних операцій збільшився на 7452 тис.грн., або на 5,13 %, що склало 152632 тис.грн. Проте, ефективність валютних операцій має тенденцію до скорочення, а саме на 10,21 % на кінець 2017 року. Усе зазначене свідчить про необхідність запровадження заходів щодо зростання ефективності здійснення міжнародних валютних операцій ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» в майбутньому.

8. Аналіз показав, що в цілому обсяги надання кредитів суб'єктам міжнародного бізнесу зросли на 13359 тис.грн. Найбільш активно ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» розвиває кредитну діяльність в сегментів юридичних осіб – суб'єктів міжнародного бізнесу (40,91 % кредитного портфеля у 2017 році). Слід зазначити, що на протязі останніх років обсяги кредитування суб'єктів підприємницької діяльності та фізичних осіб у міжнародному сегменті скоротились.

9. Визначено, що управління міжнародними валютно-кредитними

операціями ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» формується в системі загальної організаційної структури банку. В системі кредитного управління виділено окремий відділ міжнародних кредитних операцій ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк». Структурним підрозділом банку, що виконує валютні операції, є валютне управління.

10. Вважаємо за доцільне запропонувати ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» розробити механізм організації ефективної валютно-кредитної діяльності, який включатиме декілька блоків, кожен з яких відображатиме сукупність та послідовність дій, спрямованих на забезпечення успішного здійснення міжнародних валютно-кредитних операцій. Даний механізм передбачатиме розробку необхідних програм, методик та рекомендацій щодо вирішення завдань, закладених у кожному з його блоків.

11. Розвиток банківських валютних операцій не може здійснюватися без наявності сприятливих об'єктивних і суб'єктивних передумов, ендегенних й екзогенних чинників. Запропоновано етапи стратегії розвитку міжнародних валютних операцій ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк». За результатами представленого механізму, слід зазначити, що одним з найважливіших завдань системи стратегічного управління валютними операціями є зниження рівня валютних ризиків ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк».

12. Обґрунтовано, що ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» повинен намагатися створити комплексну систему управління міжнародними кредитними ризиками, яка б належним чином забезпечувала надійний процес виявлення, оцінки, контролю та моніторингу на всіх щаблях організаційної структури. Загалом комплексна система управління кредитними ризиками у міжнародній діяльності ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» повинна складатися із таких взаємозв'язаних етапів: ідентифікація (розпізнання) кредитного ризику; якісна та кількісна оцінка кредитного ризику; вибір методів впливу на ризик; контроль і коригування результатів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бабичев Ю.А. Банковское дело : справочное пособие / под ред. Ю.А. Бабичева. – М. : Экономика, 2013. – 512 с.
2. Балабанов И. Т. Валютные операции / И. Т. Балабанов. – М.: Финансы и статистика, 2012. –144 с.
3. Банківська енциклопедія / під ред. д.е.н., проф. А. М. Мороза. – К.: Ельтон, 2011. – 333 с.
4. Банківська справа. Центральний банк і грошово-кредитна політика. Валютні операції / Під ред В. О. Сичова у 5-ти томах. – Т.1. – К.: НВП «АВТ лтд», 2011. – 528 с.
5. Банківські операції : підручник / за ред. В.І. Міщенко, Н.Г. Слав'янської. – К. : Знання, 2006. – 727 с.
6. Банківські операції: підручник / [А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна та ін.]; За ред. д.е.н., проф. А. М. Мороза. – К.: КНЕУ, 2011. – 384 с.
7. Бездітко Ю. М. Валютне регулювання : навч. посібник / Ю. М. Бездітко, О. О. Мануйленко, Г. А. Стасюк. – Херсон : Олді-плюс 2014. – 272 с.
8. Берегова Г. І. Методи аналізу кредитного ризику та побудова моделі оцінки кредитоспроможності позичальника / Г. І. Берегова, Л. М. Лабєцька // Регіональна економіка. – 2015. – № 4. – С. 113–122.
9. Береславская Е. Финансовые рынки Украины / Е. Береславская // Финансовое сотрудничество. – 2016. – № 4. – С. 1–5.
10. Береславська О. І. Міжнародні розрахунки та валютні операції: навч. посібник / [О. І. Береславська, О. М. Наконечний, М. Г. П'ясецька та ін.]; За заг. ред. М. І. Савлука – К.: КНЕУ, 2012. – 392 с.
11. Бідник Н. Б. Валютне регулювання та валютний контроль / Н. Б. Бідник // Вісн. Нац. ун-ту “Львів. Політехніка”. – 2017. – № 739. – С. 189–194.
12. Бор М. З. Менеджмент банков. Организация, стратегия, планирование / М. З. Бор, В. В. П'ятенко. – М.: ИКЦ «ДИС», 2012. – 288 с.
13. Боринець С. Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини: Підручник /

С. Я. Боринець. – [3-тє вид.]. – К.: Знання, КОО, 2013. – 305 с.

14. Боринець, С. Я. Міжнародні фінанси [Текст] : підручник / С. Я. Боринець. – К.: Знання-Прес, 2012. – 311 с.

15. Боришкевич О. Валютне кредитування в Україні: проблеми та перспективи / О. Боришкевич // Банківська справа. – К., 2016. – 16 с.

16. Васильєва, В. В. Фінансовий ринок [Текст] : навчальний посібник / В. В. Васильєва, О. Р. Васильченко. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 368 с.

17. Васюренко О. В. Современные методы управления банковскими ресурсами / О. В. Васюренко. – Х.: Гриф, 2013. – 392 с.

18. Владимир О. Валютні ризики у банківській діяльності та шляхи управління ними / О. Владимир // Матеріали одинадцятої наукової конференції ТДТУ ім. І. Пулюя. 16-17 травня 2017р. – Тернопіль: ТДТУ, 2017. – С. 218.

19. Владимир О. Перспективні напрямки підвищення ефективності ведення валютної діяльності комерційними банками України в умовах економічної кризи та трансформацій / О. Владимир // Соціально-економічні проблеми і держава. – Тернопіль, 2016. – Вип. 1 (2). – С. 32–41.

20. Владичин У. В. Банківське кредитування: Навчальний посібник / За ред. д.е.н., проф. С. К. Реверчука. – К.: Атіка, 2008. – с.431.

21. Внукова Н. Н. Банковские операции: расчетное и кредитное обслуживание предприятий: Учебное пособие / Н. Н. Внукова – Харьков: ОАО «Моденль Вселенной», 2012. – 512 с.

22. Галасюк В. В. Оцінка кредитоспроможності позичальників: що оцінюємо? / В. В. Галасюк // Вісник НБУ. – 2016. – № 5. – С. 54–56.

23. Гідулян А. Актуальні питання поліпшення методики оцінки кредитоспроможності позичальників банками України / А. Гідулян // Вісник НБУ. – 2016. – № 1. – С. 50–53.

24. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

25. Гриценко А. Механізм валютної трансмісії: інституційно-поведінковий

підхід / А. Грищенко, Т. Унковська // Вісник Національного банку України. – 2017. – № 11. – С. 8–11.

26. Грищенко Т., Науменко В. Банківське фінансування зовнішньоторговельних операцій в Україні / Т. Грищенко, В. Науменко // Банківська справа. – 2017. – № 5. – С. 72–79.

27. Декрет Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» від 19.02.1993 № 15-93 (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=15-93>

28. Делас В. А. Місце комерційних банків у системі валютного контролю / В. А. Делас // Фінанси України. – 2014. – № 5. – С. 151-155.

29. Делас В. А. Неторговельні валютні операції комерційних банків / В.А. Делас // Фінанси України. – 2015. – № 9. – С. 135–139.

30. Дзюблук О. В. Організація грошово-кредитних відносин суспільства в умовах ринкового реформування економіки: [монографія] / О. В. Дзюблук. – К.: Поліграфкнига, 2012. – 512 с.

31. Дзюблук О. Глобалізаційні процеси та участь іноземного капіталу у розвитку вітчизняної банківської системи / О. Дзюблук // Банківська справа. – 2017. – № 2. – С. 37–45.

32. Дзюблук О. Особливості взаємозв'язку грошово-кредитної та валютної політики в період фінансової кризи / О. Дзюблук // Світ фінансів. – 2012. – № 2. – С. 130–141.

33. Довгань Ж. Фінансова стійкість банківських установ у період економічної кризи / Ж. Довгань // Вісник Національного банку України. – 2017. – № 4. – С. 20–26.

34. Енциклопедія банківської справи України / [В. С. Стельмах, В. Б. Альошин, Л. В. Воронова та ін]. – К.: Молодь, Ін Юре, 2011. – 680 с.

35. Жуйкова К. В. Аналіз впливу іноземних інвестицій на кредитну діяльність банків К. В. Жуйкова, В. М. Мельничук // Інвестиції: практика та досвід, 2017. – № 18. – С. 3–5.

36. Загородній А. С. Фінансово-економічний словник [Текст] / А. С. Загородній, Г. Л. Вознюк. – К.: Знання, 2012. – 1072 с.

37. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2121-14>

38. Закон України «Про захист персональних даних», затверджено Постановою ВРУ N 2297-VI від 01 червня 2010 року - [Електронний ресурс]: Режим доступу - <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2297-17/page2>

39. Закон України «Про лізинг» від 23.03.1998 № 01-8/104 (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1381-15>

40. Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999 № 679 (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=679-14>

41. Закон України «Про організацію формування та обігу кредитних історій», затверджено Постановою ВРУ N 2704-IV від 23 червня 2005 року - [Електронний ресурс]: Режим доступу - <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2704-15>

42. Закон України «Про фінансовий лізинг» від 16.12.1997 № 723/97-ВР (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=723%2F97-%E2%F0>

43. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12.07.2001 № 2664-III (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2664-14>

44. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23.10.2006 № 3480-IV (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3480-15>

45. Зарицька І. Передумови та особливості прояву сучасної світової банківської кризи / І. Зарицька // Вісник Національного банку України. – 2014.

– № 6. – С. 20–29.

46. Івасів Б. С. Міжнародні розрахунки: Підручник / Б.С. Івасів. – Тернопіль: Карт-бланш, 2014. – 223 с.

47. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

48. Костюченко О.А. Валютно-фінансові проблеми ринкової трансформації. – К., 2011. – 20 с.

49. Лагутін В. Д. Кредитування: теорія і практика : навч. посібн. / В. Д. Лагутін. – К. : ТОВ «Знання», КОО, 2013. – 215 с.

50. Левицька К. У кожного банкіра свій «дериватив» / К. Левицька // Закон і бізнес 41(821)1319.10.2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zib.com.ua/article/1173700299294/>

51. Луцишин З. О. Міжнародні валютно-фінансові відносини: практична філософія і реалії української економіки / З. О. Луцишин – Тернопіль: Збруч, 2013. – 450 с.

52. Лучковська С. І. Зміст валютного регулювання та його співвідношення з механізмом валютного контролю / С. І. Лучковська // Університетські наукові записки. – 2013. – № 1. – С. 213–216.

53. Макогон Ю. В. Международный банковский бизнес: Учебное пособие / Ю. В. Макогон, Е. В. Булатова. – К.: Аттика, 2013. – 208 с.

54. Максименко А. В. Облік і аналіз валютних операцій в комерційних банках [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.04 / А. В. Максименко. – К., 2012. – 18 с.

55. Маркова О. М. Коммерческие банки и их операции: учеб. пособ. / О. М. Маркова, Л. С. Сахарова, В. Н. Сидоров. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 2011. – 288 с.

56. Маслова, С. А. Фінансовий ринок. Теорія й практика [Текст] : навчальний посібник / С. А. Маслова, С. О. Опалов. – Житомир, ЖІТІ, 2002. – 415 с.

57. Мещеряков А. А. Організаційно-технологічні аспекти підвищення ефективності функціонування комерційного банку: [монографія] / А.А. Мещеряков – К.: Наук. світ, 2016. – 347 с.

58. Михайлів З. В. Міжнародні кредитно-розрахункові відносини та валютні операції: навч. посіб. / З. В. Михайлів, З. П. Гаталяк, Н. І. Горбаль. – Львів: Вид-во Національного університету «Львівська політехніка», 2014. – 244 с.

59. Міжнародні валютно-кредитні відносини: підручник / [А. С. Філіпенко, В. А. Вергун, В. Д. Сікора та ін]; за ред. А. С. Філіпенка. – К.: Либідь, 2011. – 208 с.

60. Міжнародні фінанси [Текст] : навчальний посібник / за ред. О. М. Мозгового. – К.: КНЕУ, 2015. – 504 с.

61. Міщенко В. І. Банківські операції: підручник / В. І. Міщенко, Н. Г. Слав'янська. – К.: Знання, 2013. – 727 с.

62. Міщенко В.О. Сучасна практика кредитування в Україні / В.О. Міщенко // Вісник НБУ . – 2013р. - № 11 (213). С. 3 – 9.

63. Мусаєва С. Іноземні банки осідають в Україні / Севгіль Мусаєва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua.glavred.info/archive/2008/02/06/174742-6.html>

64. Нацбанк України має намір реформувати систему валютного регулювання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.newsru.ua/finance/10jun2017/valuta.html>

65. Опалюк В. А. Діяльність комерційних банків на валютному ринку України / В. А. Опалюк // Вісник КНУ ім. Т. Шевченка. – 2012. – № 55. – С. 50-51.

66. Офіційний сайт банку ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ii-bank.com.ua/>

67. Офіційний сайт НБУ [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://bank.gov.ua>.

68. Петрашко Л. П. Валютні операції: навч. посібник / Л. П. Петрашко. –

К.: КНЕУ, 2011. – 204 с.

69. Петрук О. М. Банківська справа: навчальний посібник / [О. М. Петрук, Ф. Ф. Бутинець]; За ред. д.е.н., проф. Ф.Ф. Бутинця. – К.: Кондор, 2014. – 461 с.

70. Петрук О. М. Фінансовий ринок [Текст] : навч.-метод. посібник / О. М. Петрук, Т. В. Давидюк, О. Л. Біляченко ; за ред. проф. Г. Г. Кірейцева – Житомир : ЖДТУ, 2011. – 340 с.

71. Подік В. І. Банківська справа: Теорія і практика: навч. посіб. / С. М.Подік, В. І. Ігнатенко. – К.: ФАДА, ЛТД, 2013. – 642 с.

72. Постанова Правління Національного банку України «Про Українську міжбанківську валютну біржу» від 08.07.1993 № 150 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ligazakon.ua/>

73. Прокопенко І.Ф. Основи банківської справи : навч. посібн. / І.Ф. Прокопенко, В.І. Ганін, В.В. Соляр, С.І. Маслов. – К. : Центр навчальної літератури, 2015. – 410 с.

74. Пруський О. Економічна природа валютних операцій сучасних комерційних банків /О.Пруський //Наука молода. – 2014.–№ 2.–С. 106-110.

75. Раєвська Т. М. Практичні доходи до оцінки ризиків у діяльності банків / Т. М. Раєвська // Вісник НБУ. – 2015. - №8. – С. 9-14.

76. Роуз П. Банковский менеджмент / П. Роуз. – [пер. с англ. 2-е изд.]. – М.: Дело Лтд, 2012. – 768 с.

77. Руденко Л. В. Міжнародні кредитно-розрахункові і валютні операції / Л. В. Руденко. – К.:ЦУЛ, 2013. – 616 с.

78. Сігаєва У. М. Валютні операції: Навчально-методичне видання / У. М. Сігаєва. – К, 2013. – 51 с.

79. Слав'янська Н. Г. Опціони як перспективний напрямок хеджування валютних ризиків / Н. Г. Слав'янська, А. А. Волицька // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 10 (28). – С. 82–91.

80. Словник банківських термінів. Банківська справа: термінологічний словник / [А. Г. Загородній, О. М. Сліпущко, Г. Л. Вознюк, Т. С. Смовженко]. – К.: Аконіт, 2012. – 605 с.

81. Сопко В. Механізм контролю валютного ризику банку / В. Сопко, Т. Ружанська // Вісник КНТЕУ. – 2015. – № 1. – С. 103–120.
82. Софіщенко І. Особливості та основні тенденції валютного фінансування банками національної економіки / І. Софіщенко // Вісник Національного банку України. – 2016. – № 1. – С. 36–41.
83. Степаник, А. О. Інформаційно-аналітичне забезпечення здійснення операцій комерційного банку з цінними паперами / А. О. Степаник // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. наук. Праць / ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України». – Суми, 2013. - Т. 7. - С. 304-308.
84. Усач Б. Ф. Облік і контроль банківських операцій з іноземною валютою: [монографія] / Б. Ф. Усач, Г. П. Стадник. – Львів: ЛБІ НБУ, 2015. – 142 с.
85. Факторинг в Україні та світі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eximb.com/ukr/corporate/factoring/place/>
86. Філіпенко А.С. Міжнародні валютно-кредитні відносини : підручник / за ред. А.С. Філіпенка. – К. : Либідь, 2011. – 268 с.
87. Холодна Ю. Є. Валютне регулювання: конспект лекцій / Ю. Є. Холодна – Харків: ХНЕУ, 2015. – 112 с.
88. Шевчук І. М. Міжнародні розрахунки і валютні операції: навчально-методичний посібник. – Львів: Вид-во ЛКК, 2012. – 148с.
89. Шелудько, В. М. Фінансовий ринок [Текст] : навчальний посібник / В. М. Шелудько. – К.: Знання-Прес, 2012. – 535 с.
90. Щетинін А.І. Гроші та кредит: підручник / А. І. Щетинін. – [2-ге вид., перероб. та доп.] – К.: Центр навчальної літератури, 2013. – 432 с.
91. Ющенко В. А. Управління валютними ризиками [Текст] : навчальний посібник / В. А. Ющенко, В. І. Міщенко. – К. : Знання, КОО, 2012. – 444 с.
92. Ющенко В.А. Банківська справа в Україні: законодавчі і нормативні акти : навч. підручник / за ред. В.А. Ющенка. – К. : 2013. – Т. 1, 2. – 94 с.

ДОДАТКИ

Звіт про фінансовий стан (Баланс)
ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк»
на 31.12.2015р.

Найменування статті	На початок періоду	На кінець періоду
АКТИВИ		
Грошові кошти та їх еквіваленти	87677	198719
Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України	3113	2623
Інші фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	2116	0
Кошти в інших банках	157547	0
Кредити та заборгованість клієнтів	405481	547377
Цінні папери в портфелі банку на продаж	192215	305523
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	48	35
Відстрочений податковий актив	27	242
Основні засоби та нематеріальні активи	92247	88880
Інші фінансові активи	98319	245019
Інші активи	304	324
Необоротні активи, призначені для продажу, та активи групи вибуття	0	0
Усього активів	1039094	1388742
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		
Кошти банків	181676	152616
Кошти клієнтів	694048	1031236
Інші залучені кошти	208	96
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток	0	0
Резерви за зобов'язаннями	299	196
Інші фінансові зобов'язання	139	864
Інші зобов'язання	30305	1829
Субординований борг	69946	69968
Усього зобов'язань	976621	1256805
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
Статутний капітал	66670	126670
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1878	2887
Резервні та інші фонди банку	67	75
Резерви переоцінки	(6142)	2305
Усього власного капіталу	62473	131937
Усього зобов'язань та власного капіталу	1039094	1388742

Додаток А.2

**Звіт про фінансовий стан (Баланс)
ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк»
на 31.12.2016р.**

Найменування статті	На початок періоду	На кінець періоду
АКТИВИ		
Грошові кошти та їх еквіваленти	198719	92856
Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України	2623	11781
Інші фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	0	25756
Кошти в інших банках	0	3014
Кредити та заборгованість клієнтів	547377	729299
Цінні папери в портфелі банку на продаж	305523	243225
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	35	88
Відстрочений податковий актив	242	179
Основні засоби та нематеріальні активи	88880	89606
Інші фінансові активи	245019	115284
Інші активи	324	218
Необоротні активи, призначені для продажу, та активи групи вибуття	0	0
Усього активів	1388742	1311306
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		
Кошти банків	152616	88948
Кошти клієнтів	1031236	1020843
Інші залучені кошти	96	38
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток	0	0
Резерви за зобов'язаннями	196	160
Інші фінансові зобов'язання	864	150
Інші зобов'язання	1829	2405
Субординований борг	69968	69923
Усього зобов'язань	1256805	1182467
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
Статутний капітал	126670	126670
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	2887	1285
Резервні та інші фонди банку	75	82
Резерви переоцінки	2305	802
Усього власного капіталу	131937	128839
Усього зобов'язань та власного капіталу	1388742	1311306

Додаток А.3

**Звіт про фінансовий стан (Баланс)
ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк»
на 31.12.2017р.**

Найменування статті	На початок періоду	На кінець періоду
АКТИВИ		
Грошові кошти та їх еквіваленти	92856	191933
Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України	11781	0
Інші фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	25756	35653
Кошти в інших банках	3014	23261
Кредити та заборгованість клієнтів	729299	498110
Цінні папери в портфелі банку на продаж	243225	432832
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	88	1
Відстрочений податковий актив	179	387
Основні засоби та нематеріальні активи	89606	87820
Інші фінансові активи	115284	165740
Інші активи	218	147
Необоротні активи, призначені для продажу, та активи групи вибуття	0	2259
Усього активів	1311306	1438143
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		
Кошти банків	88948	33036
Кошти клієнтів	1020843	1194296
Інші залучені кошти	38	0
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток	0	147
Резерви за зобов'язаннями	160	1530
Інші фінансові зобов'язання	150	6777
Інші зобов'язання	2405	3904
Субординований борг	69923	63742
Усього зобов'язань	1182467	1303432
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
Статутний капітал	126670	126670
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1285	2128
Резервні та інші фонди банку	82	93
Резерви переоцінки	802	5820
Усього власного капіталу	128839	134711
Усього зобов'язань та власного капіталу	1311306	1438143

Додаток Б.1

Звіт про прибутки і збитки
ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк»
за 2015 рік

Найменування статті	За звітний період	За попередній період
Процентні доходи	94896	82597
Процентні витрати	93513	62776
Чистий процентний дохід/(Чисті процентні витрати)	1383	19821
Комісійні доходи	12275	8702
Комісійні витрати	4912	2874
Результат від переоцінки інших фінансових інструментів, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки через прибутки або збитки	3215	2932
Результат від продажу цінних паперів у портфелі банку на продаж	33153	14087
Результат від операцій з іноземною валютою	43	7045
Результат від переоцінки іноземної валюти	28	26
Доходи/(витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова	-383	0
Доходи/(витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових зобов'язань за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова	9724	0
Відрахування до резерву під знецінення кредитів та коштів в інших банках	-445	345
Відрахування до резерву під знецінення дебіторської заборгованості та інших фінансових активів	-168	3
Знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж	-7536	0
Відрахування до резервів за зобов'язаннями	-145	463
Інші операційні доходи	2031	195
Адміністративні та інші операційні витрати	46601	49781
Прибуток/(збиток) до оподаткування	1662	964
Витрати на податок на прибуток	202	27
Прибуток/(збиток) за рік	1864	991

Додаток Б.2

Звіт про прибутки і збитки
ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк»
за 2016 рік

Найменування статті	За звітний період	За попередній період
Процентні доходи	101416	94896
Процентні витрати	116115	93513
Чистий процентний дохід/(Чисті процентні витрати)	-14699	1383
Комісійні доходи	19450	12275
Комісійні витрати	1582	4912
Результат від переоцінки інших фінансових інструментів, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки через прибутки або збитки	25756	3215
Результат від продажу цінних паперів у портфелі банку на продаж	-2582	33153
Результат від операцій з іноземною валютою	-537	43
Результат від переоцінки іноземної валюти	-124	28
Доходи/(витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова	-174	-383
Доходи/(витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових зобов'язань за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова	3896	9724
Відрахування до резерву під знецінення кредитів та коштів в інших банках	-330	-445
Відрахування до резерву під знецінення дебіторської заборгованості та інших фінансових активів	33	-168
Знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж	2306	-7536
Відрахування до резервів за зобов'язаннями	35	-145
Інші операційні доходи	10920	2031
Адміністративні та інші операційні витрати	41934	46601
Прибуток/(збиток) до оподаткування	434	1662
Витрати на податок на прибуток	-307	202
Прибуток/(збиток) за рік	127	1864

Додаток Б.3

Звіт про прибутки і збитки
ПАТ «Міжнародний інвестиційний банк»
за 2017 рік

Найменування статті	За звітний період	За попередній період
Процентні доходи	112174	101416
Процентні витрати	123227	116115
Чистий процентний дохід/(Чисті процентні витрати)	-11053	-14699
Комісійні доходи	83045	19450
Комісійні витрати	9823	1582
Результат від переоцінки інших фінансових інструментів, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки через прибутки або збитки	-1823	25756
Результат від продажу цінних паперів у портфелі банку на продаж	-11753	-2582
Результат від операцій з іноземною валютою	7129	-537
Результат від переоцінки іноземної валюти	12027	-124
Доходи/(витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова	0	-174
Доходи/(витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових зобов'язань за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова	5584	3896
Відрахування до резерву під знецінення кредитів та коштів в інших банках	-29083	-330
Відрахування до резерву під знецінення дебіторської заборгованості та інших фінансових активів	54	33
Знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж	1756	2306
Відрахування до резервів за зобов'язаннями	-1370	35
Інші операційні доходи	13471	10920
Адміністративні та інші операційні витрати	57250	41934
Прибуток/(збиток) до оподаткування	920	434
Витрати на податок на прибуток	-160	-307
Прибуток/(збиток) за рік	760	127